Jean Rhys

ÎNTINSA MARE A SARGASELOR

LEDA
GRUPUL EDITORIAL CORINT

Când apare, în 1966, *Wide Sargasso Sea* o consacră definitiv şi rapid pe autoarea sa, până atunci puţin cunoscută generaţiilor născute în a doua jumătate a secolului XX.

În acest remarcabil roman, Jean Rhys (1890-1979) o salvează pe nebuna închisă în mansardă din *Jane Eyre* a lui Charlotte Brontë şi o aduce la viaţă în personajul frumoasei şi tragicei Antoinette Cosway. Cartea ne conduce pe fermecătoarea insulă caraibiană a lui Antoinette, un Eden luxuriant, dar devastat de conflictele tot mai acute între foştii sclavi şi familia moştenitoarei creole. Căsătoria ei cu englezul Rochester, aflat în vizită pe insulă, pare să ofere scăparea de suferinţe şi violenţă. Povestea de dragoste a celor doi capătă însă o turnură sinistră chiar înainte ca luna de miere să se fi terminat şi ei sunt prinşi în pânza de păianjen obsedantă, devoratoare a zvonurilor, istoriilor de demult şi trădării.

„O capodoperă, cu siguranţă unul dintre cele mai bune romane ale secolului [XX]."

Sunday Telegraph

ISBN 978-973-102-022-8

www.ledabooks.ro
www.edituracorint.ro

Redactor: Cornelia Gârmacea, Antonia Kacsó
Tehnoredactare computerizată: Eugen Fomino,
Mihaela Ciufu
Coperta: Mihai Ţenovici

Jean Rhys, *Wide Sargasso Sea*
Copyright © Jean Rhys, 1966

Toate drepturile asupra acestei ediţii
sunt rezervate Editurii LEDA, parte componentă
a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

ISBN: 978-973-102-022-8

Timbrul literar se plăteşte Uniunii Scriitorilor din România
Cont: RO44RNCB5101000001710001 B.C.R. – Suc. UNIREA

Format: 24/61x86
Coli tipo: 9

Tipărit la S.C. DON-STAR S.R.L. Galaţi,
Str. 1 Decembrie 23 Tel./Fax: 0236-492587

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
RHYS, JEAN

Întinsa Mare a Sargaselor / Jean Rhys; trad.: Ecaterina Popa, Ioan A. Popa; cuv.-înainte: Ecaterina Popa. - Bucureşti: Leda, 2007
ISBN: 978-973-102-022-8

I. Popa, Ecaterina (trad.)
II. Popa, Ioan A. (trad.)
III. Popa, Ecaterina (pref.)

821.111-31=135.1

Jean Rhys

ÎNTINSA MARE A SARGASELOR

Traducere de Ecaterina Popa şi Ioan A. Popa
Cuvânt-înainte de Ecaterina Popa

GRUPUL EDITORIAL CORINT

PARTEA ÎNTÂI

Se spune că la necaz oamenii îşi strâng rândurile; aşa şi le-au strâns şi albii. Dar noi nu făceam parte dintre ei. Doamnele din Jamaica niciodată nu o priviseră cu ochi buni pe mama, „pentru că iubeşti prea mult pe sine", zicea Christophine.

Era cea de a doua soţie a tatălui meu, mult prea tânără pentru el, socoteau ele, şi, încă mai rău, era din Martinica. Când am întrebat-o de ce vine aşa de puţină lume pe la noi, mi-a spus că drumul de la Spanish Town la Coulibri, moşia unde locuiam noi, era foarte prost, iar acum repararea drumurilor ţinea de trecut. (Tata, oaspeţii, caii, sentimentul de siguranţă seara la culcare — toate ţineau de trecut.)

Într-o zi, am auzit-o vorbind cu domnul Luttrell, vecinul nostru şi singurul ei prieten. „Desigur, îşi au şi ei necazurile lor. Încă mai aşteaptă despăgubirea aceea promisă de englezi când s-a votat Actul de emancipare. Unii vor aştepta mult şi bine."

De unde să fi ştiut ea că domnul Luttrell va fi primul care s-a săturat de aşteptat? Într-o seară liniştită şi-a împuşcat câinele, a înotat departe în larg şi dus a fost. Nu a venit nici un agent de asigurări din Anglia să vadă de proprietatea lui — îi zicea Nelson's Rest — dar au venit călare străini din Spanish Town să pălăvrăgească şi să discute nenorocirea.

— Să locuim la Nelson's Rest? Nici de plăcere, nici pe bani. Aduce ghinion.

Casa domnului Luttrell a rămas goală, cu jaluzelele în bătaia vântului. Nu după multă vreme, negrii au spus că e bântuită de stafii şi nici nu s-au mai apropiat de ea. Nici de noi nu s-a mai apropiat nimeni.

Eu m-am obişnuit cu singurătatea, dar mama mai plănuia şi mai spera — probabil că trebuia să spere ori de câte ori trecea prin faţa unei oglinzi.

Mai călărea încă în fiecare dimineaţă, fără să-i pese de negrii care se adunau în grupuri să-şi râdă de ea, mai cu seamă după ce costumul de călărie i se jerpelise (ei se uită la haine, ştiu ce e banul).

Apoi, într-o dimineaţă, foarte devreme, i-am văzut calul întins pe jos sub copacul de frangipani. M-am dus să-l văd, nu era bolnav, era mort, cu ochii negri de muşte. Am luat-o la fugă şi n-am spus nimănui nimic, credeam că dacă nu spun nimănui s-ar putea să nu fie adevărat. Dar în aceeaşi zi, mai târziu, l-a găsit Godfrey, fusese otrăvit. „Acum

ne-au părăsit toţi", a spus mama, „acum ce se va alege de noi?"

Godfrey i-a spus: „Nu pot păzi calul zi şi noapte. Eu prea bătrân acum. Când se duci vremea, lasă să ducă. Nici un rost să te agăţi de ea. Domnul nu faci deosebire între negru şi alb, negru şi alb la fel pentru El. Odihneşte în pace că cei drepţi nu sunt uitaţi." Însă ea nu putea. Era prea tânără. Cum să nu încerce, în ciuda tuturor lucrurilor care se întâmplaseră aşa, pe neaşteptate, fără ca măcar să aibă un semn. „Eşti orb când vrei să fii orb şi surd când vrei să fii surd. Ipocrit bătrân", nu mai contenea ea să zică. „Ştia ce aveau de gând să facă." „Diavolul stăpân acestei lumi", spunea Godfrey, „dar lumea asta nu ţii aşa de mult pentru omul muritor."

Mama a reuşit să convingă un doctor din Spanish Town să vină să-l consulte pe fratele meu mai mic, Pierre, care umbla clătinându-se şi nu putea vorbi desluşit. Nu ştiu ce i-a spus doctorul, nici ce i-a spus ea lui, dar el n-a mai venit la noi, şi după aceea mama s-a schimbat. Brusc, nu treptat. A slăbit, a devenit tăcută şi în cele din urmă a refuzat să mai iasă din casă.

Grădina noastră era mare şi frumoasă, ca grădina aceea din *Biblie* — şi pomul vieţii creştea acolo. Dar se sălbăticise. Cărările erau năpădite de iarbă, iar mirosul de flori veştede se unea cu parfumul florilor vii. Sub copacii

de ferigă, înalţi ca cei din pădure, lumina era verde. Orhideele înfloreau încâlcite, imposibil de atins, într-atât erau de respingătoare la vedere. Una arăta ca un şarpe, alta ca o caracatiţă cu tentacule cafenii, subţiri, lungi, golaşe, care atârnă dintr-o rădăcină strâmbă. De două ori pe an orhideea-caracatiţă înflorea — atunci nu se mai vedea nici un deget de tentacul. Era un morman în formă de clopot, alb, mov, roşu ca purpura, o minunăţie. Parfumul era dulce şi tare. Niciodată nu stăteam prea aproape.

Toată moşia de la Coulibri se sălbăticise, ca şi grădina, înghiţită de tufe. Sclavia se sfârşise — de ce să mai muncească *cineva*? Ceea ce pe mine nu m-a întristat niciodată. Nu-mi aduceam aminte cum arătase locul pe vremea când era prosper.

De obicei, mama se plimba în sus şi în jos pe *glacis*, o terasă pavată şi acoperită, construită pe toată lungimea casei, care apoi urca în pantă spre un pâlc de trestii de bambus. Stând în picioare lângă tulpinile de bambus, avea vedere spre mare, însă oricine trecea pe acolo se putea holba la ea. Şi se holbau, uneori râdeau. Mult după ce zgomotul amuţea în depărtare, îşi mai ţinea ochii închişi şi mâinile încleştate, între sprâncenele ei negre îşi făcea loc o cută adâncă — parcă ar fi fost crestată cu cuţitul. Uram această cută şi o dată i-am atins fruntea să i-o netezesc. Dar ea m-a împins la o parte, nu cu asprime, ci

calmă, rece, fără să scoată o vorbă, de parcă ar fi decis o dată pentru totdeauna că eu nu-i eram de nici un folos. Ea voia să stea cu Pierre sau să se plimbe pe unde avea chef, dar fără să fie sâcâită, voia liniște și pace. Eu eram destul de mare să mă descurc și singură. „Oh, lasă-mă în pace", zicea, „lasă-mă în pace", iar după ce am știut că vorbește de una singură cu voce tare, mi-a fost puțin frică de ea.

Așa că îmi petreceam cea mai mare parte a timpului în bucătărie, o clădire anexă mai ferită. Christophine dormea în cămăruța alăturată.

Când se lăsa seara, îmi cânta, dacă avea chef de cântat. Nu înțelegeam întotdeauna cântecele ei în *patois*[1] — și ea era din Martinica — dar m-a învățat cântecul acela care zicea „Cei mici cresc, copiii ne părăsesc, se vor întoarce oare vreodată?" și încă unul despre florile de cedru care nu trăiesc decât o zi.

Melodia era vioaie, dar cuvintele erau triste și vocea ei adeseori tremura și se îneca la notele mai înalte. „Adieu." Nu *adieu* cum pronunțam noi, ci *à dieu*, care de fapt avea mai mult sens. Bărbatul care iubea era singur, fata era părăsită, iar copiii nu se întorceau niciodată. „Adieu."

[1] Autoarea numește astfel limbajul incorect al localnicilor, cunoscut în general sub denumirea de „petit nègre" (*n.tr*).

Cântecele ei nu semănau cu cântecele din Jamaica, după cum ea nu semăna cu celelalte femei.

Era mult mai neagră — un negru violet, cu o faţă subţire şi trăsături drepte. Purta o rochie neagră, cercei masivi de aur şi o basma galbenă — legată cu grijă în două colţuri ascuţite. Nici o altă negresă nu se îmbrăca în negru, nici nu-şi lega basmaua după obiceiul din Martinica. Avea o voce calmă şi un râs domol (când catadicsea să râdă) şi cu toate că vorbea o engleză corectă dacă voia, şi franceza precum vorbea *patois*, avea grijă să vorbească cum vorbeau ei. Dar ei nu voiau să aibă de-a face cu ea, iar ea nu-şi vedea niciodată fiul care lucra în Spanish Town. Avea doar o singură prietenă — o femeie pe nume Maillotte, dar Maillotte nu era din Jamaica.

Fetelor de pe ţărmul golfului care o ajutau uneori la spălat şi curăţenie le era frică de ea. Acesta, am descoperit eu curând, era motivul pentru care veneau — deoarece de plătit nu le plătea niciodată. Şi totuşi ele aduceau în dar fructe şi legume şi după lăsarea întunericului auzeam murmur de voci în bucătărie.

Aşa că am vrut să aflu câte ceva despre Christophine. Era foarte bătrână? Fusese întotdeauna la noi?

— Tatăl tău mi-a dat-o cadou de nuntă — unul din cadourile lui. A crezut că o fată

din Martinica îmi va face plăcere. Nu ştiu câţi ani avea când au adus-o în Jamaica, era destul de tânără. Nu ştiu nici câţi are acum. Dar parcă are vreo importanţă? De ce mă sâcâi şi mă plictiseşti cu toate lucrurile astea care s-au întâmplat aşa de demult? Christophine a rămas cu mine pentru că a vrut să rămână. A avut ea motivele ei, poţi să fii sigură, îndrăznesc să spun că am fi murit dacă ea s-ar fi întors împotriva noastră, şi asta nici n-ar fi fost chiar aşa de rău. Să mori, să fii uitat şi să fii împăcat. Să nu ştii că eşti părăsit, minţit, neajutorat. Toţi cei care au murit — cine mai are acum o vorbă bună pentru ei?

— Godfrey a rămas şi el, am zis eu. Şi Sass.

— Au rămas, spuse ea mânioasă, pentru că au vrut să aibă un loc de dormit şi ceva de mâncare. Şi băiatul acela, Sass! Când maică-sa a luat-o din loc şi l-a lăsat aici — mult i-a păsat ei — era numai piele şi os. Acum se face băiat mare şi puternic şi-o să plece şi el. N-o să-l mai vedem. Godfrey e un pungaş. Ăştia, cei noi, nu se poartă prea bine cu bătrânii, şi el ştie. De asta stă. Nu face absolut nimic, dar mănâncă cât doi. Zice că-i surd. Nu-i surd — nu vrea să audă. Un ticălos!

— De ce nu-i spui să-şi găsească alt loc? i-am zis eu, şi ea a râs.

— N-ar pleca. Mai degrabă ne-ar scoate pe noi de aici. Am învăţat să nu calc şarpele care doarme, spuse ea.

„Christophine ar pleca dacă i-ai spune să plece?" mi-am zis eu în gând. Dar n-am spus-o. Mi-a fost teamă s-o spun.

Era foarte cald în după-amiaza aceea, îi vedeam broboanele de sudoare deasupra buzei şi cearcănele întunecate sub ochi. Am început să-i fac vânt cu evantaiul, dar şi-a întors capul. S-ar odihni puţin, dacă aş lăsa-o singură, mi-a spus ea.

Altădată m-aş fi întors tiptil ca s-o privesc cum doarme pe canapeaua albastră — altădată găseam un pretext să fiu lângă ea când îşi peria părul lung, ca o pelerină neagră care să mă acopere, să mă ascundă, să mă apere.

Dar acum nu. Nu mai era cazul.

Aceştia erau toţi oamenii din viaţa mea — mama şi Pierre, Christophine, Godfrey şi Sass, care ne părăsise.

Niciodată nu m-am uitat la vreun negru necunoscut. Ne urau. Ne spuneau gândaci albi. Nu călca şarpele care doarme. Într-o zi, o fetiţă a venit în urma mea cântând: „Pleacă de aici, gândac alb, pleacă, pleacă. Nimeni nu te vrea. Pleacă."

Când am ajuns acasă, m-am aşezat pe jos lângă zidul vechi din fundul grădinii. Era acoperit cu muşchi verde, ca o catifea moale, şi n-am mai vrut să mă mişc de acolo. Nimic n-ar fi bine dacă m-aş mişca. Christophine m-a găsit acolo la căderea întunericului, şi eram atât de înţepenită încât a trebuit să mă

ajute ca să mă ridic. N-a spus o vorbă, dar a doua zi dimineaţa în bucătărie se afla Tia cu mama ei, Maillotte, prietena Christophinei. Curând Tia a devenit prietena mea, şi mă întâlneam cu ea aproape în fiecare dimineaţă, acolo unde drumul coteşte spre râu.

Uneori plecam de la baie la prânz, altădată stăteam până după-amiază târziu. Atunci Tia făcea un foc (focul se aprindea de fiecare dată când îl făcea ea, pietrele ascuţite nu-i zdreleau picioarele, niciodată n-o vedeam plângând). Fierbeam banane verzi într-un ceaun vechi şi le mâncam cu degetele dintr-o tigvă, iar după ce mâncam, ea adormea imediat. Eu nu mai puteam dormi, dar nici prea trează nu eram, aşa cum stăteam întinsă la umbră şi uitându-mă la iaz — verde foarte închis sub coroana copacilor, verde-cafeniu pe vreme de ploaie, însă un verde sclipitor la soare. Apa era atât de limpede, încât puteai vedea pietrele de pe fund acolo unde apa era mai mică. Albastre, albe şi roşii în dungi. Foarte frumoase. Târziu sau ceva mai devreme, ne despărţeam la cotitură. Mama nu mă întreba niciodată unde fusesem sau ce făcusem.

Christophine îmi dăduse nişte bănuţi noi, pe care-i păstram în buzunarul rochiei. Într-o dimineaţă au căzut pe jos, aşa că i-am pus pe un bolovan. Străluceau ca aurul în soare, iar Tia nu-i slăbea din ochi. Avea nişte ochi mici, foarte negri, înfundaţi în orbite.

Apoi a pus prinsoare cu mine pe trei bănuţi că nu mă pot da peste cap sub apă „aşa cum spui că poţi."

— Sigur că pot.

— Nu te-am văzut niciodată, spuse ea. Numai vorba-i de tine.

— Fac pariu pe toţi banii că pot, i-am spus eu.

Dar după ce am sărit în iaz m-am tot învârtit şi am înghiţit la apă. Tia a râs şi a spus că arăt de parcă m-aş fi înecat de-adevăratelea. Apoi a luat toţi banii.

— Dar am făcut-o, i-am spus eu când am reuşit să vorbesc, dar ea a clătinat din cap.

Nu făcusem bine şi, pe deasupra, cu câţiva bănuţi nu se putea cumpăra mare lucru. De ce mă uitam aşa la ea?

— Ţine-i atunci, cioară hoaţă, i-am spus eu, pentru că eram obosită şi apa pe care o înghiţisem mă făcea să-mi fie greaţă. Mai capăt alţii dacă vreau.

— Nu asta se vorbeşti, spuse ea. Vorbeşti că voi săraci ca nişte cerşetori. Mâncaţi peşte sărat, nu bani pentru peşte proaspăt. Casa aceea veche aşa de stricată, că alergi cu tigva să strângi apa când ploaie. Plin de oameni albi în Jamaica. Albi adevăraţi, au bani de aur. Ei nu se uită la noi, nimeni nu vezi pe ei că se apropie de noi. Oameni albi de demult ca negrii albi acuma, şi un negru negru mai bine decât negru alb.

M-am învelit cu prosopul meu rupt şi m-am aşezat pe o piatră cu spatele spre ea, tremurând toată ca de frig. Dar soarele nu mă putea încălzi. Voiam să merg acasă. Mi-am întors privirea, însă Tia plecase. Am căutat mult până mi-am dat seama că îmi luase rochia — nu şi lenjeria de corp, niciodată nu purta aşa ceva — rochia mea, curată, apretată, călcată chiar în dimineaţa aceea. Îmi lăsase rochia ei pe care, în cele din urmă, am îmbrăcat-o şi am pornit-o spre casă în bătaia soarelui dogoritor, fiindu-mi greaţă şi urând-o. Îmi făcusem planul să ajung prin spatele casei la bucătărie, dar trecând pe lângă grajduri m-am oprit să mă uit la cei trei cai străini, iar mama m-a văzut şi m-a strigat. Era pe terasă cu două doamne tinere şi un domn. Musafiri! Am urcat treptele în silă — odată îmi fusese dor de musafiri, dar asta era cu mulţi ani în urmă.

M-am gândit că erau foarte frumoşi şi purtau haine atât de frumoase, încât mi-am întors privirea în altă parte, spre dalele de piatră ale cărării, iar când au izbucnit în râs — domnul râdea cel mai tare — am fugit în casă, în camera mea de dormit. Acolo m-am lipit cu spatele de uşă şi mi-am simţit inima zvâcnind în tot trupul, îi auzeam vorbind şi apoi i-am auzit plecând. Am ieşit din cameră; mama şedea pe canapeaua albastră. S-a uitat lung la mine înainte de a-mi spune că m-am

purtat foarte ciudat. Rochia mea era mai murdară ca de obicei.

— E rochia Tiei.

— Dar de ce porţi rochia Tiei? Tia? Care dintre ele e Tia?

Christophine, care asculta din cămară, veni într-o clipă şi i se spuse să-mi găsească o rochie curată.

— Aruncă mizeria asta. Arde-o.

Apoi s-au certat.

Christophine i-a spus că nu aveam nici o rochie curată.

— Are două rochii, una la spălat, una la purtat. Vreţi rochie curată să cadă din cer? Unii oameni de-a dreptul nebuni.

— Trebuie să mai aibă încă o rochie, spuse mama. Pe undeva.

Însă Christophine i-a răspuns cu voce tare că „ruşinos. A luat razna, creşti fără să fie bună de nimic. Şi nu pasă nimănui."

Mama s-a îndreptat spre fereastră. („Părăsită", grăia spatele ei drept şi îngust, părul strâns cu grijă într-un coc. „Părăsită.")

— Are o rochie de muselină veche. Găseşte-o.

În timp ce Christophine mă spăla pe faţă şi îmi lega codiţele cu un alt fir de sfoară, mi-a spus că oamenii aceia sunt noii proprietari de la Nelson's Rest. Îşi spuneau Luttrell, dar englezi sau nu, ei nu erau ca bătrânul domn Luttrell. „Bătrânul domn Luttrell scuipi în

faţă dacă vezi cum se uită la tine. Necazul intri în casă astăzi. Necazul intri în casă."

Rochia de muselină a fost găsită, şi când mi-am pus-o s-a rupt. Ea n-a observat.

S-a terminat cu sclavia! Îi venea să râdă! „Ăştia noi au Litera legii de partea lor. Acelaşi lucru. Au magistrat. Au amendă. Au închisoare şi ocnaşi în lanţuri. Au maşină de zdrobit picioarele oamenilor. Cei noi sunt mai răi decât cei vechi — mai vicleni, asta-i tot."

În seara aceea mama n-a vorbit cu mine şi nu s-a uitat la mine, iar eu m-am gândit că îi este ruşine de mine, ce-a spus Tia e adevărat.

M-am dus la culcare devreme şi am adormit cât ai clipi. Am visat că mergeam printr-o pădure. Nu singură. Cineva care mă ura era cu mine, dar nu-l vedeam. Auzeam paşi grei apropiindu-se şi, cu toate că m-am zbătut şi am ţipat, nu mă puteam mişca din loc. M-am trezit plângând. Cearşaful cu care mă acopeream era pe podea, iar mama se uita la mine de sus.

— Ai avut un coşmar?

— Da, un vis urât.

A oftat şi m-a acoperit la loc.

— Da ştiu că ai făcut găligie. Trebuie să merg la Pierre, l-ai speriat.

Am stat aşa întinsă şi m-am gândit: „Sunt ferită. Acolo este colţul uşii de la dormitor şi mobila prietenoasă. Acolo în grădină este

pomul vieţii şi zidul verde acoperit de muşchi. Stavila stâncilor şi a munţilor înalţi. Şi stavila mării. Sunt ferită. Sunt ferită de oamenii străini."

Lumânarea mai ardea în camera lui Pierre când am adormit din nou. M-am trezit dimineaţa cu sentimentul că nimic nu va mai fi la fel! Totul se va schimba şi va continua să se schimbe.

Nu ştiu de unde a făcut rost de bani să cumpere muselina albă şi cea roz. Valuri de muselină. Poate că şi-a vândut ultimul inel, pentru că mai rămăsese unul. L-am văzut în caseta ei de bijuterii — inelul şi un medalion cu o frunză de trifoi înăuntru. Se apucau de cârpit şi de cusut dis-de-dimineaţă, şi încă mai coseau când mă duceam la culcare. După o săptămână, avea şi ea o rochie nouă, şi eu.

Familia Luttrell i-a împrumutat un cal, şi ea pleca foarte devreme şi nu se întorcea decât a doua zi târziu — obosită pentru că fusese la un bal sau la vreun picnic sub clar de lună. Era veselă, râdea — mai tânără decât o văzusem vreodată, iar casa rămânea pustie după ce pleca ea.

Aşa că plecam şi eu şi stăteam până se întuneca. Nu mai stăteam prea mult la iaz, nici pe Tia n-am mai întâlnit-o.

O luam pe un alt drum, pe lângă vechea fabrică de zahăr şi pe lângă moara a cărei roată nu se mai învârtise de ani de zile. Mergeam în locuri din Coulibri pe care nu le mai

văzusem niciodată, pe unde nu era drum, nici cărare sau urmă de om. Şi dacă firele de iarbă aspră mă tăiau la picioare sau pe braţe, îmi ziceam: „E mai bine decât cu oamenii." Furnici negre, furnici roşii, muşuroaie înalte roind de furnici albe, ploaia care mă uda până la piele — odată am văzut un şarpe. Toate erau mai bune decât oamenii.

Mai bune. Mai bune, mai bune decât oamenii.

Privind florile roşii şi galbene în soare, fără să mă gândesc la nimic, era ca şi cum s-ar deschide o uşă, iar eu aş fi în altă parte, aş fi altceva. N-aş mai fi eu însămi.

Cunoşteam acea oră a zilei când, cu toate că e cald, senin, fără nori, cerul poate avea o înfăţişare foarte întunecată.

Am fost domnişoară de onoare când mama s-a căsătorit cu domnul Mason la Spanish Town. Christophine mi-a ondulat părul, în mână aveam un buchet şi tot ce purtam era nou — chiar şi pantofii mei minunaţi, însă ochii lor se fereau de chipul meu plin de ură. Auzisem tot ceea ce oamenii aceştia cu zâmbetul pe buze spuneau când ea nu-i asculta ce vorbesc şi ei nu bănuiau că eu îi ascult. Ascunsă privirilor, în grădină, atunci când ei veneau în vizită la Coulibri, ascultam.

„O căsătorie nemaiauzită, iar el va regreta. Cum să nu regrete un bărbat foarte bogat care ar putea alege orice fată din Indiile de Vest

şi probabil chiar multe fete din Anglia?" „De ce *probabil?*" zise o altă voce. „*Fără îndoială.*" „Apoi de ce să se căsătorească cu o văduvă fără un ban pe numele ei şi cu acest Coulibri care e o ruină? Să-l fi ucis necazurile ce i s-au tras de pe urma emancipării sclavilor pe bătrânul Cosway? Da de unde, moşia începuse să se ducă de râpă cu mult înainte. Băutura l-a ucis. Nu de puţine ori l-am — eh, lasă! Şi toate femeile acelea. N-a făcut nimic să-l oprească — ea l-a încurajat. Cadouri şi zâmbete pentru copiii din flori de fiecare dată la Crăciun. Obiceiuri vechi? Unele obiceiuri e mai bine să moară şi să le îngropăm. Soţul ei va trebui să cheltuiască ceva bani până să facă casa bună de locuit — plouă înăuntru ca prin sită. Ce să mai vorbim de grajduri şi de acareturi, întunecate de nu vezi la doi paşi, şi de locuinţele servitorilor, şi de şarpele acela lung de şase picioare pe care l-am văzut eu încolăcindu-se pe privată. Speriată? Am urlat. Apoi a apărut bătrânul acela oribil pe care-l ţine pe lângă casă, s-a spetit de râs. Iar cei doi copii — băiatul, un idiot ascuns vederii, şi fata care merge pe acelaşi drum — o mutră *degradantă.*" „Oh, sunt de acord", spuse cealaltă voce, „dar Annette este o femeie atât de drăguţă. Şi ce dansatoare, îmi aminteşte de cântecul acela «uşoară ca o floare de bumbac purtată de briză», sau era văzduh? Nu-mi aduc aminte."

Da, ce mai dansatoare — în noaptea aceea când s-au întors din luna de miere petrecută în Trinidad şi au dansat afară pe terasă fără nici o muzică. S-au oprit din dans şi ea s-a lăsat pe spate sprijinită de braţul lui până ce părul a atins lespezile — tot mai jos, până jos. Apoi s-a ridicat într-o clipită, râzând. Părea atât de simplu pentru ea — de parcă oricine ar fi fost în stare, iar el o sărută — un sărut lung. Eram şi eu acolo, însă ei uitaseră de mine şi în curând nici eu nu i-am mai băgat în seamă. Mi-am amintit de femeia aceea care a spus „Dans! N-a venit în Indiile de Vest să danseze — a venit să facă bani. Unele dintre aceste moşii întinse se dau ieftin, iar nenorocirea unuia este întotdeauna câştigul unui om deştept. Nu, totul este un mister. E clar că are un rost să ţii în casă o vrăjitoare, o *obeah* din Martinica." Era vorba de Christophine. A rostit asta în batjocură, fără să vrea, dar nu peste multă vreme au spus-o şi alţii — şi o spuneau cu intenţie.

În timp ce se făceau reparaţiile la casă, iar ei erau în Trinidad, Pierre şi cu mine am stat la Mătuşa Cora, în Spanish Town.

Domnul Mason nu o agrea pe mătuşa Cora, o fostă proprietară de sclavi care reuşise să scape de sărăcie, o aventurieră în faţa Providenţei.

— De ce n-a făcut nimic să vă ajute?

I-am spus că soţul ei era englez şi nu-i eram pe plac, iar el mi-a răspuns:

— Prostii.

— Nu-s prostii, trăiau în Anglia şi el se supăra dacă ea ne scria. Ura Indiile de Vest. După ce a murit el, nu demult, ea s-a întors acasă, dar înainte de asta ce putea face? *Ea* nu a fost bogată.

— Asta susţine ea. N-o cred. E o femeie frivolă, în locul mamei tale, m-aş simţi jignit de comportarea ei.

„Nici unul dintre voi nu ne înţelege", mi-am spus eu în gând.

Coulibri arăta la fel când l-am revăzut, deşi era curat şi îngrijit, iarba nu mai creştea printre lespezi, în casă nu mai ploua, însă nu mai era acelaşi. Sass venise înapoi şi m-am bucurat. „Ştiu *mirosul* banului", a zis cineva. Domnul Mason a angajat servitori noi — nu-mi plăcea nici unul în afară de Mannie rândaşul. Ei spuneau că cea care schimbase Coulibri a fost Christophine, nu reparaţiile sau mobila nouă sau mutrele noi. Poveştile lor despre Christophine şi vrăjitorie au schimbat totul.

Îi ştiam cămăruţa foarte bine — icoane cu Sfânta Familie şi rugăciunea pentru o moarte senină. Avea o cuvertură din petice colorate, o ladă de haine stricată, iar mama îi dăduse un balansoar vechi.

Totuşi, într-una din zile, în timp ce o aşteptam în încăpere, m-a apucat frica.

Razele soarelui intrau pe uşa deschisă, cineva fluiera pe la grajduri şi totuşi mi-a fost frică. Eram sigură că undeva, ascunse în cameră (în spatele lăzii negre?), erau o mână uscată de mort, pene albe de găină, un cocoş cu gâtul tăiat care îşi dădea încet, încet sufletul. Sângele picura într-un lighean roşu, iar eu îmi imaginam că şi aud cum picură. Nimeni nu-mi vorbise de *obeah* —, dar ştiam ce voi găsi dacă am curajul să caut. Apoi Christophine intră zâmbitoare şi încântată că mă vede. Nu s-a întâmplat nimic îngrozitor, iar eu am uitat sau mi-am spus că uitasem.

Domnul Mason ar râde dacă ar şti ce înspăimântată am fost. Ar râde şi mai cu poftă decât atunci când mama i-a spus că ar vrea să plece de la Coulibri.

Totul a început cam la un an după căsătorie. Întotdeauna spuneau aceleaşi lucruri şi acum rareori mai ascultam schimbul lor de cuvinte. Ştiam că ne urăsc — dar să pleci... de asta eram de acord cu tatăl meu vitreg. Acest lucru nu era posibil.

— Trebuie să ai un motiv, zicea el, iar mama răspundea:

— Am nevoie de o schimbare, sau: am putea să-i facem o vizită lui Richard.

(Richard, fiul domnului Mason din prima căsătorie, era la şcoală în Barbados. Urma să plece curând în Anglia, iar noi nu-l prea văzusem.)

— Un arendaş ar putea lua locul în grijă. Pentru moment. Oamenii ne urăsc. Pe mine în mod sigur mă urăsc.

Asta i-a spus-o răspicat într-o zi şi atunci a râs el cu atâta poftă.

— Annette, fii rezonabilă. Ai fost văduva unui proprietar de sclavi, fiica unui proprietar de sclavi şi ai locuit aici singură cu doi copii timp de aproape cinci ani, până ne-am cunoscut. Atunci situaţia era deplorabilă. Însă n-ai fost niciodată maltratată, nu ţi-au făcut nici un rău.

— De unde ştii că nu mi-au făcut nici un rău? Eram atât de săraci, îi spuse ea, că puteau să râdă de noi. Dar acum nu mai suntem săraci, adăugă ea. Tu nu eşti un om sărac. Crezi că ei nu ştiu de moşia ta din Trinidad? Şi de proprietatea din Antigua? Ne vorbesc fără încetare. Inventează poveşti despre noi şi minciuni despre mine. Încearcă chiar să afle ce mâncăm în fiecare zi.

— Sunt curioşi. E şi normal. Ai stat aici singură mult prea multă vreme, Annette. Îţi închipui duşmănii care nu există. Dintr-o extremă într-alta. Nu tu te-ai repezit la mine ca o pisicuţă sălbatică atunci când am zis cioară? Nu cioară, nici măcar negru. Trebuie să spui oameni de culoare.

— Nu-ţi place sau nici nu recunoşti latura lor bună, spuse ea, şi nu crezi nici în cealaltă.

— Sunt prea leneşi pentru a fi primejdioşi, spuse domnul Mason. Ştiu eu asta.

— Leneşi sau nu, sunt mult mai vii decât eşti tu şi pot fi primejdioşi şi cruzi din motive pe care tu nu le înţelegi.

— Nu, nu le înţeleg, replica domnul Mason. Nu le înţeleg deloc.

Dar ea revenea la ideea plecatului. Consecventă. Cu furie.

În seara aceea, în drum spre casă, domnul Mason opri trăsura lângă colibele goale. „S-au dus toţi la dansurile alea", spuse el. „Tineri şi bătrâni. Ce pustiu pare totul. Vom auzi tobele dacă vor dansa."

Speram că vom merge repede mai departe, însă el a mai rămas lângă colibe să vadă cum apune soarele; cerul şi marea păreau de foc când în cele din urmă am plecat de la ţărmul Golfului Bertrand. De departe am văzut umbra casei noastre ridicate pe fundaţia de piatră. Mirosea a ferigă şi a apă de râu, iar eu mă simţeam din nou în siguranţă, de parcă aş fi fost unul dintre cei drepţi. (Godfrey zicea că noi nu suntem drepţi, într-o zi când s-a îmbătat mi-a spus că suntem cu toţii blestemaţi şi nu are rost să ne mai rugăm.)

— Au ales o noapte foarte caldă pentru dansul lor, spuse domnul Mason, iar mătuşa Cora ieşi pe terasă.

— Ce dans? Unde?

— Se sărbătoreşte ceva prin împrejurimi. Toate colibele sunt goale. Poate vreo nuntă.

— Nici o nuntă, i-am zis eu. Nu e niciodată nuntă.

S-a uitat la mine încruntat, dar mătuşa Cora a zâmbit.

După ce au intrat în casă, mi-am rezemat braţele pe grilajul rece al terasei şi m-am gândit că el n-o să-mi placă niciodată prea mult. În minte îi spuneam tot „domnul Mason", într-o seară i-am spus „Noapte bună, tăticule alb" şi nu a fost surprins, a râs doar. Într-un fel fusese mai bine înainte de venirea lui, cu toate că ne-a scăpat de sărăcie şi mizerie. „Şi tocmai la timp." Negrii nu ne urau atât de mult când eram săraci. Eram albi, dar nu scăpaserăm de sărăcie şi nu peste multă vreme urma să murim pentru că nu aveam nici un ban. Ce să urască?

Acum totul fusese luat de la început, şi mai rău ca înainte, mama ştie, dar nu-l poate face să creadă că e aşa. Aş dori să-i pot spune că aici unde suntem nu e deloc aşa cum cred englezii. Aş dori...

Îi auzeam cum stau de vorbă; mătuşa Cora râdea. Îmi părea bine că era la noi. Şi mai auzeam tulpinile de bambus foşnind şi trosnind, deşi nu era vânt. Fusese zăpuşeală şi secetă zile întregi. Cerul avea o culoare ştearsă, lumina era albastră şi nu mai putea ţine prea mult. Terasa nu e un loc bun când se lasă noaptea, spunea Christophine. Când am intrat înăuntru, mama vorbea cu o voce agitată.

— Foarte bine. Deoarece refuzi să ţii seama de ceea ce îţi spun, eu voi pleca şi-l voi lua pe Pierre cu mine. N-ai nimic de obiectat la asta, sper?

— Ai dreptate, Annette, interveni mătuşa Cora, ceea ce m-a surprins.

Rareori spunea ceva când ei vorbeau în contradictoriu.

Domnul Mason părea şi el surprins şi nu prea încântat.

— Vorbeşti cu atâta violenţă, spuse el. Şi greşeşti atât de mult. Sigur că poţi pleca pentru o schimbare, dacă doreşti, îţi promit.

— Mi-ai mai promis şi altădată, spuse ea. Nu te ţii de cuvânt.

Scoase un oftat.

— Mă simt atât de bine aici. Totuşi, vom face ceva, cât de curând.

— Nu mai vreau să stau la Coulibri, spuse mama. Nu e un loc sigur. Nu e un loc sigur pentru Pierre.

Mătuşa Cora încuviinţă.

Deoarece era târziu, am luat masa împreună cu ei, nu singură ca de obicei. Myra, una dintre servitoarele noi, stătea lângă bufet, aşteptând să schimbe farfuriile. Acum mâncam în stil englezesc, vită şi miel, plăcinte şi budinci.

Eram încântată să fiu ca o englezoaică, dar îmi lipsea gustul mâncării gătite de Christophine.

Tatăl meu vitreg ne vorbea despre un plan al său de a aduce lucrători — cum le spunea

el — din Indiile de Est. După ce a ieşit Myra, mătuşa Cora i-a spus:

— N-aş vorbi de asta dacă aş fi în locul tău. Myra trage cu urechea.

— Dar oamenilor din partea locului nu le place să muncească. Nu vor să muncească. Uită-te la pământul ăsta — ţi se rupe inima.

— Li s-a rupt şi altora inima, spuse ea. Poţi să fii sigur. Presupun că ştii bine ce faci?

— Vrei să spui că...

— Nimic altceva decât că ar fi mai înţelept să nu-i spui acelei femei despre planurile tale — ai nevoie de ea şi îţi este recunoscătoare, fără îndoială. Dar n-am încredere în ea.

— Să trăieşti aici cea mai mare parte din viaţă şi să nu înveţi nimic despre oameni. E uimitor. Sunt copii — n-ar omorî nici o muscă.

— Din nefericire, copiii omoară muşte, spuse mătuşa Cora.

Myra intră din nou în sufragerie cu aerul ei funebru din totdeauna, cu toate că zâmbea când vorbea de iad. Toată lumea mergea în iad, mi-a spus ea, trebuia să aparţii sectei din care făcea ea parte ca să fii mântuit, ba chiar şi atunci — tot nu erai prea sigur. Avea braţe subţiri, mâini şi picioare mari, iar baticul pe care îl purta în jurul capului era întotdeauna alb. Niciodată în dungi sau vreo culoare veselă.

Aşa că mi-am întors privirea de la ea spre tabloul meu preferat, *Fata morarului*, o fată

încântătoare din Anglia, cu bucle castanii şi ochi albaştri şi o rochie care-i aluneca de pe umeri. Apoi m-am uitat peste faţa de masă albă şi vaza cu trandafiri galbeni, la domnul Mason, atât de sigur pe sine, atât de englez. Apoi la mama, care categoric nu era englezoaică, dar nici negresă albă. Nu, mama nu fusese niciodată englezoaică. Nici n-ar putea. Da, m-am gândit eu, ar fi murit dacă nu l-ar fi întâlnit pe el. Şi pentru prima oară îi eram recunoscătoare şi îmi plăcea. Poţi să fii fericit în mai multe feluri nu numai într-unul singur, e mai bine, probabil, să fii liniştită şi mulţumită şi ocrotită, aşa cum mă simt acum, liniştită ani de zile, ani lungi, şi pe urmă pot să fiu mântuită, orice ar spune Myra. (Când am întrebat-o pe Christophine ce se întâmplă când mori, mi-a răspuns: „Prea vrei să ştii multe".) Mi-am adus aminte să-l sărut pe tatăl meu vitreg când i-am spus noapte bună. Odată, mătuşa Cora mi-a spus: „Îl doare că nu-l săruţi niciodată."

— Nu prea arată că-l doare, am replicat eu.

— Mare greşeală să te iei după ceea ce omul arată, spuse ea, într-un fel sau în altul.

Am intrat în camera lui Pierre, care era lângă a mea, ultima de pe palier. Tulpinile de bambus creşteau în faţa ferestrei. Aproape că puteai să le atingi. Mai avea încă pătuţul lui de copil şi dormea foarte mult, aproape tot timpul. Era atât de firav, că îl puteam lua în

braţe. Domnul Mason îi promisese că-l va duce cândva în Anglia, acolo se va vindeca, va fi ca toţi oamenii. „Şi cum îţi va plăcea oare", mă gândeam eu în timp ce-i dădeam un sărut. „Cum îţi va plăcea să fii la fel ca toţi oamenii?" Aşa adormit, părea fericit. Dar asta nu se va întâmpla acum. Mai încolo. Dormi acum. Şi din nou am auzit bambusul foşnind şi un zgomot: ca de şoapte. Mi-am luat inima în dinţi şi am aruncat o privire afară pe fereastră. Era lună plină, dar n-am văzut pe nimeni, nimic altceva decât umbre.

Am lăsat o lumânare pe scaunul de lângă patul meu şi am aşteptat-o pe Christophine, pe ea îmi plăcea s-o văd înainte de a adormi. Dar n-a venit, şi cum lumânarea se stinse, sentimentul de linişte mă părăsi. Aş fi dorit să am un câine mare, cubanez, să stea întins lângă patul meu şi să mă ocrotească, aş fi dorit să nu fi auzit un zgomot lângă pâlcul de bambus sau aş fi dorit să fiu din nou copil, pentru că pe vremea aceea credeam în băţul meu. Nu era un băţ, ci o bucată de lemn îngustă şi lungă, cu două cuie la capăt, o bucată de şindrilă, poate. L-am găsit la scurtă vreme după ce ne-au omorât calul şi am crezut că mă pot bate cu el, la nevoie mă pot bate până la capăt, cu toate că cei mai buni sunt cei care cad primii, şi ăsta-i un alt cântec. Christophine a scos cuiele, dar mi-a lăsat băţul, iar eu l-am îndrăgit, am crezut că nimeni n-ar putea să-mi facă vreun rău câtă vreme îl

aveam lângă mine, să-l pierd ar fi fost o mare nenorocire. Toate astea s-au întâmplat demult, pe când mai eram încă un copil şi eram încredinţată că totul are viaţă, nu numai râul sau ploaia, ci şi scaunele, oglinzile, ceştile, farfuriile, totul.

M-am trezit şi era încă întuneric, iar mama se afla lângă mine. Mi-a spus: „Scoală-te şi îmbracă-te, şi vino repede jos." Ea era gata îmbrăcată, dar nu-şi prinsese părul în coc, iar una dintre cozile groase îi atârna pe spate. „Repede", spuse ea din nou, apoi intră alături, în camera lui Pierre. Am auzit-o vorbind cu Myra şi pe Myra că îi răspunde. Am rămas în pat, pe jumătate adormită, privind lumânarea aprinsă pe scrin, până am auzit un zgomot de parcă s-ar fi răsturnat un scaun în camera mică, atunci m-am sculat şi m-am îmbrăcat.

Casa era construită pe două nivele. De la camera mea şi a lui Pierre coborau trei trepte spre sufragerie şi încă trei de la sufragerie spre restul casei, ceea ce noi numeam parter. Uşile pliante ale sufrageriei nu erau închise şi am văzut că salonul mare era plin de lume. Domnul Mason, mama, Christophine şi Mannie şi Sass. Mătuşa Cora pe canapeaua albastră din colţ, îmbrăcată într-o rochie neagră de mătase, cu buclele frumos aranjate. „Are un aer prea trufaş", m-am gândit eu. Dar Godfrey nu era acolo, nici Myra, nici bucătăreasa, nici ceilalţi.

— Nu avem nici un motiv să ne alarmăm, spunea tatăl meu vitreg tocmai când am intrat. O mână de negri beţi.

Deschise uşa care dădea spre terasă şi ieşi afară.

— Ce înseamnă asta? strigă el. Ce vreţi?

Izbucni o larmă îngrozitoare, ca un urlet de animale, dar mult mai cumplită. Am auzit pietre căzând pe terasă. Era palid când a intrat din nou în casă, dar se străduia să zâmbească în timp ce închidea şi fereca uşa.

— Mai mulţi decât am bănuit, şi într-o stare sufletească periculoasă. Se vor căi mâine dimineaţă. Pe mâine prevăd daruri, fructe de tamarind în sirop şi turtă dulce.

— Mâine va fi prea târziu, spuse mătuşa Cora, prea târziu pentru turtă dulce sau orice altceva.

Mama nu-i asculta ce vorbesc. Spuse:

— Pierre doarme şi Myra e cu el, m-am gândit că e mai bine să-l las în camera lui, departe de larma asta oribilă. Nu ştiu. Poate e mai bine.

Îşi freca mâinile, verigheta îi căzu pe jos şi se rostogoli până într-un colţ de lângă trepte. Tatăl meu vitreg şi Mannie se aplecară amândoi s-o ia, apoi Mannie înălţă capul şi spuse:

— Doamne Dumnezeule, sunt în spatele casei, dau foc în spate.

Arătă spre uşa dormitorului meu pe care o trăsesem după mine, de sub uşă ieşea fum.

N-am văzut-o pe mama cum dispare, atât de iute a fost. A deschis uşa camerei mele şi din nou n-am mai văzut-o, nu vedeam nimic decât fum. Mannie fugi după ea, fugi şi domnul Mason, dar mult mai încet. Mătuşa Cora mă cuprinse în braţe. Spuse:

— Nu-ţi fie teamă, eşti la adăpost. Cu toţii suntem.

Am închis ochii pentru o clipă şi mi-am lăsat capul pe umărul ei. Mirosea a vanilie, îmi aduc aminte. Apoi am simţit un alt miros, de păr ars, mi-am ridicat privirea şi mama era în cameră, cu Pierre în braţe. Părul ei arsese şi mirosea aşa.

M-am gândit că Pierre e mort. Aşa arăta. Era alb la faţă şi nu scotea nici un sunet, iar capul îi atârna peste braţul ei, de parcă nu mai era urmă de viaţă în el şi i se vedea doar albul ochilor deschişi. Tatăl meu vitreg spuse:

— Annette, te-ai rănit — mâinile tale...

Dar ea nici nu s-a uitat la el.

— Pătuţul ardea, spuse ea mătuşii Cora. Cămăruţa ardea, şi Myra nu era acolo. Plecase. Nu mai era acolo.

— Nu mă miră deloc, spuse mătuşa Cora.

L-a întins pe Pierre pe canapea, s-a aplecat asupra lui, apoi şi-a ridicat fusta, şi-a scos juponul şi a început să-l rupă în fâşii.

— L-a părăsit, a fugit şi l-a lăsat singur, să moară, spunea mama, încă în şoaptă.

Aşa că a fost cu mult mai îngrozitor, căci a început să urle la domnul Mason, făcându-l tâmpit, tâmpit prost şi hain.

— Ţi-am spus, zicea ea, ţi-am tot spus ce se va întâmpla.

Se îneca, dar continua să ţipe:

— N-ai vrut să asculţi, ai râs de mine, ipocrit cu zâmbetul pe buze, nici tu nu meriţi să mai trăieşti, şi-o ştii şi tu, nu-i aşa? De ce nu ieşi afară să-i rogi să te lase să pleci? Spune-le cât de nevinovat eşti. Spune-le că totdeauna ai avut încredere în ei.

Eram atât de şocată, că nimic nu mi se părea limpede. Şi totul s-a întâmplat foarte repede. I-am văzut pe Mannie şi pe Sass împleticindu-se cu două vase mari de lut pline cu apă, pe care le ţineam în cămară. Au aruncat apa în dormitor, şi pe podea se făcu o baltă neagră, dar fumul se rostogolea pe deasupra bălţii. Apoi Christophine, care fugise în dormitor la mama după cana de apă, se întoarse şi vorbi cu mătuşa Cora.

— Se pare că au dat foc şi la cealaltă latură a casei, spuse mătuşa Cora. Probabil s-au urcat pe copacul acela de afară. Casa asta va arde ca iasca şi nu putem face nimic. Cu cât ieşim mai repede, cu atât mai bine.

Mannie îl întrebă pe Sass:

— Ţi-e frică?

Sass dădu din cap că nu.

— Atunci hai, spuse Mannie. Nu staţi în calea mea, spuse Mannie şi-l împinse la o parte pe domnul Mason. Scări înguste de lemn duceau din cămară spre acareturi, bucătărie,

încăperile servitorilor, spre grajduri. Într-acolo mergeam.

— Ia tu copilul, îi spuse mătuşa Cora lui Christophine, şi haide.

Era foarte cald şi afară, pe terasă, când am ieşit au început să strige şi am auzit alte strigăte în urma noastră. Nu zărisem flăcări, doar fum şi scântei, însă acum vedeam limbi de foc înălţându-se spre cer, pentru că luase foc şi pâlcul de bambus. Erau şi nişte copaci de ferigă în apropiere, verzi şi umezi; unul dintre ei fumega mocnit.

— Haide, repede, spuse mătuşa Cora şi o luă înainte, ţinându-mă de mână.

În urma noastră, venea Christophine cu Pierre în braţe, şi cei de afară au rămas tăcuţi în timp ce noi coboram treptele terasei. Dar când am întors capul să văd unde e mama, am văzut că domnul Mason, roşu la faţă din cauza căldurii dogoritoare, părea că o târăşte după el, iar ea se zbătea să rămână. L-am auzit spunând:

— E imposibil, acum e prea târziu.

— Vrea caseta cu bijuterii? întrebă mătuşa Cora.

— Caseta cu bijuterii? Nimic n-ar fi mai rezonabil, ţipă domnul Mason. Vrea să meargă înapoi după papagalul ăla blestemat. N-o pot lăsa.

Ea nu răspunse, se lupta doar cu el, răsucindu-se ca o pisică şi arătându-şi dinţii.

Papagalul nostru se numea Coco, un papagal verde. Nu vorbea foarte bine, spunea doar *Qui est là?*[1] *Qui est là?* şi îşi răspundea singur: *Ché Coco, Ché Coco.* După ce domnul Mason i-a tăiat aripile, a devenit foarte nervos şi, cu toate că stătea liniştit pe umărul mamei, se repezea la oricine se apropia de el şi-l ciupea de picioare.

— Annette, zise mătuşa Cora. Râd de tine, nu le da prilejul să râdă de tine.

Atunci nu s-a mai împotrivit, iar el a tras-o după noi, mai cu voie, mai fără voie, înjurând cu voce tare.

Erau încă destul de paşnici şi atât de mulţi, că de-abia se vedeau iarba şi copacii. Trebuie să fi fost foarte mulţi dintre cei care locuiau pe ţărmul golfului, însă n-am recunoscut pe nimeni. Toţi arătau la fel, acelaşi chip se repeta în neştire, ochi strălucitori, gura pe jumătate căscată, gata să strige. Trecuserăm pe lângă blocul de piatră de pe care te urcai în şa, când l-am zărit pe Mannie aducând trăsura de după colţul casei. După el venea Sass călare, ducea al doilea cal de căpăstru. Acesta din urmă avea pe el o şa femeiască.

Cineva răcni în gura mare:

— Da uite la englezul negru! Uite la ciorile albe! Şi pe urmă au început cu toţii să răcnească:

— Uite la ciorile albe! Uite la blestematele de ciori albe!

---

[1] Cine e?... E Coco (fr.) (*n.tr.*).

O piatră era cât pe ce să-l nimerească în cap pe Mannie, iar el se răsti la ei; se traseră înapoi din calea cailor speriaţi.

— Haideţi odată, pentru Dumnezeu, îi zori domnul Mason. La trăsură, la cai.

Însă noi nu puteam face nici o mişcare, pentru că ne împresuraseră. Unii dintre ei râdeau şi agitau bâte în aer, alţii în spatele lor aveau în mână făclii aprinse şi era o lumină ca ziua. Mătuşa Cora mă ţinea strâns de mână, iar buzele ei se mişcau, dar n-o puteam auzi din cauza gălăgiei. Îmi era teamă şi mie, ştiam că cei care râd vor fi cei mai răi. Am închis ochii şi am aşteptat. Domnul Mason s-a oprit din înjurat şi a început să se roage cu voce tare, pioasă. Rugăciunea se termină cu „Dumnezeu Atotputernic să ne aibă în pază". Iar Dumnezeu care într-adevăr e de nepătruns şi care nu dăduse nici un semn când l-au ars pe Pierre în timp ce dormea — nici un tunet, nici un fulger — Dumnezeul de nepătruns l-a auzit pe domnul Mason şi i-a răspuns pe dată. Răcnetele încetară.

Am deschis ochii, toată lumea privea în sus arătând cu degetul spre Coco, acolo pe balustrada terasei, cu aripile desfăcute. Făcu un efort să-şi ia zborul, dar aripile retezate nu l-au ţinut şi se prăbuşi scoţând nişte ţipete stridente. Penele îi ardeau vâlvătaie.

Am început să plâng:

— Nu te uita, spuse mătuşa Cora. Nu te uita.

Se aplecă să mă cuprindă în braţe, eu mi-am ascuns faţa, dar am simţit că ei nu mai erau atât de aproape. Am auzit pe cineva pomenind ceva de ghinion şi mi-am adus aminte că era un semn foarte rău să omori un papagal sau chiar să vezi un papagal murind. Atunci au început să plece, în grabă, tăcuţi, iar cei rămaşi se dădură la o parte şi se uitau la noi cum ne târam picioarele prin iarbă. Acum nu mai râdeau.

— La trăsură, la trăsură, strigă domnul Mason. Iute!

El mergea în faţă ţinând-o pe mama de braţ, apoi Christophine, iar mătuşa Cora era ultima, tot cu mine de mână. Nici unul dintre noi nu şi-a aruncat o privire în urmă.

Mannie oprise caii la cotitura drumului pietruit şi, de cum ne-am apropiat, l-am auzit strigând:

— Păi ce sunteţi voi? Dobitoace fără de minte?

Se adresa unui grup de bărbaţi şi câtorva femei care stăteau în jurul trăsurii. Un mulatru cu o macetă în mână ţinea caii de căpăstru. Nu-l vedeam pe Sass, nici cei doi cai.

— Urcaţi, spuse domnul Mason. Nu-l băgaţi în seamă, urcaţi.

Bărbatul cu macetă a spus că nu, că noi ne vom duce la poliţie şi vom spune o groază de minciuni. O femeie zise să ne lase să plecăm. Totul e accident şi existau martori mulţi.

— Myra, ea martoră pentru noi.

— Ţine-ţi gura, spuse mulatrul. Zdrobeşti râmă, zdrobeşti, laşi o bucată mică şi creşte iar... Ce gândeşti crede poliţia, ai? Pe tine sau pe cioara albă?

Domnul Mason se holba la el. Nu părea speriat, dar era prea uluit să mai poată vorbi. Mannie apucă biciul, însă unul dintre bărbaţii mai negri i-l smulse din mână, îl rupse de genunchi şi îl azvârli cât colo.

— Fugi, englez negru, cum fuge băiatul. Ascunde-te în tufe. E mai bine pentru tine.

Mătuşa Cora a fost aceea care făcu un pas înainte şi spuse:

— Băieţelul e rănit foarte grav. Moare dacă nu găsim ajutor.

Mulatrul spuse:

— La fel negru şi alb, ard la fel.

— Ard, spuse ea. Aici şi pe lumea cealaltă, după cum ai să vezi şi tu. Foarte curând.

Lăsă frâul din mână şi se propti în faţa ei. O va arunca în foc, zise el, dacă pune pe el blestem. Strigoaică bătrână albă, aşa i-a zis. Dar ea nu s-a mişcat din loc, îl privea drept în ochi şi, calmă, l-a ameninţat cu focul veşnic. „Şi fără o picătură de *sangoree*[1] ca să-ţi răcorească limba încinsă", spuse ea. El o înjură din nou, dar se dădu înapoi. „Urcaţi-vă acum", a spus domnul Mason. „Tu, Christophine, urci cu copilul." Christophine urcă. „Tu acum", se uită el spre mama. Dar ea se

[1] Băutură din vin, apă şi rachiu, aromată cu mirodenii, de culoare roşie (*n.tr.*).

întoarse cu spatele şi privea spre casă. Iar când i-a pus mâna pe braţ a început să ţipe.

O femeie spunea că doar a venit să vadă ce se petrece. O alta a început să plângă. Cel cu macetă îi spuse:

— Tu plângi pentru ea — când plânge ea vreodată pentru tine? Spune-mi asta.

Dar mi-am întors şi eu privirea. Casa ardea, cerul roşu-gălbui era ca de amurg şi am ştiut că n-o să mai văd Coulibri niciodată. Nu va rămâne nimic, nici ferigile aurii, nici ferigile argintii, nici orhideele, nici crinii, nici trandafirii, nici balansoarul şi canapeaua albastră, nici iasomia şi caprifoiul, nici tabloul cu fata morarului. Când vor fi terminat, nu va rămâne nimic decât pereţii arşi şi blocul de piatră de pe care te urcai pe cal. Care rămâne întotdeauna. Nu se poate fura şi nu arde.

Apoi, nu prea departe, am văzut-o pe Tia şi pe mama ei şi am alergat la ea, pentru că ea era tot ce mai rămânea din viaţa mea aşa cum fusese până atunci. Mâncaserăm aceeaşi mâncare, dormiserăm una lângă alta, ne scăldaserăm în acelaşi râu. În timp ce alergam, mi-a trecut prin gând: voi rămâne cu Tia şi voi fi ca ea. Să nu plec din Coulibri. Să nu plec. Nu. Când am ajuns aproape, am văzut piatra ascuţită în mâna ei, dar n-am văzut când a aruncat-o. Nici n-am simţit-o, numai ceva umed, şiroind pe obraz. M-am uitat la ea şi i-am văzut faţa schimonosită când a început să plângă. Ne-am privit lung una pe

alta, sânge pe obrazul meu, lacrimi pe al ei. A fost ca şi cum mi-aş fi văzut chipul. Ca într-o oglindă.

*

— Mi-am văzut cosiţa de păr legată cu panglică roşie, când m-am ridicat din pat, am spus eu. În scrin. Am crezut că-i un şarpe.

— A trebuit să ţi se taie părul. Ai fost foarte bolnavă, draga mea, spuse mătuşa Cora. Dar acum eşti în afară de orice pericol, aici, cu mine. Toţi suntem, aşa cum ţi-am spus eu că vom fi. Totuşi mai trebuie să stai în pat. De ce umbli prin cameră? Părul îţi va creşte din nou, mă asigură ea. Mai lung şi mai des.

— Dar şi mai negru, am spus eu.

— Şi ce dacă?

M-a ridicat şi am fost bucuroasă să simt moliciunea saltelei şi bucuroasă să fiu acoperită cu un cearşaf răcoros.

— E timpul să-ţi dau *arorutul*[1], a spus ea şi a ieşit.

Când l-am terminat de băut, mi-a luat ceaşca şi a rămas în picioare, privindu-mă.

— M-am sculat, pentru că am vrut să ştiu unde sunt.

— Iar acum ştii, nu-i aşa? întrebă ea puţin neliniştită.

[1] În traducere literară: rădăcină de săgeată. Extract din rădăcini de plante, sub formă de făină, cu virtuţi tămăduitoare. Indienii din Indiile de Vest foloseau *Maranta arundinaceea* ca antidot la otrava săgeţilor (*n.tr.*).

— Sigur. Dar cum am ajuns aici?

— Familia Luttrell a fost deosebit de amabilă. De îndată ce Mannie a ajuns la Nelson's Hest, au trimis un hamac şi patru oameni. Tu erai într-o stare gravă de şoc. Dar au făcut tot ce le-a stat în putinţă. Tânărul Luttrell te-a însoţit călare tot drumul. Nu-i aşa că a fost frumos din partea lui?

— Da, am spus.

Părea slabă şi îmbătrânită, şi părul nu-i mai era aranjat, aşa că am închis ochii, nevrând să o văd.

— Pierre e mort, nu-i aşa?

— A murit pe drum încoace, bietul copilaş, spuse ea.

„A murit înainte", m-am gândit eu, dar eram prea obosită să mai spun ceva.

— Mama ta e la ţară. Se odihneşte. Se face bine din nou. Ai s-o vezi în curând.

— N-am ştiut, am spus. De ce a plecat?

— Eşti bolnavă de aproape şase săptămâni. N-ai ştiut nimic.

Ce rost avea să-i spun că mă mai trezisem din când în când şi că am auzit-o pe mama ţipând „*Qui est là? Qui est là?*", apoi: „Nu pune mâna pe mine. Te ucid dacă mă atingi. Laşule. Ipocritule. Te omor." Îmi acoperisem urechile cu mâna, urletele ei erau atât de îngrozitoare. Am dormit şi când m-am trezit peste tot era linişte.

Mătuşa Cora mai zăbovi la patul meu, privindu-mă.

— Capul îmi este bandajat. E aşa de cald, i-am spus. O să-mi rămână semn pe frunte?

— Nu, nu. Pentru prima dată zâmbea. Se vindecă foarte frumos, îţi trece până te măriţi, spuse ea.

S-a aplecat asupra mea şi m-a sărutat.

— Doreşti ceva? O băutură răcoritoare?

— Nu, nu vreau nimic de băut. Cântă-mi ceva, îmi place.

Începu să cânte cu o voce tremurătoare.

În fiecare seară la şapte şi jumătate
Vine, cioc, cioc, bătând

— Nu cântecul ăsta. Nu-mi place. Cântă-mi *Înainte de a fi eliberat.*

S-a aşezat lângă mine şi a cântat foarte molcom *Înainte de a fi eliberat.* Am auzit-o până la „Jalea din sufletul meu". N-am mai auzit sfârşitul, dar înainte de a adormi am auzit: „Jalea din sufletul meu."

Urma să merg s-o văd pe mama. Am insistat să fie şi Christophine cu mine, nimeni altcineva, şi, deoarece nu eram încă bine de tot, au cedat insistenţelor mele. Îmi amintesc sentimentul apăsător care m-a stăpânit pe drum, pentru că nu mă aşteptam s-o mai văd. Ea era parte din Coulibri, care nu mai exista, deci nici ea nu mai exista, eram sigură de asta. Dar când am ajuns la căsuţa îngrijită în care locuia acum (aşa spuneau ei), am sărit

din trăsură şi-am luat-o la fugă pe peluza de iarbă cât mă ţineau picioarele. O uşă era deschisă spre verandă. Am intrat fără să bat şi m-am uitat la persoanele din cameră. Un mulatru, o mulatră, şi o femeie albă şezând cu capul atât de plecat, că nu i se vedea faţa. Dar i-am recunoscut părul, o coadă mult mai scurtă decât cealaltă. Şi rochia. Am îmbrăţişat-o şi am sărutat-o. M-a ţinut atât de strâns, că n-am putut respira şi m-am gândit: „Nu e ea." Apoi: „Trebuie să fie ea." Nu-i puteam spune: „El e mort", aşa că am dat din cap. „Dar eu sunt aici, eu sunt aici", i-am spus eu şi ea mi-a răspuns: „Nu", în şoaptă. Apoi: „Nu, nu, nu", foarte tare, şi m-a împins de lângă ea. M-am izbit de perete şi m-am lovit. Bărbatul şi femeia care erau acolo o ţineau de mâini, şi Christophine era acolo. Femeia a spus: „De ce aduceţi copilul să facă necaz, necaz, necaz? Necaz destul fără asta!"

Pe tot drumul înapoi la casa mătuşii Cora, n-am schimbat o vorbă.

Prima zi când a trebuit să mă duc la mănăstire m-am agăţat de gâtul mătuşii Cora, aşa cum te-ai agăţa de viaţă, dacă ţi-ar fi dragă viaţa; în cele din urmă şi-a pierdut răbdarea, aşa că m-am silit să mă smulg de lângă ea, şi-am pornit pe coridor, în jos pe trepte, pe stradă şi, cum ştiam că se va întâmpla, mă aşteptau sub eucalipt. Erau doi, un băiat şi o

fată. Băiatul cam de paisprezece ani, înalt şi mare pentru vârsta lui, avea o piele albă, un alb urât, acoperit de pistrui, o gură ca de negru şi ochii mici ca nişte bucăţele de sticlă verde. Avea ochii unui peşte mort. Ba mai rău, cel mai îngrozitor era că avea părul creţ, păr de negru, dar roşu-aprins, iar sprâncenele şi genele erau tot roşii. Fata era foarte neagră şi nu purta nici un batic. Părul îi fusese împletit şi simţeam mirosul greu de ulei cu care şi-l dăduse, din locul unde stăteam pironită privindu-i, pe treptele casei mătuşii Cora, întunecoasă, curată şi prietenoasă. Arătau atât de nevinovaţi şi liniştiţi, nimeni n-ar fi observat licărirea din ochii băiatului.

Apoi fata a rânjit şi a început să-şi pocnească degetele. Am tresărit la fiecare pocnitură şi au început să-mi transpire palmele. Ţineam nişte cărţi de şcoală în mâna dreaptă şi le-am mutat subsuoară, dar a fost prea târziu, în palmă aveam un semn, iar pe coperta cărţii era o pată. Fata a început să râdă, foarte încet, şi atunci m-a cuprins ura şi odată cu ura curajul, aşa că am fost în stare să trec fără să mă uit la ei.

Ştiam că vin în urma mea şi mai ştiam că atâta vreme cât se mai vede casa mătuşii Cora nu vor face altceva decât să mă urmărească încet de la distanţă. Dar ştiam şi când se vor apropia. Asta se va întâmpla când voi începe să urc dealul. Pe ambele părţi erau

numai ziduri şi grădini, iar la această oră a dimineţii nimeni nu va fi pe-afară.

La jumătatea urcuşului, mi-au tăiat calea şi au început să vorbească. Fata a spus:

— Uite fata nebună, eşti nebună ca maică-ta. Mătuşa ta speriată să te ţină în casă. Te trimiţi la călugăriţe să închidă acolo. Maică-ta umbli fără pantofi şi ciorapi în picioare, ea *sans culottes*. Ea vrei să-şi omoare bărbatul şi încerci să te omoare şi pe tine în ziua aceea când te-ai dus să o vezi. Ea ai ochi de *zombie* şi tu ai ochii de *zombie*. De ce nu te uiţi la mine?

Băiatul a spus doar:

— Te prind eu într-o zi singură, aşteaptă numai, te prind eu singură.

Când am ajuns în vârful dealului, mă înghionteau, simţeam mirosul părului fetei.

O stradă lungă, goală ducea la mănăstire, la zidul mănăstirii şi poarta ei de lemn. Va trebui să sun înainte de a putea intra. Fata mi-a spus:

— Nu vrei să te uiţi la mine, ai? Las' că te fac eu să te uiţi.

M-a îmbrâncit şi cărţile mi-au căzut pe jos.

M-am aplecat să le ridic şi am văzut că un băiat înalt care mergea pe partea cealaltă a străzii s-a oprit şi se uita la noi. Apoi a trecut strada, în fugă. Avea picioare lungi, de-abia atingea pământul când alerga. De îndată ce l-au văzut, s-au întors şi au plecat. El s-a uitat

în urma lor, nedumerit. Aş fi preferat să mor decât s-o iau la fugă din pricina lor, dar acum, că plecaseră, am luat-o la goană. O carte am lăsat-o pe jos şi băiatul înalt mă ajunse din urmă.

— Ai scăpat asta, spuse el şi zâmbi.

Ştiam cine e, numele îi era Sandi, fiul lui Alexander Cosway. Pe vremuri, aş fi zis „vărul meu Sandi", dar dăscălelile domnului Mason m-au făcut să-mi fie ruşine de rudele mele mulatre. Am murmurat:

— Mulţumesc.

— Am să vorbesc eu cu băiatul acela, spuse el. N-o să te mai supere altădată.

La distanţă, vedeam părul roşu al duşmanului meu, care se îndepărta mâncând pământul, dar n-a avut nici o şansă. Sandi l-a ajuns înainte de a face colţul. Fata dispăruse. N-am aşteptat să văd ce se întâmplă, ci am tras şi tot tras de clopoţel.

În cele din urmă, uşa s-a deschis. Călugăriţa era mulatră şi părea supărată.

— Nu trebuie să tragi clopoţelul în halul ăsta, spuse ea. Vin cât pot de repede.

Apoi am auzit uşa închizându-se în urma mea.

M-am prăbuşit şi am început să plâng. M-a întrebat dacă mi-e rău, dar n-am putut răspunde. M-a luat de mână, plescăind şi murmurând supărată, şi m-a condus prin curte, pe lângă umbra copacului înalt, nu pe uşa din

față, ci într-o cameră mare, răcoroasă, cu lespezi. Pe pereți atârnau vase și oale și mai era și un șemineu de piatră. Mai era o altă călugăriță în fundul camerei și, când clopoțelul a sunat din nou, prima călugăriță s-a dus să vadă cine e. Călugărița cealaltă, tot mulatră, a adus un lighean cu apă, dar pe cât de repede mă spăla ea cu buretele pe față, pe-atât de tare plângeam și eu. Când mi-a văzut mâna, m-a întrebat dacă căzusem și mă lovisem. Am dat din cap și ea a șters pata cu blândețe.

— Ce s-a întâmplat, de ce plângi? Ce ți s-a întâmplat?

Dar eu nici acum nu puteam răspunde. Mi-a adus o cană de lapte, am încercat să beau, dar m-am înecat.

— Vai, vai, vai! zise ea; a dat din umeri și a ieșit.

Când s-a întors, era cu ea o a treia călugăriță, care spuse cu o voce calmă:

— Ai plâns destul, trebuie să te oprești. Ai o batistă?

Mi-am amintit că o scăpasem pe jos. Călugărița cea nouă mi-a șters ochii cu o batistă mare, mi-a dat-o mie și m-a întrebat cum mă cheamă.

— Antoinette, am răspuns eu.

— Desigur, spuse ea. Știu. Ești Antoinette Cosway, adică Antoinette Mason. Te-a speriat cineva?

— Da.

— Acum uită-te la mine, spuse ea. De mine n-o să-ţi fie frică.

M-am uitat la ea. Avea ochi căprui mari, foarte blânzi şi era îmbrăcată în alb, fără şorţ alb apretat, ca celelalte. Fâşia de pânză care-i încadra faţa era albă şi peste fâşia albă avea un văl negru dintr-un material subţire, care-i cădea în falduri pe spate. Era roşie în obraji, avea o faţă zâmbitoare şi două gropiţe adânci. Avea mâinile mici, dar păreau stângace şi umflate, nu ca ale celorlalte. Doar mai târziu am aflat că mâinile îi erau deformate de reumatism. M-a dus într-un salon mobilat auster, cu scaune înalte cu spătar şi o masă lustruită la mijloc. După ce mi-a vorbit, i-am povestit puţin despre motivul pentru care plângeam şi i-am spus că nu-mi place să vin la şcoală singură.

— De asta trebuie să ne ocupăm, zise ea. Îi voi scrie mătuşii tale. Dar acum te aşteaptă măicuţa Sainte-Justine. Am trimis după o fată care e la noi de aproape un an. O cheamă Louise — Louise de Plana. Dacă te simţi stingheră, ea îţi va explica totul.

Louise şi cu mine ne-am dus pe o cărare pavată până la sala de clasă. De o parte şi alta a cărării era iarbă, şi copaci, şi umbra copacilor, iar ici-colo câte o tufă strălucitoare de flori. Louise era foarte drăguţă şi, când mi-a zâmbit, nici nu mi-a venit să cred că fusesem atât de nenorocită. Mi-a spus:

— Noi îi spunem măicuței Sainte-Justine, măicuța Suc de Lămâie. Nu e foarte inteligentă, biata femeie. Ai să vezi.

Repede, cât mai pot, trebuie să-mi aduc aminte de sala de clasă și de căldura înăbușitoare. Clasa, băncile din lemn de pin, căldura băncii pătrunzându-mi în trup prin brațe și prin palme. Dar afară vedeam umbra rece și albastră pe zidul alb. Acul e lipicios și scârțâie când intră și iese prin pânză. „Acul meu înjură", îi șoptesc Louisei, care stă lângă mine. Brodăm în cruciulițe trandafiri de mătase pe un fond de culoare pală. Putem să alegem orice culoare vrem, și trandafirii mei sunt verzi, albaștri și purpurii. Dedesubt îmi voi scrie numele cu roșu-aprins, Antoinette Mason, născută Cosway, Mănăstirea Calvaria, Spanish Town, Jamaica, 1839.

În timp ce lucrăm, măicuța Sainte-Justine ne citește povești din viața sfintelor, Sfânta Roza, Sfânta Barbara, Sfânta Agneta. Dar noi avem sfânta noastră, scheletul unei fete de paisprezece ani sub altarul din capela mănăstirii. Moaștele. Dar cum au adus călugărițele moaștele până aici, mă întreb eu? Într-o ladă de călătorie? Special împachetate să nu se strice? Cum? Dar vorba e că se află aici, și Sfânta Innocenzia îi este numele. Povestea ei n-o știm, nu e în carte, sfintele despre care auzim noi au fost toate frumoase și bogate.

Toate au fost iubite de bărbaţi tineri, chipeşi şi bogaţi.

— ...mai frumoasă şi îmbrăcată mai ales decât o văzuse el vreodată în viaţă, citeşte monoton măicuţa Sainte-Justine. Ea îi zâmbi şi spuse: „Aici Theophilus este un trandafir din grădina Mirelui meu, în care tu nu ai crezut." Trandafirul pe care l-a găsit lângă el când s-a trezit nu s-a veştejit niciodată. Mai există şi azi. (Oh, dar unde? Unde?) Iar Theophilus a fost convertit la creştinism, spune măicuţa Sainte-Justine, citind foarte repede acum, şi a devenit unul dintre Sfinţii Mucenici.

Închide cartea cu o pocnitură şi vorbeşte despre aranjarea pieliţelor de la unghii când ne spălăm pe mâini. Curăţenie, maniere, bunătate faţă de săracii Domnului. Un torent de cuvinte. („Îşi trăieşte clipa vieţii", spune Hélène de Plana, „nu se poate opri, biata Justine.") „Când insulţi sau răneşti pe cei nenorociţi, îl insulţi pe Hristos însuşi şi El nu va uita, pentru că aceia sunt aleşii Lui." Această remarcă se face cu o voce indiferentă, de mântuială, apoi se trece la ordine şi castitate, cristalul perfect, care odată spart nu mai poate fi lipit. Şi conduita. Ca toate celelalte fete, este vrăjită de surorile de Plana şi le dă de exemplu întregii clase. Eu le admir. Stau atât de sigure şi imperturbabile în timp ce ea laudă perfecţiunea pieptănăturii domnişoarei Hélène, făcută fără oglindă.

— Te rog, Hélène, spune-mi cum îţi faci părul, pentru că şi eu vreau să-l fac aşa când voi fi mare.

— E foarte uşor. Ţi-l piepteni în sus, aşa, apoi îl împingi uşor în faţă, aşa, apoi îl prinzi cu ace, aici şi aici. Niciodată să nu pui prea multe ace.

— Da, Hélène, dar pieptănătura mea nu arată ca a ta, orice aş face.

Genele îi tremură, se întoarce, prea politicoasă pentru a spune lucrurilor pe nume. Nu avem nici o oglindă în dormitor, odată am văzut-o pe călugăriţa tânără din Irlanda privindu-se într-un butoi cu apă, zâmbind să vadă dacă gropiţele sunt tot acolo. Când m-a zărit, a roşit şi m-am gândit că de acum încolo niciodată n-o să-i mai placă de mine.

Uneori era părul domnişoarei Hélène, uneori manierele ireproşabile ale domnişoarei Germaine şi uneori felul în care domnişoara Louise îşi îngrijeşte dinţii ei minunaţi. Şi dacă noi nu eram niciodată invidioase, ele nu păreau îngâmfate. Hélène şi Germaine, uşor dispreţuitoare, poate rezervate, dar Louise nici măcar atât. Nu lua parte la toate astea — de parcă ar fi ştiut că s-a născut pentru altceva. Ochii căprui ai Hélènei puteau să-ţi înfrunte privirea, ochii cenuşii ai lui Germaine erau frumoşi, blânzi, de bovină, vorbea încet şi, spre deosebire de celelalte fete creole, era foarte calmă. E uşor de imaginat ce s-a întâmplat cu ele două, dacă nu ne

gândim la accidente. Oh, dar Louise! Mijlocul ei subţire, mâinile subţiri şi cafenii, buclele negre care miroseau a parfum de vetiver, vocea înaltă dulce, cântând în capelă atât de nepăsător despre moarte. Cânta ca o pasăre. Orice ar fi fost posibil să ţi se întâmple, Louise, orice, şi nu m-ar mira.

Apoi mai era încă o sfântă, spunea măicuţa Sainte-Justine, a trăit mai târziu, dar tot în Italia, ori să fi fost Spania. Italia înseamnă coloane albe şi apă verde. Spania e soare fierbinte şi piatră, Franţa e o doamnă cu părul negru într-o rochie albă, pentru că Louise s-a născut acum cincisprezece ani în Franţa, iar mamei mele, pe care trebuie să o uit şi să mă rog pentru ea de parcă ar fi moartă, cu toate că trăieşte, îi plăcea să poarte alb.

Nimeni nu mai vorbea de ea acum când Christophine plecase să stea cu fiul ei. Pe tatăl meu vitreg îl vedeam rar. Se părea că nu-i place Jamaica, Spanish Town cu atât mai puţin, şi luni de zile era tot plecat.

Într-o după-amiază fierbinte de iulie, mătuşa mi-a spus că pleacă în Anglia pentru un an. N-o ducea bine cu sănătatea şi avea nevoie de o schimbare; în timp ce vorbea, lucra de zor la o cuvertură din petice. Bucăţelele de mătase tăiate în formă de diamant se contopeau, roşu, albastru, purpuriu, verde, albastru o singură culoare lucitoare. Lucrase ceasuri întregi la ea şi era aproape gata. „Mă voi simţi singură?" m-a întrebat ea, şi i-am răspuns:

„Nu", cu ochii la culori. Ceasuri, şi ceasuri, şi ceasuri întregi mă gândeam eu.

Mănăstirea era refugiul meu, un loc de lumină şi de moarte, unde în fiecare zi, dimineaţa devreme, bătaia de toacă ne trezea pe noi, cele nouă, care dormeam în dormitorul lung. Ne trezeam şi o vedeam pe sora Marie Augustine, senină şi aranjată, şezând ţeapănă în scaunul de lemn. Încăperea cafenie, lungă, era plină de lumina aurie a soarelui şi de umbrele copacilor aflate într-o mişcare uşoară. Am învăţat să spun foarte repede ca şi celelalte: „Dăruieşte toate rugăciunile, munca şi suferinţele tale acestei zile." Dar fericirea, m-am gândit la început, nu există fericire? Trebuie să existe. Oh, fericire, desigur, fericire, mă rog.

Curând am uitat de fericire, alergând pe scări în jos spre baia mare de piatră unde ne stropeam cu apă, îmbrăcate în cămăşi de noapte lungi şi cenuşii de bumbac, care ne ajungeau până la glezne. Mirosul de săpun în timp ce te săpuneai cu grijă sub cămaşă, un şiretlic ce trebuia învăţat, să te îmbraci cu modestie, alt şiretlic. Stropi mari de soare când alergam în sus pe scările de lemn la sala de mese. Cafea fierbinte şi cornuri şi unt înmuiat. Dar după micul dejun, acum şi în ceasul morţii, şi la prânz şi la şase seara, acum şi în ceasul morţii. Fie ca lumina veşnică să strălucească asupra lor. „Asta e pentru mama", mă

gândeam, oriunde i-ar rătăci sufletul, pentru că i-a părăsit trupul. Apoi îmi aminteam cât de mult îi displăcea lumina puternică şi-i erau pe plac răcoarea şi umbra. E altfel de lumină, îmi spuneau ele. Totuşi, n-aş putea spune. Apoi, nu după multă vreme, eram înapoi printre umbrele mişcătoare de afară, mai frumoase decât ar putea să fie lumina veşnică, şi curând am învăţat să sporovăiesc fără a mă mai gândi, aşa cum făceau toate celelalte. Despre schimbare acum şi în ceasul morţii, pentru că asta e tot ce avem.

Totul era lumină strălucitoare sau întuneric. Pereţii, culorile aprinse ale florilor din grădină, veşmintele călugăriţelor erau strălucitoare, dar vălul, crucifixul care atârna de brâu, umbrele copacilor erau negre. Asta era deci, lumină şi întuneric, soare şi umbră, Rai şi Iad. Pentru că una dintre călugăriţe ştia totul despre Iad, cine nu ştie? Dar alta ştia despre Rai şi însuşirile celor binecuvântaţi, dintre care cea mai neînsemnată era frumuseţea sublimă. Cea mai neînsemnată. De-abia aşteptam acest extaz, şi odată m-am rugat îndelung să mor. Apoi mi-am amintit că e păcat. E cutezanţă sau disperare, am uitat care, dar e păcat de moarte. Aşa că m-am rugat apoi pentru asta multă vreme, dar mi-a trecut prin gând, aşa de multe păcate, de ce? Alt păcat să gândeşti astfel. Cu toate acestea, din fericire, sora Marie Augustine spune că gândurile nu sunt păcate, dacă le alungi repede.

Spui: „Doamne apără-mă, eu pier." Găsesc că e foarte liniştitor să ştii exact ce trebuie făcut. Oricum, nu m-am mai rugat atât de des după aceea, şi curând, abia dacă m-am mai rugat. Mă simţeam mai plină de curaj, mai fericită, mai liberă. Dar nu tocmai în siguranţă.

În tot acest timp de aproape un an şi jumătate, tatăl meu vitreg a venit deseori să mă vadă. Întâi discutam cu maica stareţă; apoi îl întâlneam în salon, îmbrăcată ca pentru cină sau o vizită la prieteni. Când ne despărţeam, îmi dădea cadouri, dulciuri, un medalion, o brăţară, odată mi-a dat o rochie foarte frumoasă, pe care desigur n-o puteam purta.

Ultima oară când a venit, n-a mai fost aşa. Am ştiut asta de cum a intrat. M-a sărutat, s-a dat un pas înapoi şi m-a privit cu atenţie, cu ochi critici, apoi a zâmbit şi mi-a spus că sunt mai înaltă decât credea el. I-am amintit că împlinisem şaptesprezece ani, o femeie în toată firea.

— N-am uitat de cadoul tău, spuse.

Deoarece nu mă simţeam în largul meu, i-am răspuns rece:

— Nu pot purta toate lucrurile astea pe care mi le cumperi.

— Poţi purta orice când vei veni să stai cu mine, spuse el.

— Unde? În Trinidad?

— Nu acolo. Pentru moment, aici. Cu mine şi cu mătuşa Cora, care în sfârşit se

întoarce acasă. Spune că încă o iarnă în Anglia o va ucide. Şi Richard. Nu poţi sta ascunsă toată viaţa.

„De ce nu?" m-am gândit cu consternare. Presupun că n-a observat, pentru că a început să glumească, să-mi facă complimente şi să-mi pună întrebări atât de caraghioase, încât la un moment dat râdeam şi eu. Cum mi-ar plăcea să trăiesc în Anglia? Apoi, înainte ca eu să-i pot răspunde, dacă am învăţat să dansez, ori dacă călugăriţele erau prea severe.

— Nu sunt severe deloc, am spus eu. Episcopul care le vizitează în fiecare an spune că sunt prea indulgente. Foarte indulgente. E clima, spune el.

— Sper că ele i-au spus să-şi vadă de treabă?

— Da. Maica stareţă i-a spus. Unele dintre ele au fost speriate. Nu sunt severe, dar nici una nu m-a învăţat să dansez.

— Asta nu va fi greu. Vreau, Antoinette, ca tu să fii fericită, în afară de orice primejdie, am încercat să rezolv ceva, dar despre asta vom avea timp să discutăm mai târziu.

Când am ieşit împreună pe poarta mănăstirii, mi-a spus într-o doară:

— Am invitat nişte prieteni din Anglia să-şi petreacă iarna aici. Să nu te plictiseşti.

— Crezi că vor veni? l-am întrebat eu neîncrezătoare.

— Unul dintre ei va veni. Sunt sigur de asta.

Să fi fost felul în care a zâmbit? Dar din nou un sentiment de disperare, tristeţe şi restrişte mi-a înecat vocea. De data asta nu m-am trădat.

A fost întocmai ca în dimineaţa aceea în care am găsit calul mort. Nu spui nimic şi poate că nu e adevărat.

Dar la mănăstire toată lumea ştia. Fetele erau foarte curioase, dar nu răspundeam la întrebările lor şi pentru prima dată m-au iritat feţele vesele ale călugăriţelor.

Ele sunt ocrotite. Cum ar putea şti ele ce înseamnă să trăieşti *afară*?

A fost a doua oară când am avut visul acela.

Am plecat iarăşi din casa de la Coulibri. E noapte şi mă îndrept spre pădure. Port o rochie lungă şi papuci cu talpă subţire, aşa că umblu greu, în urma bărbatului care este cu mine şi îmi ţin rochia uşor ridicată. E albă şi frumoasă şi nu vreau să se murdărească, îl urmez, bolnavă de frică, dar nu fac nici un gest să mă salvez; dacă ar fi cineva care să încerce să mă salveze, l-aş refuza. Aşa trebuie să se întâmple. Acum am ajuns în pădure. Suntem sub nişte copaci înalţi şi nu e vânt. „Aici?" El se întoarce, se uită la mine, faţa lui e neagră de ură, şi când văd asta încep să plâng. Râde cu viclenie. „Nu aici, nu încă", spune el, iar eu îl urmez, plângând. Acum nu-mi mai ţin rochia, o târăsc pe jos, rochia mea frumoasă. Acum nu mai suntem în

pădure, ci într-o grădină împrejmuită cu ziduri de piatră, iar copacii sunt altfel de copaci. Nu ştiu de care. Sunt trepte ce duc în sus. E prea întuneric să văd treptele sau zidul, dar ştiu că sunt şi mă gândesc: „Se va întâmpla când ajung la capătul treptelor. Sus." Calc pe rochie, mă împiedic şi nu mă pot ridica. Ating un copac şi braţele mele se agaţă de el. „Aici, aici." Dar cred că nu voi merge mai departe. Copacul se clatină şi se smuceşte de parcă ar vrea să mă arunce jos. Totuşi mă ţin şi secundele trec, fiecare ca o mie de ani. „Aici, aici, înăuntru", spune o voce străină, iar copacul nu s-a mai clătinat şi smucit.

Acum sora Marie Augustine mă scoate din dormitor, întrebându-mă dacă sunt bolnavă, spunându-mi că nu e voie să le deranjezi pe celelalte, dar, deşi tremur toată, mă întreb dacă mă va duce dincolo de perdelele misterioase la locul unde doarme ea. Dar nu. Mă aşază pe un scaun, dispare, şi după un răstimp se întoarce cu o ceaşcă de cacao fierbinte. Am spus:

— Am visat că am fost în Iad.

— Visul ăsta e un vis rău. Scoateţi-l din minte, nu te mai gândi la el niciodată, şi mi-a frecat mâinile reci să mi le încălzească.

Arăta ca de obicei, calmă, ordonată, şi vreau să o întreb dacă se scoală înainte de a se crăpa de ziuă sau nu s-a culcat deloc.

— Bea-ţi ceaşca de cacao.

În timp ce beau, îmi aduc aminte că după înmormântarea mamei, foarte devreme dimineaţa, aproape atât de devreme ca şi acum, ne-am dus acasă să bem cacao şi să mâncăm prăjituri. A murit anul trecut, nimeni nu mi-a spus cum, şi eu n-am întrebat. Erau acolo domnul Mason, Christophine, nimeni altcineva. Christophine plângea amarnic, dar eu nu puteam plânge. M-am rugat, dar cuvintele cădeau pe pământ fără să însemne nimic.

Acum gândul ei se amestecă cu visul meu.

O văd în straiele peticite călare pe un cal de împrumut, încercând să facă semn cu mâna la capătul drumului pietruit de la Coulibri, şi din nou mă podidesc lacrimile.

— Se întâmplă lucruri atât de îngrozitoare, spun eu. De ce? De ce?

— Nu trebuie să te preocupe astfel de taine, spuse sora Marie Augustine. Nu ştim de ce diavolul trebuie să-şi aibă şi el ziua lui de joacă. Nu încă.

Niciodată nu zâmbea aşa de mult ca celelalte călugăriţe, acum nu zâmbea deloc. Părea tristă.

A spus, ca şi cum ar fi vorbit de una singură:

— Acum du-te încet înapoi în pat. Gândeşte-te la lucruri plăcute şi blânde, încearcă să adormi. Curând voi striga deşteptarea. Curând se va face dimineaţă.

PARTEA A DOUA

Deci totul se sfârşise. Un pas înainte, un pas înapoi, îndoială şi ezitări. Totul, în bine sau în rău. Iată-ne acolo, adăpostindu-ne de ploaia torenţială sub un copac de mango uriaş, eu, soţia mea Antoinette şi o tânără servitoare metisă, pe nume Amélie. Sub un copac din apropiere vedeam bagajele noastre acoperite cu saci, cei doi hamali şi băiatul care ducea caii odihniţi, tocmiţi să ne urce până la 700 de metri la casa care ne aştepta să ne petrecem luna de miere.

Slujnica Amélie mi-a spus azi-dimineaţă:

— Sper că veţi fi foarte fericit, domnule, în adăpostul dulce al lunii de miere.

Râdea de mine, îmi dădeam seama. O fiinţă drăguţă, dar vicleană, răutăcioasă, poate chiar perfidă, ca multe altele prin părţile acestea.

— E doar o ploaie trecătoare, spuse Antoinette îngrijorată. Nu va ţine mult.

M-am uitat la frunzele de palmier îndoindu-se triste, la bărcile pescăreşti trase pe

malul pietros, la şirurile inegale de colibe văruite, şi am întrebat de numele satului.

— Massacre.

— Şi cine a fost masacrat aici? Sclavi?

— Oh, nu. Părea indignată. Nu sclavi. Probabil s-a întâmplat ceva cu mulţi ani în urmă. Nimeni nu-şi mai aminteşte acum.

Ploaia cădea şiroaie, picături uriaşe sunau ca grindina pe frunzele copacilor şi marea se strecura pe furiş înainte şi înapoi.

Deci acesta este Massacre. Nu capătul lumii, ci doar ultima etapă a călătoriei noastre interminabile din Jamaica, începutul lunii noastre de miere. Şi desigur că arată cu totul altfel când soarele străluceşte pe cer.

Se făcuseră aranjamente ca noi să plecăm din Spanish Town imediat după nuntă şi să petrecem câteva săptămâni pe una dintre Insulele Windward, la o mică moşie care aparţinuse mamei Antoinettei. Am acceptat. Aşa cum acceptasem toate celelalte.

Ferestrele colibelor erau închise, uşile deschise întru tăcere şi întuneric. Apoi au apărut trei băieţi să caşte gura la noi. Cel mai mic era gol puşcă, doar de gât îi atârna un medalion religios, iar în jurul capului purta borul unei pălării pescăreşti. Când i-am zâmbit, a început să plângă. O femeie l-a strigat dintr-o colibă şi el a luat-o la fugă urlând.

Ceilalţi doi l-au urmat încet, uitându-se mereu înapoi.

De parcă asta ar fi fost un semnal, ieşi în uşă o altă femeie, apoi încă una.

— E Caro, spuse Antoinette. Sunt sigură că e Caro. Caroline, strigă ea, făcându-i semn cu mâna, iar femeia îi răspunse.

O bătrână într-o rochie stridentă, flori în culori ţipătoare, un batic vărgat şi cercei de aur în urechi.

— Ai să te uzi toată, Antoinette, i-am spus eu.

— Nu, o să se oprească imediat.

Îşi ridică fusta costumului de călărie şi trecu strada în fugă. Am privit-o cu un ochi critic. Purta o pălărie în trei colţuri, care-i stătea bine. Cel puţin îi ascundea ochii, care sunt prea mari şi amăgitori. Mi se pare că nu clipeşte niciodată. Ochi alungiţi, trişti, ochi negri, străini. Creolă cu sânge pur englezesc, ce-o fi ea, dar ochii ei nu sunt nici de englezoaică, nici de europeană. Dar când am început să observ toate astea despre soţia mea Antoinette? Presupun că după ce am plecat din Spanish Town. Sau am observat oare înainte şi n-am vrut să recunosc ceea ce văd? Nu că aş fi avut timp să observ ceva. La o lună după ce am sosit în Jamaica, eram căsătorit şi aproape trei săptămâni din tot acest timp am zăcut în pat cu malarie.

Cele două femei stăteau în uşa colibei gesticulând, vorbind nu englezeşte, ci franceza stâlcită de pe insulă. Picăturile de ploaie

au început să mi se prelingă pe gât în jos, sporindu-mi senzaţia de stinghereală şi sentimentul de tristeţe.

M-am gândit la scrisoarea care ar fi trebuit trimisă în Anglia cu o săptămână în urmă. Dragă tată...

— Caroline întreabă dacă nu vrei să te adăposteşti în casă.

Era Antoinette. Vorbea cu ezitare, de parcă s-ar fi aşteptat să o refuz, aşa că a fost uşor să o fac.

— Dar te uzi, spuse ea.

— N-are a face.

I-am zâmbit Carolinei şi am dat din cap.

— Va fi foarte dezamăgită, spuse soţia mea, trecu din nou strada şi intră în coliba întunecoasă.

Amélie, care stătuse cu spatele spre noi, s-a întors. Radia de satisfacţie şi răutate, atât de inteligent şi mai cu seamă atât de intim, încât m-am simţit prost şi mi-am întors privirea.

„Sigur", m-am gândit. „Am avut malarie. Nu sunt încă bine."

Nu mai ploua aşa de tare şi m-am dus să stau de vorbă cu hamalii. Primul nu era băştinaş.

— Asta loc sălbatic — nu civilizat. De ce venit aici?

Mi-a spus că se numeşte Young Bull şi că are douăzeci şi şapte de ani. Un trup robust şi o faţă prostească de om încrezut. Numele

celuilalt bărbat era Emile, da, se născuse pe insulă şi locuia tot aici.

— Întreabă-l câţi ani are, sugeră Young Bull.

Emile răspunse cu o voce neîncrezătoare:

— Paisprezece? Da, am paisprezece ani, stăpâne.

— Imposibil, am spus.

Se vedeau fire cărunte în barba rară.

— Poate cincizeci şi şase.

Părea foarte dornic să-mi facă pe plac. Young Bull izbucni într-un râs zgomotos.

— Nu ştie câţi ani are, nu se gândeşte la asta. Vă spun eu, domnule, ăştia nu sunt civilizaţi.

Emile murmură:

— Mama mea, ea ştii, dar moartă.

Apoi scoase o zdreanţă albastră, o împături şi şi-o puse pe cap.

Multe femei stăteau în faţa uşii colibelor şi se uitau la noi, dar nu zâmbeau. Oameni sumbri într-un loc sumbru. Unii dintre bărbaţi se îndreptau spre bărci. Când Emile a strigat, doi dintre ei au venit spre el. Cânta cu voce joasă. Ei i-au răspuns, apoi au ridicat un coş greu de nuiele şi, cântând, i l-au pus pe cap. A încercat cu o mână să vadă dacă este bine echilibrat şi a pornit la drum, desculţ pe pietrele ascuţite, de departe cel mai vesel dintre nuntaşi. În timp ce bărbaţii îl încărcau pe Young Bull, acesta îmi aruncă o privire

fugară, plină de vanitate, şi începu să cânte încet şi el, pe englezeşte.

Băiatul aduse caii lângă un pietroi şi am văzut-o pe Antoinette ieşind din colibă. Acum soarele dogorea şi din verdeaţa din spatele nostru se ridicau aburi. Amélie îşi scoase pantofii, îi legă unul de altul şi îi atârnă de gât. Îşi echilibră coşuleţul pe cap şi o porni la drum legănându-se uşor, cum făcuseră hamalii. Noi am încălecat, am dat colţul, iar satul dispăru. Un cocoş cânta tare şi mi-am adus aminte de noaptea trecută, când dormisem în oraş. Antoinette avea o cameră singură, era epuizată. Eu am stat treaz toată noaptea, ascultând cântatul cocoşilor, apoi m-am sculat foarte devreme şi am văzut femeile cu tăvile acoperite cu pânză albă pe cap mergând la bucătărie. Femeia care vindea franzeluţe calde, apoi cea cu prăjiturile şi femeia cu dulciurile. Pe stradă, una striga: *Bon sirop, bon sirop,* şi m-am liniştit.

Drumul urca. De o parte, un perete de verdeaţă, de cealaltă, panta abruptă spre râpa de dedesubt. Ne-am oprit şi am privit dealurile, munţii şi marea albastru-verzuie. Bătea un vânt călduţ, plăcut, dar am înţeles de ce hamalul numise locul sălbatic. Nu numai sălbatic, ci şi ameninţător. Dealurile acelea te sufocă.

— Ce verde intens, atât am putut spune şi, gândindu-mă la felul în care Emile

chemase pescarii şi la timbrul vocii lui, am întrebat de el.

— Au luat-o pe o scurtătură. Vor fi la Granbois cu mult înaintea noastră.

Totul este prea mult, am simţit eu în timp ce călăream istovit în urma ei. Prea mult albastru, prea mult purpuriu, prea mult verde. Florile sunt prea roşii, munţii prea înalţi, dealurile prea aproape. Şi femeia este o străină. Privirea ei rugătoare mă scoate din sărite. Nu eu am cumpărat-o pe ea, ci ea pe mine, cel puţin aşa crede ea. M-am uitat la coama aspră a calului... Dragă tată. Cele treizeci de mii de lire mi-au fost plătite fără vreo întrebare sau condiţie. Pentru ea nu s-a stipulat nimic (de care trebuie să ţinem seamă). Acum am o situaţie materială onorabilă. Nu voi fi niciodată o ruşine pentru tine sau pentru dragul meu frate, fiul pe care-l iubeşti. Nu vor mai fi scrisori, nici rugăminţi meschine. Nici una dintre manevrele prost deghizate ale fiului cel mic. Mi-am vândut sufletul ori tu l-ai vândut, şi o fi oare o afacere chiar atât de proastă? Fata este considerată frumoasă, este frumoasă. Şi totuşi...

Între timp, caii au luat-o la trap uşor pe un drum foarte prost. Era ceva mai răcoare. O pasăre fluieră, un sunet prelung, trist.

— Ce fel de pasăre este asta?

Era prea departe în faţa mea şi nu m-a auzit. Pasărea fluieră din nou. O pasăre de munte. Un sunet strident, plăcut. Foarte singuratic.

Ea s-a oprit şi mi-a strigat.

— Pune-ţi haina acum.

M-am conformat şi mi-am dat seama că nu-mi era răcoare, ci frig în cămaşa transpirată.

Am călărit mai departe, tăcuţi, în lumina pieziş a după-amiezii, cu un perete de copaci de o parte şi o prăpastie de alta. Acum marea era de un albastru limpede, adâncă şi întunecată.

Am ajuns la un râuleţ.

— Aici e hotarul de la Granbois.

Îmi zâmbi. Era prima dată când o vedeam zâmbind simplu, natural. Sau poate era pentru prima dată când eu mă simţeam natural şi nestingherit în prezenţa ei. Un fir de bambus creştea din stâncă, apa care ţâşnea din ea era albastră-argintie. A descălecat repede, a cules o frunză mare în formă de trifoi ca să-şi facă o ceaşcă şi a băut. Apoi a luat încă una, o îndoi şi mi-o aduse.

— Gustă. E apă de munte.

Cum mă privea, zâmbind, ar fi putut fi o tânără englezoaică adorabilă şi, ca să-i fac pe plac, am băut. Apa era rece, cristalină şi dulce, o culoare minunată în cupa verde a frunzei.

— De aici coborâm şi după aceea urcăm din nou. Apoi suntem acolo.

Când mi s-a adresat din nou, mi-a spus:

— Pământul e roşu aici, vezi?

— E roşu şi în unele părţi din Anglia.

— Oh, Anglia, Anglia, răspunse batjocoritor, şi ecoul repetă cuvintele ei ca un avertisment pe care eu nu aveam chef să-l aud.

Drumul devenise pietruit acum şi ne-am oprit lângă nişte scări de piatră. Pe stânga, era un pin uriaş, şi pe dreapta ceva care părea imitaţia unei case de vară englezeşti — patru stâlpi de lemn şi acoperiş de trestie. A descălecat şi a urcat treptele în fugă. Sus, o peluză cu iarbă aspră, prost întreţinută, şi la capătul pajiştii, o casă albă, dărăpănată.

— Acum eşti la Granbois.

Am privit munţii din jur, purpurii pe fundalul unui cer foarte albastru.

Cocoţată pe piloane de lemn, casa părea să se ferească de desişul pădurii din spatele ei, gata să atingă nerăbdătoare marea îndepărtată. Era o construcţie mai mult stângace decât urâtă, oarecum tristă, de parcă ar fi ştiut că nu era făcută să dureze mult. Un grup de negri stătea în faţa treptelor care duceau la verandă. Antoinette străbătu în fugă peluza şi, cum veneam în urma ei, m-am ciocnit de un băiat care venea din direcţie opusă, îşi dădu ochii peste cap, oarecum speriat, şi se îndreptă spre cai, fără să scoată nici un cuvânt de scuză. Vocea unui bărbat spuse:

— Aplecaţi-vă acum, aplecaţi-vă. Fiţi isteţi.

Erau în total patru. O femeie, o fată şi un bărbat înalt, impunător, stăteau unul lângă altul. Antoinette îmbrăţişase o altă femeie.

— Cel care aproape te-a aruncat la pământ a fost Bertrand. Ea este Rose şi ea Hilda. El este Baptiste.

Servitorii rânjeau timid în timp ce ea le spunea numele.

— Şi ea este Christophine, care a fost doica mea, demult.

Baptiste ne-a spus că e o zi foarte fericită şi că am adus cu noi vreme bună. Vorbea bine englezeşte, dar în mijlocul cuvintelor sale de bun venit Hilda a început să chicotească. Era o fetiţă de doisprezece sau paisprezece ani, într-o rochie fără mâneci, care-i ajungea numai până la genunchi. Rochia era fără cusur, dar părul, cu toate că fusese uns cu ulei şi împletit în multe cosiţe, îi dădea un aer de sălbatică. Baptiste se încruntă la ea, iar ea chicoti şi mai tare, apoi îşi puse mâna la gură şi urcă treptele de lemn intrând în casă. Îi auzeam tălpile goale alergând pe verandă.

— *Doudou, ché cocotte*, îi spuse femeia mai în vârstă Antoinettei.

M-am uitat la ea tăios, dar ea păru nepăsătoare. Era mai neagră decât toţi ceilalţi şi hainele ei, chiar şi baticul din jurul capului, erau mai puţin colorate. M-a privit cu atenţie, nu aprobator, aşa am avut impresia. Ne-am privit fix aproape un minut. Eu am fost acela care şi-a întors primul privirea; ea schiţă un zâmbet, o împinse uşor pe Antoinette şi dispăru în umbrele din spatele casei. Ceilalţi servitori plecaseră.

Stând pe terasă, trăgeam în piept dulceaţa aerului. Puteam discerne miros de cuişoare, scorţişoară, trandafiri şi flori de portocal. Şi o prospeţime îmbătătoare, de parcă aerul acesta n-ar mai fi fost niciodată respirat. Când Antoinette mi-a spus: „Hai să-ţi arăt

casa," am însoţit-o fără voie, pentru că restul locului mi se părea părăsit şi pustiu. M-a condus într-o cameră mare, nezugrăvită. O canapea mică, jerpelită, o masă de lemn de mahon în mijloc, câteva scaune cu spătarul drept şi un scrin vechi de stejar cu picioare de alamă de forma ghearelor unui leu.

Ţinându-mă de mână, s-a îndreptat spre bufet, unde două pahare cu punci de rom erau gata pregătite pentru noi. Mi-a întins unul şi a spus:

— Pentru fericire.

— Pentru fericire, i-am răspuns eu.

Camera următoare era mai mare şi mai puţin mobilată. Avea două uşi, una ce ducea spre verandă, alta, uşor întredeschisă, spre o cămăruţă. Un pat mare, o masă rotundă alături, două scaune, o surprinzătoare masă de toaletă cu tăblie de marmură şi o oglindă mare. Pe pat, erau două cununi de frangipani.

— Trebuie să port una din astea? Şi când?

Mi-am pus pe cap una dintre cununi şi m-am strâmbat în oglindă.

— Nu prea cred că se potriveşte cu mutra mea chipeşă, ce zici?

— Arăţi ca un rege, un împărat.

— Ferească Dumnezeu, i-am spus, şi mi-am scos cununa.

A căzut pe jos şi, îndreptându-mă spre fereastră, am călcat pe ea. Camera a fost inundată de un parfum de flori strivite. Am văzut-o prin oglindă făcându-şi vânt cu un evantai din frunze de palmier pictate cu roşu

şi albastru pe margini. Am simţit transpiraţie pe frunte şi m-am aşezat, ea a îngenuncheat lângă mine şi mi-a şters faţa cu batista ei.

— Nu-ţi place aici? Asta este casa mea şi toate sunt de partea noastră. Odată, a spus ea, obişnuiam să dorm cu o bucată de lemn lângă mine să mă pot apăra dacă aş fi fost atacată. Atât de frică îmi era.

— Frică de ce?

Dădu din cap.

— De nimic, de toate.

Cineva a bătut la uşă şi-atunci spuse:

— E doar Christophine.

— Bătrâna care ţi-a fost doică? Ţi-e frică de ea?

— Nu, cum să-mi fie?

— Dacă ar fi mai înaltă, am spus eu, una dintre femeile astea zdravene şi dichisite, mie mi-ar fi.

Râse.

— Uşa asta duce în camera ta de toaletă.

Am închis uşa uşor în urma mea.

Camera părea prea mobilată în comparaţie cu restul casei. Pe jos era un covor, singurul pe care îl văzusem până acum, un dulap făcut dintr-un lemn foarte frumos pe care nu-l cunoşteam. Sub fereastra deschisă era o măsuţă de scris cu hârtie, peniţe şi cerneală. „Un loc de refugiu", îmi trecu prin minte, când se auzi o voce:

— Asta a fost camera domnului Mason, *sir*, dar el nu prea venea aici. Nu-i plăcea locul ăsta.

Baptiste, stând în pragul uşii de la terasă, ţinea o pătură sub braţ.

— Totul e foarte plăcut, i-am spus.

Puse pătura pe pat.

— S-ar putea să fie frig noaptea, spuse.

Apoi ieşi. Dar sentimentul de siguranţă mă părăsise. Am privit în jur bănuitor. Uşa spre camera ei putea fi zăvorâtă, un drug de lemn se închidea peste altul. Aceasta era ultima cameră a casei. Trepte de lemn duceau de pe terasă spre o altă peluză de iarbă neîngrijită, un portocal creştea lângă trepte. M-am întors în camera de toaletă şi am privit pe fereastră. Se vedea un drum bătătorit, cu noroi pe alocuri, mărginit de copaci înalţi. Dincolo de ei, diferite clădiri pe jumătate ascunse vederii. Una era bucătăria. Fără horn, dar fumul se revărsa prin fereastră. M-am aşezat pe patul moale, îngust şi am ascultat. Nici un zgomot, doar râul. Puteam la fel de bine fi singur în toată casa. Un raft de cărţi îmbinat grosolan din trei bucăţi de şindrilă prinse una de alta, şi m-am uitat la cărţi, poemele lui Byron, romanele lui Walter Scott, *Confesiunile unui opioman*, câteva volume cafenii jerpelite şi, pe ultimul raft, *Viaţa şi scrisorile lui...* Restul era şters.

Dragă tată, am ajuns aici din Jamaica după câteva zile obositoare. Această mică moşie din insulele Windward este parte a proprietăţii familiei, şi Antoinette este foarte legată de ea. A dorit

să ajungem aici cât se poate de repede. Totul este bine şi lucrurile s-au petrecut conform planurilor şi dorinţelor tale. Am tratat, desigur, cu Richard Mason. Tatăl său a murit curând după ce am pornit spre Indiile de Vest, după cum probabil ştii. Este un tip cumsecade, ospitalier şi prietenos; se pare că s-a ataşat de mine şi a avut totală încredere în mine. Pe aici e foarte frumos, dar boala m-a epuizat prea tare să mă pot bucura de întreaga frumuseţe, îţi voi scrie din nou peste câteva zile.

Am recitit scrisoarea şi am adăugat apoi un post-scriptum:

Am sentimentul că te-am lăsat prea mult fără veşti proaspete, pentru că doar anunţul căsătoriei mele apropiate nu prea mai era o veste nouă. Am zăcut de friguri două săptămâni după ce am ajuns la Spanish Town. Nimic grav, dar m-am simţit destul de prost. Am stat la familia Fraser, prieteni ai familiei Mason. Domnul Fraser este englez, magistrat pensionar, şi a ţinut să-mi povestească amănunţit unele dintre cazurile sale. Mi-a fost greu să gândesc sau să scriu coerent. În acest loc răcoros şi îndepărtat, se numeşte Granbois (Pădurile Înalte, presupun), am început să mă simt mai bine, şi următoarea scrisoare va fi mai lungă şi mai detaliată.

Un loc răcoros şi îndepărtat... Şi m-am întrebat oare cum îşi trimit ei scrisorile. Eu mi-am împăturit scrisoarea şi am pus-o în sertarul biroului.

În ceea ce priveşte impresiile mele confuze, acestea nu vor fi niciodată scrise. Sunt goluri în mintea mea care nu pot fi completate.

*

Totul era foarte viu colorat, foarte straniu, dar pentru mine nu avea nici o semnificaţie. Nici ea, fata cu care urma să mă căsătoresc. Când în cele din urmă am întâlnit-o, m-am înclinat, am zâmbit, i-am sărutat mâna, am dansat cu ea. Jucam rolul care era de aşteptat să-l joc. Ea nu avea nimic de-a face cu mine. Fiecare mişcare pe care o făceam era un efort de voinţă şi uneori mă întrebam dacă cineva nu observă asta. Îmi ascultam propria voce şi mă minunam de ea, calmă, corectă dar, desigur ştearsă, însă probabil jucasem fără greş. Dacă am observat vreo notă de bănuială sau curiozitate, asta am citit-o pe o faţă de negru, nu de alb.

Îmi aduc aminte foarte puţin de ceremonia căsătoriei. Plăci de marmură pe pereţi comemorând virtuţile ultimei generaţii de plantatori. Toţi binevoitori. Toţi proprietari de sclavi. Toţi odihnindu-se în pace. Când am ieşit din biserică, am luat-o de mână. Era rece ca gheaţa sub soarele fierbinte.

Apoi am stat la o masă lungă într-o încăpere cu foarte multă lume. Evantaie din frunze de palmier, o droaie de servitori, baticurile femeilor în dungi roşii şi galbene, feţele

întunecate ale bărbaţilor. Gustul tare al punciului, gustul mai curat al şampaniei, mireasa mea în alb, dar nu-mi mai aduc aminte cum arăta. Apoi, într-o altă încăpere, femei îmbrăcate în negru. Verişoara Julia, verişoara Ada, mătuşa Lina. Slabe sau grase, toate arătau la fel. Cercei de aur în urechi găurite. Brăţări de argint zăngănind la încheieturi. I-am spus uneia:

— Plecăm din Jamaica diseară.

Şi ea a răspuns după o mică pauză:

— Desigur, Antoinettei nu-i place la Spanish Town. Nici mamei ei nu-i plăcea.

Şi m-a iscodit cu privirea. (Li se micşorează ochii pe măsură ce îmbătrânesc? Mai mici, mai rotunzi, mai iscoditori?) După aceea am avut impresia că discern aceeaşi expresie pe toate feţele. Curiozitate? Milă? Batjocură? Dar de ce să le fie milă de mine? Eu care mă descurcasem atât de bine!

În dimineaţa dinaintea nunţii, Richard Mason năvăli în camera mea de la familia Fraser tocmai când îmi terminam de băut cafeaua.

— Nu vrea să treacă prin asta!

— Prin ce?

— Nu vrea să se căsătorească cu tine.

— Dar de ce?

— Nu vrea să spună de ce.

— Trebuie să aibă un motiv.

— Nu vrea să spună nici un motiv. Am stat la discuţii cu prostuţa asta o oră.

Ne-am uitat unul la altul.

— Toate sunt aranjate, cadourile, invitaţiile. Ce-i voi spune tatălui tău?

Părea că-i dau lacrimile. Am spus:

— Dacă nu vrea, nu vrea. Nu poate fi târâtă în faţa altarului. Lasă-mă să mă îmbrac. Trebuie să aud eu ce are de spus.

A ieşit umil şi, în timp ce mă îmbrăcam, m-am gândit că într-adevăr mă voi face de râs. Nu-mi convenea ideea să mă întorc în Anglia în postura de pretendent respins de o creolă. Era absolut necesar să ştiu de ce.

Şedea cu capul plecat într-un balansoar. Părul îi era împletit în două cozi, care îi căzuseră pe umeri. I-am spus blând de la distanţă:

— Ce s-a întâmplat, Antoinette? Ce ţi-am făcut?

N-a scos nici un cuvânt.

— Nu doreşti să te căsătoreşti cu mine?

— Nu.

Vorbea foarte încet.

— Dar, de ce?

— Mi-e teamă de ce s-ar putea întâmpla.

— Dar nu-ţi aminteşti că aseară ţi-am spus că atunci când vei fi soţia mea nu va mai exista nimic de ce să-ţi fie teamă?

— Ba da, spuse ea. Apoi a venit Richard şi ai râs. Nu mi-a plăcut felul cum ai râs.

— Dar eu râdeam de mine însumi, Antoinette.

S-a uitat lung la mine, iar eu am luat-o în braţe şi am sărutat-o.

— Nu ştii nimic despre mine, spuse ea.

— Am încredere în tine, dacă şi tu vei avea încredere în mine. Facem târgul? Am să fiu foarte nefericit dacă mă alungi fără să-mi spui ce-am făcut ca să te nemulţumesc. Voi pleca cu inima rănită.

— Inima ta rănită, spuse ea, şi îmi puse mâna pe obraz.

Am sărutat-o cu ardoare, promiţându-i linişte, fericire, siguranţă, dar când i-am spus: „Pot acum să merg să-i spun bietului Richard că a fost o neînţelegere? Şi el este afectat", ea nu mi-a răspuns. A încuviinţat doar din cap.

*

Gândindu-mă la toate acestea, la faţa furioasă a lui Richard, la vocea ei spunând: „Poţi să-mi oferi linişte?" probabil că am adormit.

M-am trezit în zgomotul de voci din camera alăturată, râsete, susur de apă turnată. Am ascultat, încă pe jumătate adormit, Antoinette spuse:

— Nu mă mai parfuma pe păr. Nu-i place.

Cealaltă voce:

— Bărbatului nu-i placi parfum? Nu mai auzit aşa ceva!

Era aproape întuneric.

Sufrageria era scăldată în lumină. Lumânări pe masă, un alt rând pe bufet, sfeşnice cu trei braţe pe scrin. Cele două uşi care dădeau spre terasă erau deschise, dar nu era nici o

pală de vânt. Flăcările ardeau drept. Ea şedea pe canapea şi m-am mirat cum de nu mi-am dat seama niciodată cât e de frumoasă. Părul îi era pieptănat spre spate şi îi cădea moale până mai jos de brâu. Vedeam în părul ei sclipiri roşii şi aurii. A părut mulţumită când i-am făcut complimente pentru rochie şi mi-a spus că şi-o făcuse la Saint Pierre în Martinica:

— I se spune modă *à la Josephine.*

— Vorbeşti de Saint Pierre de parcă ar fi Parisul, am spus eu.

— Dar este Parisul Indiilor de Vest.

Pe masă erau flori de un roz-aprins şi numele lor îmi suna plăcut în urechi. Coralita. Coralita. Mâncarea, deşi foarte condimentată, era mai uşoară şi mai gustoasă decât tot ce gustasem în Jamaica. Am băut şampanie. O mulţime de fluturi şi gângănii pătrunseseră în cameră, se loveau de flacăra lumânărilor şi cădeau moarte pe masă. Amélie le strânse cu peria pentru firimituri, în zadar. Au venit mai multe.

— E adevărat, mă întrebă ea, că Anglia este ca un vis? Pentru că una dintre prietenele mele care s-a căsătorit cu un englez mi-a scris şi mi-a spus că aşa e. Spunea că locul acela, Londra, este uneori ca un vis întunecat şi rece. Vreau să mă trezesc.

— Ei bine, i-am răspuns eu iritat, exact la fel mi se pare şi mie frumoasa ta insulă, destul de ireală şi ca un vis.

— Dar cum pot râurile şi munţii şi marea să nu fie reale?

— Şi cum pot milioane de oameni, casele lor şi străzile lor să nu fie reale?

— Mai simplu, spuse ea, mult mai simplu. Da, un oraş mare trebuie să fie ca un vis.

„Nu, insula aceasta este ireală şi ca un vis", am gândit eu.

Pe veranda lungă erau scaune de pânză, două hamace, o masă de lemn, pe care stătea un telescop pe un trepied. Amélie a adus lumânări cu abajur de sticlă, dar noaptea înghiţea lumina palidă. Plutea un miros puternic de flori — florile de lângă râu care se deschid noaptea, mi-a spus ea — iar zgomotul, mai înăbuşit în cameră, era de-a dreptul asurzitor.

— Crac-craci, explică ea, fac un zgomot asemănător cu numele lor, şi greieri şi broaşte.

M-am sprijinit de balustradă şi am văzut sute de insecte luminoase.

— Ah, da, insecte luminoase ca în Jamaica, dar aici se numesc *La belle.*

Un fluture mare, aşa de mare că l-am luat drept pasăre, nimeri în flacăra unei lumânări, o stinse şi căzu pe podea.

— Cam mare, am spus.

— S-a ars tare?

— Mai mult ameţit decât rănit.

Am luat frumoasa creatură în batistă şi am pus-o pe balustradă. Pentru o secundă rămase nemişcată, şi la lumina palidă a lumânării

îi puteam vedea culorile strălucitoare, modelul complicat de pe aripi. Am scuturat uşor batista şi fluturele îşi luă zborul.

— Sper că acest gentleman, bine dispus, va fi în afară de orice primejdie, am spus eu.

— Se va întoarce dacă nu stingem lumânarea. Vine destulă lumină de la stele.

Într-adevăr, lumina stelelor era aşa de strălucitoare, încât umbrele stâlpilor verandei şi ale copacilor se conturau pe podea.

— Hai să mergem să ne plimbăm, spuse ea, am să-ţi spun o poveste.

A traversat terasa până la treptele care duceau spre peluza de iarbă.

— Veneam aici să scăpăm de căldurile lunilor iunie, iulie şi august. Am venit de trei ori cu mătuşa Cora, care este bolnavă. Asta a fost după...

Se opri şi îşi duse mâna la cap.

— Dacă e o poveste tristă, nu mi-o spune în seara asta.

— Nu e tristă. Se întâmplă unele lucruri care îţi rămân în minte pentru totdeauna, cu toate că uiţi când şi de ce. S-a întâmplat în dormitorul acela mic.

M-am uitat spre locul pe care mi-l arăta, dar nu vedeam decât conturul unui pat îngust şi unul sau două scaune.

— În noaptea aceea, îmi aduc aminte, a fost foarte cald. Fereastra era închisă dar am rugat-o pe Christophine s-o deschidă, pentru că în timpul nopţii briza suflă de pe dealuri.

Briza de uscat. Nu de mare. Era atât de cald, încât cămaşa de noapte se lipise de mine, dar am adormit şi aşa. Şi deodată m-am trezit brusc. Am văzut doi şobolani uriaşi, mari ca nişte pisici, pe pervazul ferestrei uitându-se ţintă la mine.

— Nu mă mir că te-ai speriat.

— Dar nu m-am speriat. Asta a fost ciudat. M-am holbat la ei şi au rămas nemişcaţi. Mă vedeam în oglinda din capătul celălalt al camerei, în cămaşă albă cu volănaşe la gât, uitându-mă la şobolani şi şobolanii, nemişcaţi, uitându-se la mine.

— Ei, şi ce s-a întâmplat?

— M-am întors pe partea cealaltă, mi-am tras cearşaful peste cap şi am adormit la loc.

— Asta-i toată povestea?

— Nu, m-am trezit din nou brusc, ca şi prima dată, iar şobolanii dispăruseră — dar de data asta îmi era foarte frică. M-am sculat repede din pat şi am fugit pe terasă. M-am întins în hamacul ăsta. Aici.

Arăta spre un hamac întins, cu câte o sfoară la cele patru colţuri.

— În noaptea aceea a fost lună plină — şi m-am uitat la ea vreme îndelungată. Nu erau nori să alerge după ea, aşa că părea nemişcată şi strălucea deasupra mea. Dimineaţa, Christophine a fost foarte supărată. Spunea că e foarte rău să dormi la lumina lunii când luna e plină.

— I-ai spus despre şobolani?

— Nu, n-am spus nimănui până acum. Dar nu i-am uitat niciodată.

Am vrut să-i spun ceva de îmbărbătare, însă parfumul florilor de râu era cumplit de intens. Mă ameţise.

— Şi tu crezi, spuse ea, că am dormit prea mult în lumina lunii?

Gura i se conturase într-un zâmbet înghe-ţat, însă ochii îi erau aşa de retraşi şi singuratici, că am cuprins-o în braţe, am legănat-o ca pe un copil şi am început să fredonez. Un cântec vechi pe care crezusem că l-am uitat:

Binecuvântată fii, regină a nopţii tăcute,
Licăreşte pe cer, licăreşte, Spiriduş când te stingi.

A ascultat, apoi a început să cânte cu mine:

Licăreşte pe cer, licăreşte, Spiriduş când te stingi.

Nu era nimeni în casă şi rămăseseră doar două lumânări aprinse în încăperea care fusese atât de strălucitor luminată. Camera ei era cufundată în semiîntuneric, o lumânare cu abajur lângă pat şi o alta pe măsuţa de toaletă. Pe masa rotundă era o sticlă de vin. Era foarte târziu când am turnat două pahare de vin şi i-am spus să bea pentru fericirea noastră, pentru dragostea noastră şi ziua fără de sfârşit, care va fi mâine. Eram tânăr atunci. Ce scurtă mi-a fost tinereţea.

M-am trezit a doua zi dimineaţă în lumina verde-gălbuie cu sentimentul ciudat că

cineva mă priveşte în somn. Ea trebuie să fi fost trează de mai multă vreme. Părul îi era împletit şi purta o cămaşă albă, nouă. M-am întors s-o iau în braţe, aveam de gând să-i despletesc cozile, dar cum mă pregăteam să fac acest lucru, se auzi o bătaie discretă în uşă.

— De două ori i-am spus până acum Christophinei să plece. Ne trezim foarte devreme aici. Dimineaţa e cel mai bun timp al zilei.

„Intră", strigă apoi, şi Christophine intră cu cafeaua pe o tavă. Era îmbrăcată elegant şi arăta foarte impunătoare. Fusta rochiei înflorate, lungă de mătura pământul, foşnea în timp ce păşea, iar turbanul ei de mătase galbenă era legat cu foarte mare dichis. Cerceii lungi şi grei de aur atârnau de lobul urechii. Ne-a dorit bună dimineaţa zâmbind şi a pus pe măsuţa rotundă tava cu cafeaua, prăjituri de cassava şi jeleu de guava. M-am sculat din pat şi am intrat în camera de toaletă. Cineva îmi pusese halatul pe patul îngust. Am privit pe fereastră. Cerul fără nori era de un albastru mai palid decât îmi imaginasem, dar în timp ce priveam am avut impresia că văd culoarea trecând într-un albastru mai intens. Ştiam că la prânz va fi auriu, apoi arămiu în arşiţa zilei. Acum cerul era proaspăt şi răcoros, până şi aerul era albastru; într-un târziu, mi-am întors privirea de la lumină şi adâncul cerului şi am intrat în dormitor, care era încă în semiîntuneric.

Antoinette şedea sprijinită în perne cu ochii închişi. I-a deschis şi a zâmbit când am intrat. Femeia neagră care se învârtea în jurul ei a fost aceea care mi-a spus:

— Gustă din sângele meu de taur, stăpâne.

Cafeaua pe care mi-a întins-o era delicioasă şi ea avea mâini cu degete lungi, presupun că subţiri şi frumoase.

— Nu pişat de cal cum beau doamnele din Anglia, spuse ea. Le ştiu eu. Beau, beau la pişatul ăla gălbui şi vorbesc, vorbesc vorba lor mincinoasă.

Îşi târa fusta după ea şi foşnea pe când se îndrepta spre uşă. Acolo s-a oprit.

— Trimit fata să cureţe mizeria pe care aţi făcut cu florile de frangipani, aduci gândaci în casă. Ai grijă să nu aluneci pe flori, tânăr stăpân.

Se strecură pe uşă.

— Cafeaua e delicioasă, dar vorbeşte oribil, şi ar trebui să-şi ridice fusta când umblă. Probabil că se murdăreşte foarte tare, yarzi întregi de material târâţi pe podea.

— Când nu-şi ridică fustele, o fac din respect, spuse Antoinette. Sau în zile de sărbătoare când se duc la slujba religioasă.

— Şi azi e o zi de sărbătoare?

— Ea a dorit să fie.

— Orice motiv ar avea, nu e un obicei curat.

— Ba da. Nu înţelegi nimic. Nu le pasă, rochia se murdăreşte, asta înseamnă că nu e

singura rochie pe care o au. Nu-ţi place de Christophine?

— E, fără îndoială, o persoană foarte respectabilă. Dar n-aş putea spune că-mi place graiul ei.

— Asta nu înseamnă nimic, spuse Antoinette.

— Şi pare aşa de leneşă. Pierde vremea.

— Din nou greşeşti. Pare înceată, dar fiecare mişcare pe care o face este gândită, aşa că până la urmă e iute.

Am mai băut o ceaşcă de sânge de taur. (Sânge de taur m-am gândit eu. *Young Bull.*)

— Cum ai adus măsuţa de toaletă până aici?

— Nu ştiu. E aici de când îmi aduc eu aminte. Multă mobilă a fost furată, dar asta nu.

Pe tavă erau doi trandafiri roz, fiecare în câte o cană cafenie. Unul era deschis de tot şi, cum l-am atins, petalele au căzut.

— *Rose elle a vécu* [1], am spus eu şi am râs.

— E adevărată poezia asta? Toate lucrurile frumoase să aibă un destin atât de trist?

— Nu, sigur că nu.

Evantaiul ei mic era pe masă, îl luă în mână râzând, se întinse pe spate şi închise ochii.

— Cred că nu mă scol din pat în dimineaţa asta.

— Nu te scoli? Deloc?

— O să mă scol când am poftă. Sunt foarte leneşă, ştii. Ca şi Christophine. Deseori stau în pat toată ziua.

[1] Asemenea unei roze a trăit (fr.) (*n.tr.*).

Îşi desfăcu evantaiul:

— Locul de baie e destul de aproape. Du-te înainte de a se face prea cald. Baptiste îţi va arăta drumul. Sunt două locuri, unuia îi spunem baltă de şampanie, pentru că are o cascadă, nu mare, înţelegi, dar e plăcut să simţi apa pe umeri. Mai jos este balta de nucşoară, ăsta-i maroniu şi umbrit de un pom mare de nucşoară. E bun pentru înotat. Dar ai grijă. Să nu uiţi să-ţi pui hainele pe o piatră şi, înainte de-a le îmbrăca, să le scuturi bine de tot. Uită-te după furnica roşie, e cea mai păcătoasă. E foarte mică, dar de un roşu-aprins, aşa că-ţi va fi uşor s-o vezi, dacă te uiţi atent. Ai grijă, mai spuse şi-şi făcu vânt cu evantaiul.

Într-o dimineaţă, curând după sosirea noastră, tot şirul de copaci din faţa ferestrei mele era acoperit cu flori mici, pale, prea fragile să reziste adierii vântului. S-au scuturat într-o singură zi şi arătau ca zăpada pe iarba aspră — zăpadă cu un parfum dulceag. Apoi le-a dus vântul.

Vremea bună a ţinut mult. A ţinut toată săptămâna aceea şi următoarea, apoi următoarele săptămâni. Nici un semn de schimbare. Senzaţia de slăbiciune de după boală mi-a trecut, mi-au trecut şi toate presimţirile rele.

Dimineaţa foarte devreme mă duceam la baie şi stăteam acolo ore întregi, nu-mi venea să părăsesc râul, copacii care îi dădeau

umbra, florile care se deschideau noaptea. Erau cu petalele strânse, aplecate, adăpostindu-se de soare sub frunzele lor groase.

Era un loc minunat — sălbatic, neatins, mai cu seamă neatins, de o frumuseţe străină, tulburătoare, secretă. Şi îşi păstra secretul. Mă pomeneam că mă gândesc: „Ceea ce văd eu e nimic — vreau să văd ce *ascunde* — acela nu-i lucru de nimic."

După-amiază târziu, când apa era mai caldă, Antoinette făcea baie cu mine. O parte din timp şi-l petrecea aruncând pietricele pe un pietroi lat din mijlocul apei.

— L-am văzut. N-a murit şi nici n-a trecut într-un alt râu. E tot aici. Racii de uscat nu sunt periculoşi. *Se zice* că nu sunt periculoşi. Mie nu mi-ar plăcea să...

— Nici mie. Cumplite creaturi.

În ceea ce priveşte realitatea, Antoinette era cam nehotărâtă, nesigură — nesigură de orice obiect real. Când am întrebat-o dacă şerpii pe care-i vedeam uneori sunt veninoşi, mi-a răspuns: „Nu ăştia. *Fier de lance*, aceia sigur că sunt, dar din aceia nu se află pe aici", iar apoi adăugă: „dar cum pot ei să fie aşa de siguri? Tu crezi că ei ştiu?" Apoi: „Şerpii noştri nu sunt veninoşi. Sigur că nu."

Cu toate acestea, era sigură de racul-monstru şi, într-o după-amiază când o urmăream, de-abia venindu-mi să cred că ea era fiinţa palidă şi tăcută cu care mă căsătorisem, o urmăream deci în cămaşa ei albastră,

albastră cu buline albe, prinsă mult deasupra genunchilor, şi-atunci ea n-a mai glumit, a scos un ţipăt şi a azvârlit o piatră mai mare. Arunca pietrele ca un băiat, cu mişcări sigure, suple, şi când m-am uitat am văzut cum dispar sub apă nişte cleşti lungi, ascuţiţi şi dinţaţi.

— Nu se ia după tine, dacă te ţii departe de piatra aceea. Acolo stă. Oh, dar ăsta-i alt soi de rac. Nu ştiu cum îi spune în engleză, e foarte mare, foarte bătrân.

În timp ce ne îndreptam spre casă, am întrebat-o cine a învăţat-o să ţintească aşa de bine.

— Oh, Sandi m-a învăţat, un băiat pe care nu l-ai cunoscut niciodată.

În fiecare seară priveam cum apune soarele în spatele clădirii cu acoperiş de trestie la care ea îi spunea *ajoupa*, iar eu casa de vară. Priveam cerul şi marea îndepărtată în flăcări — toate culorile erau amestecate în focul acela, iar norii uriaşi aruncau şi ei flăcări. Dar această paradă mă plictisea. Aşteptam parfumul florilor de lângă râu — se deschideau de cum cădea întunericul, şi întunericul cădea repede. Nu o noapte sau un întuneric cu care eram obişnuit, ci o noapte cu stele aprinse, o lună străină — noapte plină de zgomote stranii. Noapte liniştită, nu ziuă.

— Proprietarul de la Consolation Estate e un pustnic, spunea ea. Niciodată nu vede pe nimeni — se spune că nici nu prea vorbeşte.

— Un vecin pustnic îmi convine de minune. Chiar de minune.

— Sunt patru pustnici pe insulă, spuse ea. Patru adevăraţi. Mai sunt şi alţii care pretind că sunt, dar pleacă atunci când vine anotimpul ploios. Sau dacă nu, beau tot timpul. Atunci se întâmplă lucrurile triste.

— Deci locul acesta este pe-atât de singuratic cum pare? am întrebat eu.

— Da, e singuratic. Eşti fericit aici?

— Cine n-ar fi?

— Îmi place aici mai mult decât oriunde altundeva în lume. De parcă ar fi o fiinţă vie. Mai mult chiar.

— Dar tu nu cunoşti lumea, am sâcâit-o eu.

— Nu, doar locul acesta şi Jamaica, bineînţeles. Coulibri, Spanish Town. Nu cunosc celelalte insule deloc. Deci lumea e mai frumoasă?

Şi ce să-i răspunzi la asta?

— E altfel, am spus eu.

Mi-a povestit că foarte multă vreme nu au ştiut ce se petrece la Granbois. „Când a venit domnul Mason (întotdeauna îi spunea tatălui ei vitreg domnul Mason), pădurea înghiţise totul." Supraveghetorul era beţiv, casa se dărăpănase, mobila fusese furată, apoi l-a găsit pe Baptiste. Un majordom, în Saint Kitts. Născut pe insulă şi dornic să vină înapoi. „E un supraveghetor foarte bun", spunea ea, iar eu o aprobam, păstrând pentru mine însă părerea despre Baptiste, Christophine

şi ceilalţi. „Baptiste spune... Christophine doreşte..."

Ea avea încredere în ei, eu nu. Dar asta nu i-o puteam spune. Nu încă.

Nu-i vedeam prea des. Bucătăria şi viaţa agitată de bucătărie erau departe. În ceea ce priveşte banii pe care-i împărţea în dreapta şi stânga fără să-i pese, fără să-i numere, fără să ştie cât dă, sau feţele acelea necunoscute care apăreau şi dispăreau, bineînţeles după o masă bună şi un păhărel de rom, cum mi-am dat eu seama — surori, veri, mătuşi, unchi — dacă ea nu punea nici o întrebare, ce puteam eu face?

În casă se mătura şi se ştergea praful foarte devreme, de obicei înainte de a mă trezi. Hilda aducea cafeaua şi pe tavă erau totdeauna doi trandafiri. Uneori zâmbea prietenoasă, un zâmbet de copil, alteori chicotea foarte tare şi nepoliticos, trântea tava pe masă şi fugea.

— Fetiţă proastă, ziceam eu.

— Nu, nu. E ruşinoasă. Fetele de aici sunt foarte ruşinoase.

După micul dejun servit la prânz, era linişte până la masa de seară, care se servea mult mai târziu decât în Anglia. Toanele şi capriciile lui Christophine, eram sigur de asta. Apoi ne lăsa singuri. Câteodată o privire piezişă sau o privire vicleană mă deranja, dar nu pentru multă vreme. „Nu acum", gândeam eu. „Nu încă."

Deseori când mă trezeam noaptea ploua uşor, o ploaie capricioasă, o ploaie jucăuşă sau înăbuşită, mută, ce devenea tot mai tare, mai persistentă, mai puternică, un sunet inexorabil. Dar întotdeauna era o melodie, o melodie pe care n-o mai auzisem înainte.

Apoi o priveam minute în şir la lumina lumânării, mă întrebam de ce în somn părea tristă şi blestemam frigurile sau prudenţa care mă făcuse atât de orb, atât de slab şi atât de nehotărât. Îmi aminteam de strădaniile ei de a scăpa. (*Nu, îmi pare rău; dar nu doresc să mă căsătoresc cu tine.*) Cedase oare la insistenţele lui Richard, poate la ameninţările lui, n-aş avea prea multă încredere în el, sau la linguşirile şi promisiunile mele pe jumătate serioase? În orice caz, cedase, dar cu răceală, fără voie, încercând să se apere cu tăcerea şi cu o privire lipsită de expresie. Slabe arme, nu i-au servit prea bine şi nici prea mult. Dacă eu am uitat de prudenţă, ea a uitat de tăcere şi răceală.

S-o trezesc şi s-ascult ce-mi spune, şoapte, pe întuneric. Nu ziua.

— Înainte de-a te cunoaşte pe tine, n-am avut niciodată dorinţa de a trăi. Întotdeauna m-am gândit că ar fi mai bine dacă aş muri. Să aştepţi atât de mult până când vine sfârşitul.

— Şi ai spus asta cuiva vreodată?

— Nu era nimeni căruia să-i spun, să mă asculte. Oh, tu nici nu-ţi poţi închipui cum era la Coulibri.

— Dar după Coulibri?

— După Coulibri a fost prea târziu. Nu m-am schimbat.

Toată ziua se comporta ca orice altă fată tânără, îşi zâmbea în oglindă (*îţi place parfumul?*), încerca să mă înveţe cântecele ei, pentru că mă obsedau.

Adieu foulard, adieu madras, sau *Ma belle ka di maman li.* Fata mea frumoasă i-a spus mamei sale. (*Nu, nu-i aşa. Ascultă. Aşa.*) Rămânea tăcută sau se înfuria din senin şi sporovăia cu Christophine în graiul lor pocit.

— De ce-o îmbrăţişezi şi-o săruţi pe Christophine? o întrebam eu.

— De ce nu?

— *Eu* nu i-aş îmbrăţişa şi săruta, n-aş putea, îi spuneam eu.

La care izbucnea în râs şi râdea, dar nu-mi spunea de ce râde.

Dar noaptea, ce schimbare! chiar şi vocea i se schimba. Întotdeauna vorbea de moarte. (Încearcă oare să-mi spună că moartea este secretul acestui loc? Că nu este altă cale? Ea ştie. Ştie precis.)

— De ce m-ai făcut să vreau să trăiesc? De ce mi-ai făcut asta?

— Pentru că am dorit-o. Nu-i de-ajuns?

— Ba da. Este. Dar dacă într-o bună zi n-ai s-o mai doreşti? Ce să fac atunci? Dacă ai să-mi răpeşti această fericire când eu n-o să bag de seamă?

— Ca să-mi pierd propria mea fericire? Cine ar fi aşa de prost?

— Nu sunt obişnuită cu fericirea, spuse ea. Mă face să-mi fie frică.

— Să nu-ţi fie frică niciodată. Sau, dacă-ţi este, nu spune nimănui.

— Înţeleg. Dar nu ajută la nimic să încerci.

— Ce te-ar putea ajuta?

Nu mi-a răspuns la întrebare, apoi, într-o noapte, mi-a şoptit:

— De-aş putea muri! Acum, când sunt fericită. Ai face asta? N-ar trebui să mă ucizi. Spune „mori", şi voi muri. Nu mă crezi? Atunci încearcă, spune „mori" şi uită-te la mine cum mor.

— Mori, atunci! Mori!

Am văzut-o murind de multe ori. În felul meu, nu al ei. În lumina soarelui, la umbră, în lumina lunii, la lumânare, în după-amiezele lungi, când eram singuri. Doar soarele rămânea să ne ţină tovărăşie, îl lăsam afară. Şi de ce nu? Foarte curând şi ea deveni la fel de dornică de ceea ce se numeşte iubire, ca şi mine, dar mai pierdută şi mai pierită după aceea.

Spunea: „Aici eu pot să fac ce-mi place", nu şi eu, apoi am spus-o şi eu. Mi se părea că poţi spune aşa în acest loc singuratic. „Aici pot să fac ce-mi place."

Când plecam de acasă, rareori întâlneam pe câte cineva. Dacă totuşi întâlneam, ei ne salutau şi treceau mai departe.

Începuseră să-mi placă aceşti munteni, tăcuţi, rezervaţi, niciodată servili, niciodată

curioşi (sau aşa credeam eu), neştiind că privirile lor aruncate pieziş înregistrau tot ce voiau să vadă.

Dar când venea noaptea, simţeam primejdia şi încercam să nu mă gândesc la ea, s-o alung.

„Eşti în siguranţă", îi spuneam eu. Îi făcea plăcere să-i spui „eşti în siguranţă". Sau o mângâiam pe faţă, şi mângâiam lacrimi. Lacrimi — nimic! Vorbele — şi mai puţin. Dar fericirea pe care i-o dăruiam, asta era mai rău decât nimic. N-o iubeam. O doream, dar asta nu era iubire. Nu eram tandru cu ea, îmi era străină, o străină care nu gândea şi nu simţea ca mine.

Într-o după-amiază, la vederea unei rochii pe care o lăsase pe podea, în dormitor, o dorinţă sălbatică mi-a tăiat suflarea. Când am simţit că sunt sfârşit, mi-am întors faţa de la ea, am adormit, fără să scot un cuvânt, fără o mângâiere. M-am trezit, şi ea mă săruta — săruturi blânde, gingaşe.

— E târziu, spuse şi zâmbi. Lasă-mă să te acopăr — briza de uscat poate fi rece.

— Dar ţie, ţie nu ţi-e frig?

— Oh, eu mă îmbrac într-o clipă. Deseară voi purta rochia care-ţi place ţie.

— Bine, te rog.

Podeaua era presărată cu veşminte, ale ei şi ale mele. Se duse spre lada ei de haine, călcând pe ele cu nepăsare.

— Ştii ce m-am gândit? O să-mi fac o rochie nouă exact la fel ca asta, a promis ea fericită. O să-ţi placă?

— Foarte mult.

Dacă era doar un copil, nu era un copil prost, ci unul încăpăţânat. Deseori îmi punea o droaie de întrebări despre Anglia, asculta atentă la ce-i răspundeam, dar eram sigur că tot ce-i spuneam eu nu mai schimba nimic. Ea îşi formase propriile ei păreri. Vreo carte romanţioasă, o remarcă aruncată la întâmplare, un desen, un tablou, un cântec, un vals, vreo măsură muzicală, şi părerile ei erau de neclintit. Despre Anglia şi despre Europa. Nu i le mai puteam schimba şi nimic altceva n-ar fi făcut-o să şi le schimbe. Realitatea ar putea-o tulbura, deruta, răni, dar n-ar fi realitate. Ar fi doar o greşeală, un ghinion, o cărare greşită, ideile ei neclintite nu se vor schimba niciodată.

Nimic din ce i-am povestit eu n-a influenţat-o în vreun fel.

Să mori atunci. Să dormi. Asta-i tot ce pot să-ţi dau. ...Mă întreb dacă ea îşi dădea seama cât de tare se apropiase de moarte. În felul ei, nu al meu. Era un joc primejdios — în locul acela. Dorinţă, Ură, Viaţă, Moarte se întâlneau foarte aproape pe întuneric. Mai bine să nu ştiu cât de aproape. Mai bine să nu mă gândesc, nici măcar o clipă. Nu aproape. De tot... „Eşti în siguranţă", îi

spuneam ei şi mie însumi. „Închide ochii. Odihneşte-te."

Apoi ascultam ploaia, o melodie somnolentă care părea că nu se va sfârşi vreodată... Ploaie, şi păsări plouate. Cufundă-mă în somn. Şi cât de curând.

A doua zi dimineaţă erau foarte puţine semne ale ploilor torenţiale de peste noapte. Dacă unele flori erau zdrobite, altele miroseau şi mai dulce, aerul era albastru şi scânteietor de proaspăt. Doar cărarea din faţa ferestrei mele era acoperită de noroi. Ochiuri mici de apă sclipeau în soarele fierbinte, pământul roşu nu se zvânta repede.

*

— A sosit pentru dumneavoastră azi-dimineaţă devreme, stăpâne, spuse Amélie. Hilda a luat-o.

Mi-a dat un plic gros cu adresa scrisă frumos caligrafic. *„Personal. Urgent"* era scris într-un colţ.

„Unul dintre vecinii noştri pustnici", m-am gândit eu. „Şi o notă pentru Antoinette." Apoi l-am văzut pe Baptiste stând lângă treptele verandei, am pus scrisoarea în buzunar şi am uitat de ea.

Am ajuns mai târziu decât de obicei în dimineaţa aceea, dar după ce m-am îmbrăcat am stat multă vreme să ascult zgomotul

cascadei, cu ochii pe jumătate închişi, somnoros şi mulţumit. Când mi-am băgat mâna în buzunar după ceas, am atins plicul şi l-am deschis.

Stimate domnule. Iau pana după multă considerare şi meditaţie, dar în cele din urmă adevărul este mai bun decât o minciună. Am de spus următoarele. Aţi fost fără ruşine înşelat de familia Mason. Ei vă spun poate că numele soţiei dumneavoastră este Cosway, domnul englez Mason fiind doar tatăl ei vitreg, dar ei nu vă spun ce fel de oameni au fost aceşti Cosway. De generaţii, proprietari de sclavi ticăloşi şi odioşi — toată lumea îi urăşti în Jamaica şi la fel şi pe această frumoasă insulă unde sper că veţi sta mult şi vă veţi simţi totuşi bine, pentru că unii nu merită supărare. Ticăloşia nu-i totul, în familia aceea este şi nebunie. Bătrânul Cosway mori în delir ca şi tatăl lui înainte.

Întrebaţi ce dovezi am şi de ce mă amestec în treburile dumneavoastră. Vă voi răspunde. Eu sunt fratele soţiei dumneavoastră de la o altă femeie, casa de la jumătatea drumului, cum zicem noi. Tatăl ei şi al meu a fost un nerușinat şi, dintre toţi copiii lui nelegitimi, eu sunt cel mai nefericit şi mai lovit de sărăcie.

Mama mea mori când eram destul de mic şi naşa mea ai grijă de mine. Domnul bătrân nu da bani pentru asta deşi nu-i placi de mine. Nu, diavolul acela bătrân nu-i placi de mine deloc, şi când cresc mai mare văd şi spun — să aştepte, îmi va veni şi mie timpul, întrebaţi pe oamenii mai

bătrâni despre purtarea lui dezgustătoare, unii îşi vor aminti.

Când doamna soţia lui mori, ticălosul se însori repede din nou, cu o fată tânără din Martinica — prea mult pentru el. Mort de beat de dimineaţa până seara şi el mori în delir şi blestemând.

Atunci vine măreţul Act de Emancipare şi cu el necazul pentru unii de sus şi puternici. Nimeni nu a vrut să lucreze pentru tânăra femeie şi cei doi copii, şi locul acela Coulibri se sălbăticeşte cu totul aici când nu e nimeni, să trudească şi să lucreze pământul. Ea nu ai bani şi nu ai prieteni, ca englezi şi francezi, ca pisica şi câinele insulele astea de când lumea. Împuşcă, Omoară, Tot.

Femeia Christophine tot din Martinica stai cu ea şi un bătrân Godfrey, prea prost să ştie ce se întâmplă. Unora le place. Doamna asta tânără Cosway, femeie de nimic şi răsfăţată, nu poate ridica un deget pentru sine, şi curând nebunia care este în ea şi în toţi creolii ăştia albi ieşi la iveală. Se închide în casă râzând şi vorbind de una singură cum mulţi pot fi martori. Iar fetiţa, Antoinette, cum poate merge în două picioare se ascunzi dacă vezi pe cineva.

Noi toţi aşteptăm să auzim că femeia sare în prăpastie, „fini batt'e", *cum spunem noi aici, care însemni „termină să lupţi".*

Dar nu. Ea se căsătoreşte cu domnul Mason, englezul bogat, şi multe ar fi de spus despre asta, dar dumneavoastră nu mă veţi crede, aşa că tac. Se spune că el o iubeşti pe ea aşa de mult că dacă ai pământul pe o tavă el dai ei — dar fără rost.

Nebunia se face mai rea şi ea trebuie închisă undeva pentru că încerci să omoare soţul — nebunia nu e totul.

Asta este mama soţiei dumneavoastră, domnule — ăsta a fost tatăl ei. Eu plec din Jamaica. Nu ştiu ce se întâmplă cu femeia. Unii zic că e moartă, alţii că nu. Dar bătrânul Mason o îndrăgeşti pe fata Antoinette şi îi dai jumătate din bani când moare.

Iar eu umblu în lung şi-n lat, nu mult noroc dar ceva bani puşi la o parte şi aflu de o casă de vânzare pe insula asta lângă Massacre. E ieftină şi o cumpăr. Veştile ajung chiar şi în locul ăsta sălbatic şi următorul lucru ce-l aflu din Jamaica e că bătrânul Mason e mort şi familia plănuiesc să o mărite pe fată cu un tânăr englez care nu ştie nimic despre ea. Atunci mi se pare mie că e datoria mea creştinească să-l previn pe domn că fata nu-i pentru el, cu sângele rău pe care-l ai din două părţi. Dar ei sunt albi, eu sunt mulatru. Ei sunt bogaţi, eu sunt sărac. Când mă gândesc eu la lucrurile astea, ei fac repede totul în timp ce dumneavoastră sunteţi încă slab de friguri la locuinţa magistratului, înainte să puteţi pune întrebări. Dacă asta e adevărat sau nu, dumneavoastră ştiţi mai bine.

Apoi veniţi pe insula asta pentru luna de miere şi e sigur că Domnul Dumnezeu pui povara asta pe umerii mei şi eu sunt acela care trebuie să vă grăiesc adevărul. Totuşi mai ezit.

Aud că sunteţi tânăr şi chipeş, cu o vorbă bună pentru toată lumea, negri, albi şi mulatri. Dar mai aud că fata este frumoasă cum a fost mama ei frumoasă şi că sunteţi vrăjit de ea. A intrat în sângele

şi oasele dumneavoastră. Ziua şi noaptea. Dar dumneavoastră, un domn respectabil, ştiţi bine că pentru o căsătorie e nevoie de mai mult ca asta. Care nu ţine mult. Bătrânul Mason la fel de vrăjit de mama ei, şi uite ce se întâmpli cu el. Domnule eu mă rog să vă previn la timp ce aveţi de făcut.

Domnule, întrebaţi-vă cum pot eu să inventez povestea asta şi cu ce motiv. Când plec din Jamaica, eu pot să citesc, să scriu şi să socotesc puţin. Omul bun din Barbados mă înveţi mai mult, îmi dai cărţi, îmi spui să citesc Biblia *în fiecare zi şi eu învăţ fără efort. El e mirat ce iute sunt la minte. Totuşi rămân un neştiutor şi eu nu născocesc această poveste. Nu pot. Este adevărat.*

Şed la fereastră şi cuvintele zboară pe lângă mine ca păsările — cu ajutorul lui Dumnezeu prind câteva.

O săptămână îmi iei scrisoarea asta. Nu pot dormi noaptea gândindu-mă ce să spun. Acum repede ajung la sfârşit şi să termin datoria mea.

Tot nu mă credeţi? Atunci întrebaţi-l pe diavolul acela de Richard Mason şi siliţi-l să vă răspundă la trei întrebări. Este mama soţiei dumneavoastră închisă undeva, o nebună în delir şi păcătoasă pe deasupra? Moartă sau vie nu ştiu.

A fost fratele soţiei dumneavoastră un idiot de la naştere, deşi din milă Dumnezeu iei pe el la timp?

Urmează soţia dumneavoastră drumul mamei sale, şi ei toţi ştiu asta?

Richard Mason este viclean şi vă va spune o mulţime de poveşti de adormit copiii, ceea ce pe la noi numim minciuni, despre ce s-a întâmplat la

Coulibri şi una şi alta. Nu-l ascultaţi. Obligaţi-l să răspundă — da sau nu.

Dacă nu vrei să vorbească, întrebaţi pe alţii pentru că mulţi cred că e ruşinos cum familia asta vă tratează pe dumneavoastră şi pe rudele dumneavoastră.

Vă implor domnule să veniţi să mă vedeţi pentru că mai sunt lucruri pe care trebuie să le ştiţi. Dar mâna mea doare, capul meu doare, şi inima mi-e ca o piatră pentru durerea pe care v-o aduc. Banii sunt buni dar nici un ban nu poate plăti nevasta nebună din patul dumneavoastră. Nebună şi păcătoasă pe deasupra.

Îmi pun pana jos cu o ultimă rugăminte. Veniţi să mă vedeţi iute. Al dumneavoastră umil servitor, Daniel Cosway.

Întrebaţi pe slujnica Amélie unde stau. Ea ştie, şi ea mă cunoaşte. Ea este din insula aceasta.

Am împăturit scrisoarea cu grijă şi am pus-o în buzunar. Nu m-a surprins. Mă simţeam de parcă aş fi sperat să o primesc, aş fi aşteptat-o chiar. O vreme, nu ştiut cât, am stat şi am ascultat râul. În cele din urmă, m-am ridicat, soarele era fierbinte acum. Umblam ţeapăn, nici nu mă puteam concentra să gândesc. Apoi am trecut pe lângă o orhidee cu ramuri lungi de flori brun-aurii. Una dintre ele mi-a atins faţa şi mi-am amintit că i-am cules câteva într-o zi. „Sunt ca tine", i-am spus. Acum m-am oprit, am rupt o crenguţă şi am călcat-o în picioare în noroi. Asta m-a făcut să-mi revin. M-am sprijinit

de un copac, ud de transpiraţie şi tremurând ca varga. „Mult prea cald astăzi", am spus cu voce tare, mult prea cald." Când am ajuns în apropierea casei, am început să păşesc cu grijă. Nu se vedea nimeni. Uşa bucătăriei era închisă şi locul părea pustiu. Am urcat treptele, am traversat terasa şi, când am auzit voci, m-am oprit în spatele uşii care dădea în camera Antoinettei. Vedeam camera în oglindă. Ea era în pat şi slujnica Amélie mătura.

— Termină repede, spuse Antoinette, şi du-te de-i spune Christophinei că vreau s-o văd.

Amélie se rezemă de mătură.

— Christophine pleacă, zise ea.

— Pleacă? repetă Antoinette.

— Da, pleacă, zise Amélie. Christophinei nu-i place casa asta dulce de lună de miere.

Întorcându-se, mă văzu şi râse cu voce tare.

— Soţu' tău el afară la uşă şi arăţi ca şi cum vezi zombi. Trebuie că obosit şi el de dulce lună de miere.

Antoinette sări din pat şi îi trase o palmă.

— Te lovesc înapoi, gândac alb, te lovesc şi eu, spuse Amélie. Şi o lovi.

Antoinette o apucă de păr. Amélie, care-şi dezveli dinţii, părea că încearcă să muşte.

— Antoinette, pentru numele lui Dumnezeu, am intervenit din prag.

Ea se întoarse, foarte palidă, Amélie îşi îngropă faţa în mâini şi se făcea că plânge, însă o vedeam cum mă urmăreşte printre degete.

— Du-te, copilă, i-am spus.

— Îi spui copilă, spuse Antoinette. E bătrână ca diavolul şi nici el nu-i mai hain.

— Trimite-o sus pe Christophine, i-am spus Améliei.

— Da, stăpâne, da, stăpâne, răspunse blând, cu ochii în pământ. Dar cum ieşi din cameră începu să cânte:

Gândacul alb se măriţi
Gândacul alb se măriţi
Gândacul alb cumperi bărbat tânăr
Gândacul alb se măriţi.

Antoinette făcu câţiva paşi înainte. Se clătina. M-am apropiat s-o ajut, dar m-a dat la o parte, s-a aşezat pe pat şi, cu dinţii încleştaţi, a tras de cearşaf, apoi plescăi enervată. Luă nişte foarfece de pe măsuţa rotundă, tăie tivul şi rupse cearşaful în două, şi apoi fiecare bucată în fâşii.

Zgomotul pe care-l făcea mă împiedică s-o aud pe Cristophine intrând, dar Antoinette o auzi.

— Doar nu pleci? întrebă ea.

— Ba da, spuse Christophine.

— Şi ce se va întâmpla cu mine? spuse Antoinette.

— Scoală-te, fată, şi îmbracă-te. Femeia trebuie să aibă curaj să trăiască în lumea asta păcătoasă.

Se schimbase într-o rochie cafenie de bumbac şi îşi scosese cerceii grei de aur.

— Eu văd destul necaz, spuse ea. Am drept la odihna mea. Am casa pe care mama ta mi-o dă demult şi am grădina mea şi am fiul meu care să lucreze pentru mine. Un băiat leneş, da-l fac eu să lucreze. Apoi pe lângă asta stăpânul tânăr nu placi pe mine, şi poate nici mie nu-mi placi de el tare mult. Dacă rămân aici aduc necaz şi vrajbă în casa voastră.

— Dacă nu eşti fericită aici, atunci pleacă, spuse Antoinette.

Amélie intră în cameră cu două căni de apă caldă. Mă privi pieziş şi zâmbi. Christophine spuse cu voce blândă:

— Amélie. Zâmbeşti aşa încă o dată, doar încă o dată, şi-ţi terciuiesc faţa cum terciuieşti o banană. Mă auzi? Răspunde, fată!

— Da, Christophine, zise Amélie. Părea înspăimântată.

— Şi apoi îţi mai dau durere de burtă cum nu ai mai văzut durere. Poate zaci mult cu durerea de burtă pe care ţi-o dau eu. Poate nu te mai scoli niciodată din durerea de burtă pe care ţi-o dau eu. Aşa că fii cuminte şi cuviincioasă. Mă auzi?

— Da, Christophine, zise Amélie, şi se strecură afară din încăpere.

— Nemernică şi nu face două parale, spuse Christophine cu dispreţ. Se târăşte şi se strecoară ca o râmă.

O sărută pe Antoinette pe obraz. Apoi s-a uitat la mine, a dat din cap şi a mormăit ceva în *patois* înainte de a ieşi.

— Ai auzit ce cânta fata aceea? spuse Antoinette.

— Nu întotdeauna înţeleg ce spun sau ce cântă. De fapt nu înţeleg nimic.

— Era un cântec despre un gândac alb. Eu sunt acela. Aşa ne spun tuturor celor care am fost aici înainte ca semenii lor din Africa să-i fi vândut negustorilor de sclavi. Şi le-am auzit pe englezoaice zicându-ne negri albi. Şi între noi doi, eu deseori mă întreb cine sunt, şi unde mi-e ţara, şi cui aparţin, şi oare de ce m-am mai şi născut. Vrei să pleci acum, te, rog? Trebuie să mă îmbrac, cum a spus Christophine.

După o jumătate de oră, am bătut la uşa ei. N-am primit nici un răspuns, aşa că l-am rugat pe Baptiste să-mi aducă ceva de mâncare. Şedea sub portocalul de Sevilla la capătul terasei. Mi-a servit mâncarea cu un asemenea aer funebru, încât mi-am zis că oamenii aceştia sunt foarte vulnerabili. Câţi ani aveam când am învăţat să ascund ceea ce simt? Copil mic. Şase ani, cinci, poate şi mai mic. Era nevoie s-o fac, aşa mi s-a spus, şi de atunci am tot acceptat acest punct de vedere. Dacă aceşti munţi vor să mă provoace, sau mutra lui Baptiste, sau ochii Antoinettei, vor da greş, sunt melodramatici şi ireali (Anglia trebuie să fie destul de ireală, ca un vis, cum spunea ea).

Punciul de rom pe care îl băusem a fost foarte tare şi după ce am terminat masa am simţit foarte puternic nevoia să dorm. Şi de ce nu? E vremea când toată lumea doarme.

Mi-am închipuit câinii, pisicile, cocorii şi găinile dormind toate. Până şi apa din râu curgând mai încet.

M-am trezit şi am deschis uşa de la camera ei, însă dormea şi ea. Era întoarsă cu spatele spre mine, destul de liniştită. Am privit afară pe fereastră. Liniştea era tulburătoare, totală. Mi-ar fi făcut plăcere lătratul unui câine, un om care taie lemne cu fierăstrăul. Nimic. Linişte. Arşiţă. Era ora trei fără cinci.

Am ieşit din casă urmând cărăruia care se vedea de la fereastra mea. Peste noapte trebuie să fi plouat foarte tare, pentru că lutul roşu era moale. Am trecut pe lângă o plantaţie rară de cafea, apoi pe lângă nişte tufe de guava risipite ici şi colo. Cum mergeam aşa, mi-am adus aminte de chipul tatălui meu şi de buzele lui subţiri, de ochii rotunzi încrezuţi ai fratelui meu. Ei ştiau. Şi Richard, tâmpitul, şi el ştie. Şi fata cu mutra ei zâmbitoare şi lipsită de expresie. Ştiau cu toţii.

Am început să merg foarte repede, apoi m-am oprit, deoarece lumina nu mai era aceeaşi. O lumină verde. Ajunsesem în pădure şi nu se poate să nu recunoşti pădurea. E ostilă. Cărarea era năpădită de buruieni, dar

se mai vedea. Mi-am continuat drumul fără să mă uit la copacii înalţi de o parte şi de alta. La un moment dat, am călcat peste un buştean roind de furnici albe. Cum poate cineva descoperi adevărul, m-am gândit eu, dar n-am ajuns la nici o concluzie. Nimeni nu-mi va spune adevărul. Nici tatăl meu, nici Richard Mason, şi în nici un caz fata cu care mă căsătorisem. Am rămas nemişcat, atât eram de sigur că cineva mă urmăreşte, încât m-am uitat înapoi peste umăr. Nimic, doar copaci şi lumina verde de sub copaci. Se vedea o potecă şi am luat-o pe ea înainte, uitându-mă în dreapta şi-n stânga, iar uneori aruncam o privire în spate. De aceea m-am împiedicat de o piatră şi era gata să cad. Piatra de care mă împiedicasem nu era un bolovan, ci o piatră de pavaj. Existase un drum pietruit prin pădure. Poteca ducea într-un luminiş. Aici se aflau ruinele unei case de piatră, şi în jurul ruinelor tufe de trandafiri care crescuseră până la o înălţime incredibilă, în spatele ruinelor un portocal sălbatic încărcat de fructe, frunzele de un verde foarte închis. Un loc frumos. Şi tihnit — atât de tihnit, că era o prostie să te gândeşti sau să-ţi faci planuri. La ce aveam să mă gândesc şi cum să-mi pot face planuri? Sub portocal am zărit bucheţele de flori legate cu fire de iarbă.

Nu ştiu cât timp a trecut până am simţit că mi-e rece. Lumina se schimbase şi umbrele

erau lungi. Să mă întorc până nu se întunecă, mi-am zis eu. Atunci am zărit o fetiţă care ducea un coş mare pe cap. I-am întâlnit privirea şi, spre uimirea mea, a scos un ţipăt, şi-a ridicat braţele şi a fugit. Coşul i-a căzut, am strigat după ea, însă ea a ţipat din nou şi a fugit mai iute. Plângea cu suspine în timp ce alerga, un sunet înăbuşit, speriat. Apoi a dispărut. Trebuie să fiu la câteva minute de cărare, mi-am zis eu, dar după ce-am mers o bucată bună, pe cât mi s-a părut, am constatat că tufele şi plantele agăţătoare mi se prindeau de picioare, iar deasupra mea coroana copacilor se făcuse una singură. M-am hotărât să mă întorc la luminiş şi să pornesc din nou, dar rezultatul a fost acelaşi, începuse să se întunece. Era inutil să-mi spun că nu eram departe de casă. Mă rătăcisem şi-mi era frică printre copacii aceia duşmănoşi, atât de sigur de primejdie, încât atunci când am auzit paşi şi un strigăt n-am răspuns. Paşii şi vocea se apropiau. Atunci am răspuns. La început nu l-am recunoscut pe Baptiste. Purta nişte pantaloni albaştri de bumbac suflecaţi deasupra genunchilor şi o curea lată, ornamentată, pe talia lui zveltă. Ţinea în mână o macetă şi lumina cădea pe tăişul alb-albăstrui al lamei. N-a zâmbit când m-a văzut.

— Vă căutăm de multă vreme, spuse el.

— M-am rătăcit.

A mormăit ceva drept răspuns şi a luat-o înainte, mergând în faţa mea foarte repede şi

retezând cu o uşoară legănare a macetei orice creangă sau plantă agăţătoare care ne stătea în cale.

Am spus:

— Aici a fost odată un drum, unde ducea?

— Nici un drum, răspunse el.

— Dar l-am văzut. Un drum *pavé*, cum făceau francezii pe insule.

— Nici un drum.

— Cine a locuit în casa aceea?

— Se spune că un preot. Părintele Lilièvre. A trăit aici foarte demult.

— A trecut o fetiţă, i-am spus. A părut foarte înspăimântată când m-a văzut. Se spune ceva rău în legătură cu locul ăsta?

Dădu din umeri.

— Bântuie vreo stafie, vreun zombi? am insistat eu.

— Nu ştiu nimic despre asemenea nerozie.

— Odată, a fost un drum pe-aici.

— Nici un drum, repetă el cu încăpăţânare.

Era aproape întuneric când am ajuns la cărarea de lut roşu. Mergea mai încet acum, s-a întors şi mi-a zâmbit. Se părea că-şi pusese masca rituală pe faţa sălbatică plină de reproş pe care-o văzusem.

— Nu-ţi place pădurea noastră?

N-a răspuns, ci a arătat cu degetul spre o lumină şi-a zis:

— Vă caut de foarte multă vreme, domnişoara Antoinette s-a speriat că vi s-a întâmplat ceva rău.

Când am ajuns aproape de casă, eram foarte ostenit.

— Parcă aveţi friguri, spuse el.

— Am avut mai demult.

— Cu frigurile nu termini niciodată.

Nu era nimeni pe terasă, iar din casă nu se auzea nici un zgomot. Am rămas amândoi în drum privind în sus, apoi el a spus:

— Vă trimit fata, stăpâne.

Hilda îmi aduse o farfurie mare de supă şi nişte fructe. Am încercat uşa la camera Antoinettei. Era zăvorâtă şi nu se vedea nici o lumină. Hilda chicoti. Un chicot nervos.

I-am spus că nu doresc nimic de mâncare, să-mi aducă doar carafa de rom şi un pahar. Am băut, apoi am luat cartea pe care o citeam, se numea *Diadema sclipitoare de insule*, şi am deschis la capitolul intitulat *Obeah*:

Un zombi este un om mort care pare să fie viu sau un om viu care este mort. Un zombi poate fi spiritul unui loc, rău de obicei, dar uneori poate fi îmbunat cu jertfe sau ofrande de flori sau fructe.

[M-am gândit imediat la florile fărâmiţate lângă ruinele casei preotului.]

Se tânguiesc în bătaia vântului, asta le este vocea, mugesc în valurile mării, asta le este furia. Aşa mi s-a spus, dar am observat că negrii de regulă refuză să discute magia neagră în care atât de mulţi cred. Voodoo, *cum i se spune în Haiti —* Obeah *în unele dintre insule şi un alt nume în America de Sud. Dacă sunt constrânşi, încurcă*

iţele spunând minciuni. Albii, creduli uneori, se fac că resping poveştile de felul acesta în întregime, luându-le drept prostii. Cazuri de moarte subită sau misterioasă sunt atribuite unei otrăviri cunoscute de negri, care însă nu poate fi depistată. Lucrurile se mai complică şi din...

*

Nu mi-am ridicat privirea, deşi l-am văzut la fereastră, ci am mers mai departe fără să mă gândesc până am ajuns la stânci. Localnicii le spun Mounes Mors (Morţii). Preston le-a ocolit, se spune că toţi caii fac aşa. Apoi s-a împiedicat rău de tot, aşa că am descălecat şi am mers alături de el, ţinându-l de frâu. Se făcuse groaznic de cald şi am fost foarte obosită când am ajuns la cărarea ce duce spre casa Christophinei, o casă cu două camere şi acoperiş de şindrilă, nu de trestie. Ea şedea pe o ladă sub copacul de mango, fumând o pipă albă de lut şi strigă:

— Tu eşti, Antoinette? De ce ai venit aşa de curând?

— Am vrut să te văd, i-am răspuns eu.

M-a ajutat să-i slăbesc lui Preston chinga şi să-l duc la un pârâu din apropiere. A băut de parcă i-ar fi fost foarte sete, apoi s-a sculat şi a fornăit. A stropit apă pe nări. L-am lăsat să pască şi ne-am întors sub copacul de mango. Christophine s-a aşezat pe ladă şi mi-a împins şi mie una, dar eu am îngenuncheat lângă

ea, atingându-i brăţara subţire de argint pe care o purta întotdeauna.

— Miroşi la fel, i-am spus.

— Vii tot drumul ăsta lung să-mi spui aşa ceva? zise ea.

Hainele ei miroseau a bumbac curat, scrobit şi călcat. O văzusem de atâtea ori la Coulibri, în apă până la genunchi, cu fusta ei lungă prinsă-n brâu, spălându-şi rochiile şi lenjeria albă, apoi bătându-le de pietre. Uneori mai veneau şi alte femei cu rufele la spălat, la pietre, o gălăgie veselă, a hărniciei. În cele din urmă, îşi întindeau rufele la soare, îşi ştergeau fruntea, începeau să râdă şi să sporovăiască. Şi ea mirosea la fel, acelaşi miros, atât de cald şi mângâietor pentru mine (dar lui nu-i place). Printre frunzele de un verde-închis ale copacului, cerul avea o culoare albastru-închis, şi mi-a zis:

— Ăsta este locul meu şi eu ţin de el şi aici doresc eu să stau.

Apoi mi-am spus: „Ce copac frumos, dar e prea la munte pentru un mango şi poate niciodată nu va avea fructe"; şi m-am gândit ce bine e să stau întinsă în patul meu, singură pe salteaua moale de bumbac de mătase şi cearşafuri fine, şi să ascult. În cele din urmă, i-am spus:

— Christophine, el nu mă iubeşte, eu cred că mă urăşte. Acum doarme tot timpul în camera lui de toaletă şi servitorii ştiu. Dacă mă enervez, e dispreţuitor şi tace, uneori nu

vorbeşte cu mine ore întregi şi eu nu mai pot să îndur, nu mai pot. Ce să fac? N-a fost aşa la început.

În faţa uşii, creştea ibiscus roşu şi roz, Christophine şi-a aprins pipa şi nu mi-a răspuns.

— Răspunde-mi, am rugat-o eu.

Ea pufăi un nor de fum.

— Mă întrebi un lucru greu, lucru greu îţi spun şi eu, ia-ţi lucrurile şi pleacă.

— Să plec, unde? Într-un loc străin unde n-am să-l mai văd niciodată? Nu, nu vreau, atunci toată lumea, nu numai servitorii, vor râde de mine.

— Nu de tine râd, dacă pleci, râd de el.

— N-am să fac asta.

— De ce mă întrebi, dacă atunci când îţi răspund tu spui nu? De ce vii până aici, dacă atunci când îţi spun adevărul, tu spui nu?

— Dar trebuie să mai fie şi altceva ce-aş putea face.

Părea mâhnită.

— Când bărbatul nu te iubeşti, cât încerci mai mult, mai tare te urăşti, aşa bărbatul. Dacă îi iubeşti, ei se poartă rău cu tine, dacă nu-l iubeşti, umblă zi şi noapte după tine să-ţi scoată sufletul. Aud de tine şi de soţul tău, spuse ea.

— Dar nu pot pleca. E totuşi soţul meu.

A scuipat peste umăr.

— Toate femeile toate culorile, nimic decât proaste. Trei copii am. Unul trăieşti pe lumea

asta, fiecare cu alt tată, dar nici un soţ. Mulţumesc lui Dumnezeu. Eu îmi ţin banii. Nu-i dau la nici un bărbat netrebnic.

— Când trebuie să plec, unde trebuie să plec?

— Asta mă supără, o fată albă, bogată ca tine şi mai proastă ca restul. Un bărbat nu se porţi bine cu tine, ia-ţi fusta şi du-te. Fă-o, şi el vii după tine.

— El nu va veni după mine. Şi trebuie să înţelegi că nu sunt bogată, n-am banii mei, tot ce am avut îi aparţine lui.

— Ce-mi spui tu acolo? spuse ea tăios.

— Aşa e legea englezească.

— Lege! Băiatul Mason aranjezi, băiatul ăla mai rău ca Satana şi arzi în Iad într-una din nopţile astea frumoase. Ascultă la mine acum şi te sfătuiesc ce să faci. Spui bărbatului tău că te simţi rău, vrei să-ţi vizitezi verişoara din Martinica. Cere-i frumos nişte bani din ai tăi, bărbatul nu suflet rău, îţi dai. Când pleci, stai plecată. Mai cere. El mai dai şi fă-ţi plăcerea. La sfârşit el vii să vezi ce faci, cum o duci fără el, şi dacă el vezi grasă şi fericită te vrei înapoi. Aşa bărbaţii. Mai bine nu sta în casa aia veche. Pleacă din casa aia, îţi spun eu.

— Crezi că trebuie să-l părăsesc?

— Tu mă întrebi, eu aşa răspund.

— Da, am spus eu. De fapt aş putea, dar de ce să mă duc în Martinica? Eu vreau să văd Anglia, poate aş putea împrumuta nişte bani

pentru asta. Nu de la el, dar ştiu eu cum să fac rost. Trebuie să călătoresc departe, dacă plec.

Sunt prea nefericită, mi-am zis eu, nu poate ţine mult, să fii aşa de nefericită, te-ar ucide. Voi fi un alt om când voi trăi în Anglia şi mi se vor întâmpla alte lucruri... Anglia, roz-deschis pe hartă în cartea de geografie, dar pe pagina de alături cuvintele sunt înghesuite, greoaie. Exporturi, cărbune, fier, lână. Apoi Importuri şi Caracteristicile populaţiei. Nume, Essex, Chelmsford pe Chelmer. Podişurile Yorkshire şi Lincolnshire. Podişuri? Oare să însemne dealuri? Cât de înalte? Jumătate cât ai noştri, sau nici măcar atât? Frunze verzi răcoroase în vara scurtă şi răcoroasă. Vară. Sunt ogoare de grâu cum sunt ogoarele de trestie de zahăr, însă aurii şi nu aşa înalte. După ce trece vara, copacii sunt goi, apoi iarnă şi zăpadă. Pene albe care cad? Bucăţele de hârtie care cad? Se spune că gheaţa desenează flori pe geamul ferestrei. Trebuie să ştiu mai multe decât ştiu acum. Pentru că ştiu casa în care îmi va fi frig şi unde voi fi străină, patul în care mă voi întinde are draperii roşii şi am dormit acolo de multe ori, mai demult. Cât de demult? În acel pat voi visa sfârşitul visului meu. Dar visul meu nu are nimic cu Anglia şi eu nu trebuie să gândesc aşa, eu trebuie să-mi amintesc de candelabre şi baluri, despre lebede şi trandafiri şi zăpadă. Şi zăpadă.

— Anglia, spuse Christophine, care nu mă urmărea cu atenţie. Crezi că există un asemenea loc?

— Cum poţi întreba aşa ceva? Doar ştii că există.

— Niciodată nu văd locul ăla blestemat, cum să ştiu?

— Tu nu crezi că există o ţară numită Anglia?

A clipit şi mi-a răspuns grăbită:

— Eu nu spun că nu *cred*, eu spun că nu *ştiu*, ştiu ce văd cu ochii mei şi niciodată nu o văd. Pe urmă mă întreb eu dacă locul ăsta este aşa cum ne spun ei? Unii zic un lucru, alţii diferit, aud că e frig de-ţi îngheaţă oasele şi ei hoţeşti banii tăi, deştepţi ca diavolul. Ai bani în buzunar, te uiţi din nou şi bam! Nu-s banii. De ce vrei să mergi în locul ăsta rece de hoţi? Dacă locul ăsta chiar este, eu nu-l văd niciodată, asta-i sigur.

M-am uitat lung la ea, zicându-mi: „Dar cum poate ea să ştie care-i lucrul cel mai bun pe care îl pot face, această negresă bătrână şi îndărătnică neştiutoare, care nici nu e sigură dacă există un astfel de loc ca Anglia?" Şi-a scuturat pipa şi s-a uitat la mine, fără nici o expresie în ochi.

— Christophine, am spus eu, s-ar putea să fac cum mă sfătuieşti. Dar nu încă. (Acum, mi-am zis, trebuie să spun lucrul pentru care am venit să-l spun.) Tu ai ştiut ce vreau imediat cum m-ai văzut, ştii doar. Ei, nu-i aşa?

Îmi auzeam vocea devenind tot mai ascuţită şi mai subţire.

— Taci din gură, spuse ea. Dacă bărbatul nu te iubeşti, eu nu pot să-l fac să te iubească.

— Ba poţi, eu ştiu că poţi. Asta e ceea ce vreau şi pentru asta am venit aici. Tu poţi să-i faci pe oameni să iubească sau să urască. Sau... sau să moară, i-am spus eu.

Îşi lăsă capul pe spate şi izbucni tare în râs. (Dar ea niciodată nu râde tare şi de ce oare o fi râzând acum?)

— Deci tu crezi în povestea aia veche despre *obeah*, tu auzi asta când tu eşti aşa de sus? Toată nerozia şi nebunia aia. Şi oricum, asta nu-i pentru *béké*. Necaz mare, mare vine când *béké* îşi faci de lucru cu asta.

— Dar trebuie, i-am spus. Trebuie.

— Taci. Jo-jo fiul meu vine să mă vadă, dacă te prinzi plângând, zici la toată lumea.

— Tac, nu mai plâng. Dar, Christophine, dacă el soţul meu ar putea veni la mine într-o noapte, încă o dată. L-aş face să mă iubească.

— Nu, *doudou*. Nu.

— Ba da, Christophine.

— Vorbeşti nerozie. Chiar dacă-l fac să vină în patul tău, nu pot să-l fac să te iubească. După aceea te urăşti.

— Nu. Şi ce-mi pasă, dacă şi acum mă urăşte? Îl aud în fiecare noapte plimbându-se încolo şi încoace, încolo şi încoace. Când trece pe lângă uşa mea, spune: „Noapte bună, Bertha." Nu-mi mai spune Antoinette acum.

A aflat că aşa a chemat-o pe mama. „Sper să dormi bine, Bertha" — nici că se poate ceva mai rău, am spus eu. În noaptea aceea, când ar veni, aş putea dormi după aceea. Aşa rău dorm acum. Şi visez.

— Nu, nu-mi fac de lucru cu asta pentru tine.

Atunci am dat cu pumnul într-o piatră străduindu-mă să vorbesc cu calm.

— Să plec în Martinica, în Anglia sau oriunde, asta-i minciună. Nu mi-ar da bani să plec şi ar fi furios dacă i-aş cere. Ar fi scandal dacă aş pleca, şi el urăşte scandalul. Chiar dacă aş reuşi să plec (dar cum?), m-ar obliga să mă întorc. La fel ar face şi Richard. Şi toţi ceilalţi. Să fug de el, de insula asta, asta-i minciună. Ce motiv aş putea găsi să plec şi cine m-ar crede?

Când şi-a plecat capul, arăta îmbătrânită, şi eu i-am zis în gând: „Oh, Christophine, nu îmbătrâni. Tu eşti singurul meu prieten, nu mă lăsa pentru straiele bătrâneşti."

— Bărbatul tău iubeşti banii, asta e sigur, spuse ea. Asta nu-i minciună. Banii ai chip frumos pentru toată lumea, dar pentru omul acela banii eşti ca şi trupul lui, nu poţi vedea nimic altceva.

— Ajută-mă, atunci.

— Ascultă, *doudou ché*. Destui oameni leagă vorbe rele de tine şi de mama ta. Eu ştiu. Ştiu cine vorbeşte şi ce spun. Bărbatul nu-i om rău, chiar dacă iubeşti banii, dar auzi aşa

multe poveşti, nu ştii ce să creadă. De asta se ţii departe. Eu am încredere în nimeni din jurul tău. Nu aici, nici în Jamaica.

— Nici în mătuşa Cora?

— Mătuşa ta e femeie bătrână acum, îşi întorci faţa la perete.

— *De unde ştii?* am întrebat-o eu. Pentru că aşa s-a şi întâmplat.

Când am trecut prin dreptul camerei, am auzit-o certându-se cu Richard, şi am ştiut că era din cauza căsătoriei mele.

— E degradant, spunea ea. E ruşinos. Dai toată averea copilului unui străin. Tatăl tău n-ar fi permis niciodată aşa ceva. Trebuie să fie apărată legal. Se poate ajunge la o înţelegere, şi ar trebui să se ajungă. Asta a fost intenţia lui.

— Vorbeşti despre un gentleman respectabil, nu despre un ticălos, spuse Richard. Nu sunt în situaţia de a pune condiţii, după cum foarte bine ştii. Dacă iei toate lucrurile în considerare, e a dracului de norocoasă că a pus mâna pe el. De ce să cer o tranzacţie eu, un avocat, dacă am încredere în el? I-aş încredinţa şi viaţa, continuă el cu o voce afectată.

— Îi încredinţezi viaţa ei, nu a ta, spuse mătuşa Cora.

El i-a spus: „Taci din gură pentru numele lui Dumnezeu, proastă bătrână" şi a trântit uşa când a ieşit. Era atât de nervos, încât nu

a văzut că sunt pe coridor. Ea şedea în pat, când am intrat în cameră.

— Băiatul ăsta e creştin sau se preface. Mie nu-mi place ce am văzut la gentlemanul ăsta respectabil. Băţos. Ţeapăn ca piatra şi prost ca o cizmă, după părerea mea, cu excepţia cazului când îşi urmăreşte interesele.

Era foarte palidă, tremura toată, aşa că i-am dat sărurile de pe măsuţa de toaletă. Erau într-o sticlă roşie cu dop aurit. Duse sticluţa la nas, dar mâna îi căzu de parcă ar fi fost prea frântă să poată ţine sticla. Apoi îşi luă privirea de la fereastră, cer, oglindă şi lucrurile frumoase de pe măsuţa de toaletă. Sticluţa roşie cu capac aurit căzu pe podea. Şi-a întors faţa la perete.

— Dumnezeu ne-a părăsit, spuse ea şi închise ochii.

Nu a mai spus nimic şi am crezut că a adormit. Era prea bolnavă să vină la nuntă şi m-am dus să-mi iau rămas-bun, eram emoţionată şi fericită gândindu-mă acum la luna de miere. Am sărutat-o şi ea mi-a dat un săculeţ de mătase.

— Inelele mele. Două sunt valoroase. Nu i le arăta lui. Ascunde-le. Promite-mi.

Am promis, dar când am deschis săculeţul unul dintre inele era aur simplu. M-am gândit că aş mai putea vinde încă o zi de ieri, dar cine cumpără ce am eu de vânzare aici?...

Cristophine spunea: „Mătuşica ta prea bătrână şi bolnavă şi băiatul acela Mason un

nevrednic. Fă-ţi curaj şi luptă-te pentru tine. Vorbeşte cu soţul tău, calm şi liniştit, spune-i despre mama ta, despre tot ce s-a întâmplat la Coulibri şi de ce s-a îmbolnăvit şi ce i-au făcut. Nu ţipa la bărbat şi nu face mutre de nebună. Nici să nu plângi. Plânsul nu-i face nici un bine. Vorbeşte frumos şi fă-l să înţeleagă."

— Am încercat, i-am răspuns eu, dar el nu mă crede. E prea târziu pentru asta acum (întotdeauna e prea târziu pentru adevăr, m-am gândit). Voi încerca din nou, dacă faci ceea ce îţi cer. Oh, Christophine, mi-e aşa de frică, am insistat eu, nu ştiu de ce, dar mi-e aşa de frică. Tot timpul. Ajută-mă.

A zis ceva ce n-am înţeles. Apoi a luat un băţ ascuţit şi a desenat linii şi cercuri pe pământul de sub copac, apoi le-a şters cu piciorul.

— Dacă vorbeşti tu cu el întâi, fac ce-mi ceri.

— Acum?

— Da, spuse ea. Acum uită-te la mine. Uită-te în ochii mei.

Eram ameţită când m-am ridicat, şi ea intră în casă murmurând şi veni înapoi cu o ceaşcă de cafea.

— O gură bună de rom în ea, îmi spuse. Faţa ta ca a unei moarte şi ochii roşii ca *coucriant*. Stai liniştită — uite, vine Jo-jo şi el spune tuturor ce aude. Nu-i mai bun ca o tigvă găurită băiatul asta.

După ce am băut cafeaua, am început să râd.

— M-am necăjit atât de mult pe degeaba, pe degeaba, am spus.

Fiul ei ducea un coş mare pe cap. Îi urmăream picioarele zdravene păşind cu atâta uşurinţă pe cărare. A părut surprins şi curios când m-a văzut, dar întrebă politicos în *patois* dacă eram bine, dacă stăpânul era bine şi sănătos.

— Da, Jo-jo, mulţumesc, suntem bine amândoi.

Christophine l-a ajutat la coş, apoi a adus o sticlă de rom alb şi i-a turnat o jumătate de măsură. El a dat-o peste cap. Apoi i-a umplut paharul cu apă, iar el l-a băut şi pe ăsta, aşa cum obişnuiesc ei.

Ea spuse în engleză:

— Stăpâna pleacă, calul este acolo în spate. Pune-i şaua.

Am urmat-o în casă. În prima cameră, era o masă de lemn, o bancă şi două scaune stricate. Dormitorul era mare şi întunecos. Mai avea încă plapuma din petice colorate, frunza de palmier din Duminica Floriilor şi rugăciunea pentru o moarte fericită. Dar după ce am observat nişte pene de găină într-un colţ, nu m-am mai uitat în jurul meu.

— A şi început să-ţi fie frică, ei?

Şi când am văzut expresia de pe faţa ei mi-am scos punga cu bani şi am aruncat-o pe pat.

— Nu trebuie să-mi dai bani. Fac nerozia asta de dragul tău, pentru că mă rogi — nu pentru bani.

— E o nerozie? am spus eu şoptit, şi ea a râs din nou, încetişor.

— Dacă *béké* spui că e nerozie, atunci e nerozie. *Béké* deştept ca diavolul. Mai deşteaptă decât Dumnezeu. Nu-i aşa? Acum ascultă şi îţi voi spune ce ai de făcut.

Când am ieşit afară la lumina soarelui, Jo-jo îl ţinea pe Preston lângă un pietroi mare. M-am urcat pe el şi am încălecat.

— La revedere, Christophine; la revedere, Jo-jo.

— La revedere, stăpână.

— Ai să vii să mă vezi curând, Christophine?

— Da, vin.

M-am uitat înapoi la capătul cărării. Vorbea cu Jo-jo, şi el părea curios şi amuzat. Un cocoş cânta în apropiere şi m-am gândit: „Asta-i pentru trădare, dar cine este trădătorul?" Ea n-a vrut să facă asta de bunăvoie. Eu am obligat-o cu banii mei murdari. Şi-apoi ce ştie lumea despre trădători sau de ce Iuda a făcut ce-a făcut?

Îmi aduc aminte de fiecare secundă a acelei dimineţi, dacă închid ochii văd albastrul intens al cerului şi frunzele de mango, ibiscusul roşu şi roz, baticul galben pe care-l purta legat în jurul capului, după obiceiul

din Martinica, cu colţurile în faţă, dar acum văd totul nemişcat, încremenit pe veci, ca şi culorile unui vitraliu. Doar norii se mişcă. Ce mi-a dat era învelit într-o frunză şi o simţeam netedă şi răcoroasă pe piele.

*

— Stăpâna faci o vizită, mi-a spus Baptiste când mi-a adus cafeaua în dimineaţa aceea. Se va întoarce la noapte sau mâine. Se hotăreşti în grabă şi a plecat.

După-amiază, Amélie mi-a adus a doua scrisoare.

De ce nu răspundeţi? Nu mă credeţi? Atunci întrebaţi pe altcineva — oricine din Spanish Town ştie. De ce credeţi ca v-au adus aici? Vreţi să vin acasă şi să spun totul în gura mare în faţa tuturor? Veniţi dumneavoastră la mine sau vin eu.

Aici m-am oprit din citit. Hilda a venit în cameră şi am întrebat-o:

— Amélie e aici?

— Da, stăpâne.

— Spune-i că vreau să-i vorbesc.

— Da, stăpâne.

Îşi duse mâna la gură de parcă ar fi vrut să-şi înăbuşe râsul, dar ochii, cei mai negri pe care i-am văzut vreodată, atât de negri încât era imposibil să deosebeşti pupila de iris, erau speriaţi şi uimiţi.

M-am aşezat pe terasă cu spatele spre mare şi mă comportam de parcă toată viaţa aş fi făcut acest lucru. Nu-mi puteam imagina altă vreme sau un alt cer. Cunoşteam conturul munţilor aşa cum cunoşteam conturul celor două vaze cafenii de pe masa de lemn, pline de flori albe cu miros dulceag. Ştiam că fata va purta o rochie albă. Va fi albă şi cafenie, buclele ei, bucle de fată albă, cum spunea ea, pe jumătate ascunse de un batic roşu, şi desculţă. Vor fi cerul şi muntele, florile şi fata şi sentimentul că totul era doar un coşmar şi vaga speranţă mângâietoare că m-aş putea trezi.

S-a rezemat de stâlpul terasei, nepăsător de graţioasă, întocmai cât se cuvine de respectuoasă, şi aştepta.

— Ţie ţi s-a dat această scrisoare? am întrebat-o.

— Nu, stăpâne. Hilda o iei.

— Şi omul acesta care scrie este un prieten de-al tău?

— Nu mi-e prieten, răspunse ea.

— Dar te cunoaşte — sau, oricum, spune că te cunoaşte.

— Oh, da, îl cunosc pe Daniel.

— Foarte bine. Spune-i, te rog, că aceste scrisori mă enervează şi ar face mai bine să nu mai scrie, spre binele lui. Dacă mai aduce o scrisoare, i-o dai înapoi. S-a înţeles?

— Da, stăpâne. Înţeleg.

Rămase rezemată de stâlp zâmbindu-mi, dar ştiam că în orice clipă zâmbetul ei se va transforma într-un hohot de râs. Ca să opresc această eventualitate, am continuat:

— De ce îmi scrie?

Răspunse cu un glas nevinovat:

— Nu vă spui el asta? Vă scrii două scrisori şi nu spui de ce vă scrii? Dacă dumneavoastră nu ştiţi, atunci nici eu nu ştiu.

— Dar tu îl cunoşti? i-am spus. Se numeşte Cosway?

— Unii spun că da, alţii că nu. Aşa îşi spune el.

Apoi adăugă prudent că Daniel e un om deosebit, tot timpul citeşte *Biblia* şi trăieşte ca albii. Am încercat să aflu ce înţelege ea prin asta şi mi-a explicat că are o casă ca albii, cu o cameră numai de zi. Că are două tablouri pe perete, ale tatălui şi mamei sale.

— Albi?

— Oh, nu, negri.

— Dar în prima scrisoare mi-a spus că tatăl lui a fost alb.

Dădu din umeri. „Asta-i mult prea demult pentru mine." Era uşor să observi dispreţul ei pentru ceea ce a fost demult.

— Îi spun ce spuneţi, stăpâne.

Apoi adăugă:

— De ce nu mergeţi să-l vedeţi? E mai bine. Daniel e un om rău şi va veni aici şi vă va face neplăceri. E mai bine să nu vii. Se spune cândva a fost predicator în Barbados,

vorbeşti ca un predicator şi ai un frate în Jamaica, la Spanish Town, pe domnul Alexander. Om foarte bogat. Ai trei prăvălii de rom şi două depozite de cereale.

Îmi aruncă o privire tăioasă ca o lamă de cuţit.

— Odată aud că *miss* Antoinette şi fiul său Sandi se căsătoresc, dar astea toate prostii. *miss* Antoinette, o albă cu o mulţime de bani, nu se mărită cu un mulatru chiar dacă el nu arăţi mulatru. Întrebaţi-o pe *miss* Antoinette, ca să vă povesteşti.

La fel ca Hilda, îşi duse mâna la gură, de parcă nu se putea opri să nu pufnească în râs, şi se depărtă.

Apoi se întoarse şi spuse foarte încet:

— Îmi pare rău de dumneavoastră.

— Ce-ai spus?

— Spui nimic, stăpâne.

O masă mare acoperită cu o cuvertură cu franjuri roşii dădea impresia că în cămăruţă era şi mai cald; singura fereastră era închisă.

— V-am pus scaunul lângă uşă, spuse Daniel, vine o briză pe dedesubt.

Dar nu era nici o briză, nici pic de aer, locul acesta se afla jos, aproape la nivelul mării.

— Când aud că veniţi, am luat o gură bună de rom, apoi un pahar de apă să mă răcoresc, dar nu mă răcoreşti deloc, focul îmi izbucneşti pe ochi în lacrimi şi jale. De ce nu-mi răspundeţi când vă scriu prima dată?

Continuă să vorbească, cu ochii aţintiţi pe un text ce era atârnat de peretele murdar: „Răzbunarea este a Mea."

— Ţi-a luat prea mult timp, Doamne, mi se adresă el. Te grăbesc un pic.

Apoi îşi şterse faţa slabă, palidă şi îşi suflă nasul într-un colţ al feţei de masă.

— Mi se spune Daniel, începu el fără să se uite încă la mine, dar numele meu este Esau. Tot ce am din partea blestematului meu de tată sunt înjurături şi „ieşi afară". Tatăl meu, bătrânul Cosway, cu placa de marmură albă din biserica engleză din Spanish Town, să vadă toată lumea. Ai o inscripţie pe el şi un moto în latină şi litere mari, negre. Nu ştiu să mai fie aşa minciuni. Sper că piatra aia să i se lege de gât şi să-l târască în Iad până la urmă. „Pios", scriu ei sus. „Iubit de toţi." Nici un cuvânt despre oamenii pe care îi cumperi şi vinzi ca vitele. „Milos cu cei slabi," scriu ei sus. Milă! Omul acela ai o inimă ca piatra. Câteodată când se scârbeşti de o femeie, ceea ce se întâmpla repede, o eliberezi ca pe mama mea, chiar el îi dă o colibă şi o bucată de pământ (grădină cum o numesc unii), dar asta nu din milă, din mândrie păcătoasă. N-am văzut în viaţa mea un om mai încrezut şi mândru — umbli de parcă eşti stăpânul pământului. „Nu-mi pasă de nimic", spune el. „Lasă-l să aştepte"... Văd şi acum placa în faţa ochilor, pentru că mă duc des s-o văd. Ştiu pe de rost toate

minciunile pe care le spun — nici unul care să se ridice şi să spună: „De ce scrieţi minciuni în biserică?"... Vă spun asta ca să ştiţi cu ce oameni aveţi de-a face. Sufletul cunoşti propria amărăciune, dar să o ţii închisă aşa tot timpul, asta e greu, îmi amintesc de parcă a fost ieri-dimineaţa în care mă blesteamă. Şaisprezece ani aveam şi nerăbdător. O pornesc dis-de-dimineaţă. Merg pe jos până la Coulibri — şase ore pe jos. Nu refuză să mă vadă; mă primeşti rece şi calm, şi primul lucru ce-mi spui e că tot timpul îl bat la cap pentru bani. Asta pentru că uneori cer ajutor să cumpăr o pereche de pantofi sau aşa ceva. Să nu umblu desculţ ca un negru. Ceea ce nu sunt. Se uiţi la mine de parcă aş fi un gunoi, mă enervez şi eu. „Am la urma urmei drepturile mele", îi spun şi ştiţi ce faci? Îmi râde drept în nas. Când s-a liniştit, mă întreabă cum mă cheamă. „Nu pot să ţin minte numele tuturor — se cere prea mult de la mine", spune el, vorbind de unul singur. Arată foarte bătrân în soarele puternic de dimineaţă. „Dumneata însuţi mi-ai spus Daniel", îi spun eu. „Şi nu sunt sclav cum a fost mama." „Mama ta a fost o şireată şi o prefăcută, din câte ştiu eu", spune el, „iar eu nu sunt tâmpit. Oricum, femeia e moartă şi asta-i destul. Dar dacă este vreo picătură din sângele meu în hoitul tău costeliv, eu îmi mănânc pălăria." La asta sângele deja fierbe în mine, vă spun drept, şi zbier înapoi:

„Mănânc-o atunci. Mănânc-o. Timp prea mult nu ai. Nici timp destul să-ţi săruţi şi să-ţi iubeşti nevasta nouă. E prea tânără pentru dumneata." „Doamne, Dumnezeule!" a rostit el şi faţa i se faci stacojie şi apoi un fel de culoare cenuşie, încerci să se ridice, dar cade înapoi în scaun. Ai o călimară de argint pe birou, mi-l arunci în cap, mă înjuri, dar eu mă aplec şi călimara loveşti de uşă. Îmi vine să râd, dar ies repede afară, îmi trimite bani — nici un cuvânt, numai banii. Asta e ultima dată când îl văd.

Daniel respiră adânc, îşi şterse iarăşi faţa şi îmi oferi nişte rom. Când i-am mulţumit refuzându-l, îşi turnă un pahar şi îl bău dintr-o înghiţitură.

— Toate astea tare demult, spuse el.

— De ce ai vrut să mă vezi, Daniel?

Ultimul pahar se părea că l-a trezit. Se uită la mine şi continuă pe un ton mai firesc.

— Insist, pentru că asta am să-ţi spun. Când întrebaţi dacă ce vă spun eu este adevărat, veţi întreba cu toate că nu vă place de mine, pot vedea asta, dar ştiţi foarte bine că scrisoarea mea nu a fost o minciună. Aveţi grijă cu cine vorbeşti. Multora le placi să spună lucruri în spatele tău, le e teamă să vi le spună în faţă. Ori nu vrei să se amestece. Magistratul însă ştii foarte multe, dar soţia lui prietenă cu familia Mason şi ea îl opreşti dacă poţi. Apoi mai este fratele meu vitreg

Alexander, mulatru ca mine dar nu fără noroc ca mine, el îţi va spune tot felul de minciuni. A fost fiul favorit al bătrânului şi o duce bine chiar de la început. Da, Alexander este bogat acum, dar taci despre asta. Pentru că o duci bine, e cu două feţe, nu ar vorbi împotriva albilor. Este femeia aceea, din casa voastră, Christophine. Ea e cea mai netrebnică. A trebuit să părăsească Jamaica, pentru că ea merge la închisoare: ştii asta?

— De ce a fost trimisă la închisoare? Ce a făcut?

Privirea i-a alunecat într-o parte.

— Vă spun că plecat din Spanish Town. Nu ştiu tot ce se întâmplă. E ceva foarte rău. Ea este o femeie *obeah* şi o prind. Eu nu cred în toată povestea asta cu diavolul, dar mulţi cred. Christophine e o femeie rea şi vă va minţi mai rău decât soţia. Soţia dumnea-voastră vorbeşte vorbe dulci şi minte.

Ceasul negru aurit de pe raft bătu ora patru.

Trebuie să plec. Trebuie să mă rup de această faţă galbenă, transpirată, şi de cămăruţa lui urâcioasă. Şedeam nemişcat, paralizat, holbându-mă la el.

— Vă place ceasul meu? întrebă Daniel. Muncesc din greu să-l cumpăr. Dar este pentru plăcerea mea. Nu trebuie să fac plăcerea nici unei femei. Cumpără-mi asta, cumpără-mi aia — diavoli în carne şi oase, după părerea mea. Alexander însă nu se

poate ţine departe de ele şi în cele din urmă se căsătoreşte cu o fată blondă pe jumătate mulatră, o familie foarte onorabilă. Fiul lui Sandi e ca un alb, dar mult mai chipeş decât orice alb şi se spune că e primit în multe case de albi. Soţia dumneavoastră îl cunoşti pe Sandi de multă vreme, întrebaţi-o şi vă spune. Dar cred că nu tot.

Râse.

— Oh, nu, nu tot. Eu îi văd când ei cred că nimeni nu-i vede. O văd când ea... Plecaţi, ei?

Se repezi în prag.

— Nu, nu plecaţi până nu vă spun ultimul lucru. Vreţi să-mi ţin gura despre ce ştiu. Ea începe cu Sandi. Vă povestesc destul de bine cu fata. Se uiţi în ochii tăi şi vorbeşti vorbe dulci — şi-s minciuni ce spui ea. Minciuni. Mama ei a fost aşa. Se spune că ea mai rea ca mamă-sa, şi aproape un copil încă. Trebuie că sunteţi surd de nu auziţi lumea cum râde când vă căsătoriţi cu ea. Nu vă irosiţi furia pe mine, *sir*. Nu eu vă prostesc, vreau doar să vă deschid ochii... Un gentleman englez înalt şi chipeş ca dumneavoastră, nu vreţi sa atingeţi un şobolan galben ca mine, ei? În afară de asta, înţeleg bine. Mă credeţi, dar vreţi să le faceţi pe toate pe furiş, aşa cum pot englezii. Foarte bine. Dar dacă îmi ţin gura, mi se pare că îmi datoraţi ceva. Ce înseamnă cinci sute de lire pentru dumneavoastră? Pentru mine înseamnă viaţa.

M-a cuprins scârba şi greaţa. Scârba şi mânia.

— Foarte bine, ţipă el şi se trase din pragul uşii. Duceţi-vă... afară. Acum e rândul meu să o spun. Afară. Afară. Şi dacă nu ai banii, vreau să vezi ce pot eu să fac. Transmite dragostea mea soţiei, surorii mele, strigă după mine plin de venin. Nu eşti tu primul care îi sărută chipul drăgălaş. Chip drăgălaş, piele netedă, culoare drăgălaşă — nu galbenă ca a mea. Dar tot mi-e soră...

La capătul cărării, departe de vederea casei şi de vuietul ei, m-am oprit. Lumea era lăsată pradă căldurii şi muştelor, lumina era orbitoare după cămăruţa lui întunecoasă. O capră bălţată priponită în apropiere se uita la mine şi, timp de ceea ce mi s-au părut minute în şir, m-am holbat în ochii ei oblici, galben-verzui. Apoi m-am îndreptat spre copacul unde îmi lăsasem calul şi am luat-o din loc cât am putut de repede.

Telescopul era împins într-o parte a mesei pentru a se face loc unei carafe pe jumătate pline cu rom şi pentru două pahare pe o tavă mată de argint. Am ascultat zgomotele neîntrerupte ale nopţii şi am urmărit procesiuni de fluturi şi gâze izbindu-se de flacăra lumânărilor, apoi mi-am turnat un pahar de rom şi l-am băut dintr-o înghiţitură. Dintr-odată, zgomotele nopţii au pălit în intensitate, devenind suportabile, chiar plăcute.

— Vrei să mă asculţi, pentru numele lui Dumnezeu, spuse Antoinette.

Mai spusese acelaşi lucru şi mai înainte, iar eu nu-i dădusem nici un răspuns, însă de data asta i-am spus:

— Desigur. Aş fi bruta care fără îndoială mă crezi că sunt, dacă nu te-aş asculta.

— De ce mă urăşti? întrebă ea.

— Nu te urăsc, sunt foarte îndurerat din cauza ta, sunt frământat, am răspuns.

Dar nu era adevărat, nu eram frământat, eram calm. Era pentru prima dată după multe zile când mă simţeam calm şi stăpân pe mine.

Purta o rochie albă care mie îmi plăcuse, dar acum îi alunecase neglijent de pe umăr şi părea prea mare pentru ea. O urmăream cum îşi ţine încheietura mâinii stângi în mâna dreaptă, un obicei enervant.

— Atunci de ce nu te mai apropii de mine? întrebă ea. Sau nu mă mai săruţi, sau nu mai vorbeşti cu mine. De ce crezi că pot suporta asta, ce motiv ai să mă tratezi aşa? Ai vreun motiv?

— Da, am spus eu. Am un motiv, şi am adăugat foarte încet: „Dumnezeule."

— Întotdeauna îl invoci pe Dumnezeu, spuse ea. Crezi în Dumnezeu?

— Sigur că da, sigur că cred în puterea şi înţelepciunea creatorului meu.

Ridică sprâncenele şi colţurile buzelor i se conturară într-o întrebare batjocoritoare. Pentru o secundă, arăta aproape ca Amélie.

Poate că sunt rude, mi-a trecut prin minte. E posibil, chiar foarte probabil în locurile astea blestemate.

— Dar tu, am întrebat-o, tu. Tu crezi în Dumnezeu?

— N-are importanţă, îmi răspunse ea calmă, în ce cred eu sau în ce crezi tu, pentru că nu putem face nimic, aşa suntem făcuţi.

Aruncă de pe masă un fluture mort.

— Dar eu ţi-am pus o întrebare, îţi aminteşti? Vrei să-mi răspunzi?

Am băut din nou şi mintea îmi era limpede şi clară.

— Foarte bine, dar întrebare pentru întrebare. Mama ta mai trăieşte?

— Nu, e moartă, a murit.

— Când?

— Nu tare demult.

— Atunci de ce mi-ai spus că a murit când ai fost mică?

— Pentru că ei mi-au spus să-ţi spun aşa şi pentru că e adevărat. A murit de-adevărat când am fost copil. Totdeauna sunt două morţi, cea adevărată şi cea despre care oamenii află.

— Cel puţin două, am spus eu, pentru cei norocoşi. Am tăcut un moment, apoi am continuat: Am primit o scrisoare de la un om care îşi spune Daniel Cosway.

— Nu are nici un drept la acest nume, spuse ea repede. Numele lui adevărat, dacă are vreunul, este Daniel Boyd. Îi urăşte pe

toţi albii şi cel mai mult pe mine. Spune minciuni despre noi şi e sigur că tu îl vei crede şi nu vei asculta partea cealaltă.

— Este şi o altă parte? am întrebat eu.

— Întotdeauna este şi cealaltă parte, întotdeauna.

— După a doua scrisoare, care era amenin-ţătoare, am găsit de cuviinţă că cel mai bine e să mă duc să-l vad.

— L-ai văzut, spuse ea. Ştiu ce ţi-a spus. Că mama mea a fost nebună, o femeie de reputaţie îndoielnică, că fratele meu care a murit s-a născut cretin, un idiot, că şi eu sunt nebună. Asta-i tot ce ţi-a spus, nu-i aşa?

— Da, asta a spus, şi e ceva adevărat în toate astea? am întrebat eu cu calm şi sânge rece.

Una din flăcări se înteţi şi i-am văzut cearcănele, gura căzută, faţa subţire încordată.

— Nu discutăm despre asta acum, i-am spus eu. Odihneşte-te în seara asta.

— Dar trebuie să discutăm.

Avea o voce stridentă şi ascuţită.

— Doar dacă promiţi să fii rezonabilă.

Dar nu e nici locul, nici momentul potrivit, m-am gândit eu, nu pe terasa asta lungă, întunecată, cu lumânările arzând cu flacără mică şi noaptea de-afară, care ascultă şi veghează.

— Nu în seara asta, i-am spus din nou. Altă dată.

— S-ar putea să nu fiu în stare să-ţi vorbesc în altă parte sau altă dată. Nu altă dată,

acum. Ţi-e teamă? spuse ea, imitând vocea unui negru, melodioasă şi insolentă.

Apoi am observat că tremură de frig şi mi-am amintit că purtase o eşarfă galbenă de mătase. M-am ridicat (mintea atât de limpede şi clară, trupul atât de greu şi împovărat). Eşarfa era pe scaun în camera alăturată, pe bufet erau lumânări şi le-am adus afară pe terasă, am aprins două şi i-am pus eşarfa pe umeri.

— Dar de ce să nu-mi spui mâine, la lumina zilei?

— N-ai nici un drept, spuse ea cu violenţă. N-ai dreptul să pui întrebări despre mama mea şi-apoi să refuzi să-mi asculţi răspunsul.

— Sigur că voi asculta, desigur, putem vorbi acum, dacă aşa doreşti.

Dar sentimentul că mă aflu în faţa unui lucru necunoscut şi ostil era foarte puternic.

— Mă simt foarte străin aici, i-am spus eu. Am senzaţia că locul acesta îmi este duşman mie, că e de partea ta.

— Greşeşti destul de mult, spuse ea. Nu e nici pentru tine, nici pentru mine. N-are nimic de-a face cu nici unul dintre noi. De asta ţi-e frică de el, pentru că este altceva. Am descoperit asta demult, când eram copil. Am iubit locul acesta, pentru că n-am avut nimic altceva să iubesc, dar e la fel de bun sau rău ca şi acest Dumnezeu pe care îl invoci întruna.

— Putem sta de vorbă aici sau în orice altă parte, am spus eu, cum doreşti.

Carafa de rom era aproape goală, aşa că m-am dus în sufragerie şi am adus o altă sticlă de rom. Ea nu mâncase nimic, a refuzat şi vinul, acum şi-a turnat un pahar de rom, l-a dus la gură, apoi l-a pus jos din nou.

— Vrei să afli despre mama mea, îţi voi povesti despre ea, adevărul, nu minciuni.

Apoi rămase tăcută îndelung, încât i-am spus cu blândeţe:

— Ştiu că după ce a murit tatăl tău ea a fost foarte singură şi nefericită.

— Şi foarte săracă, a spus. Nu uita asta. Cinci ani. Ce repede spui cinci ani. Şi ce greu trec, dacă îi trăieşti. Şi singură. Era atât de singură, încât a uitat de ceilalţi oameni. Aşa se întâmplă. Şi mie mi s-a întâmplat, dar pentru mine a fost mai uşor, pentru că eu nu-mi mai aminteam aproape nimic. Pentru ea a fost ciudat şi înfricoşător. Şi apoi ea era atât de frumoasă. Mă gândeam că ori de câte ori se uita în oglindă probabil spera şi se prefăcea. Şi eu m-am prefăcut. Nu era acelaşi lucru, desigur. Poţi să te prefaci multă vreme, dar într-o bună zi toate se năruie şi ştii că eşti singur. Eram singure în cel mai frumos loc de pe pământ, e cu neputinţă să existe undeva un loc aşa de frumos cum era Coulibri. Marea nu era departe, dar n-o auzeam niciodată, noi auzeam întotdeauna râul. Nu marea. Era o casă de modă veche, iar odată fusese şi o

alee de palmieri regali, dar mulţi căzuseră, alţii fuseseră tăiaţi, şi cei care mai rămăseseră păreau pierduţi. Copaci pierduţi. Apoi i-au otrăvit calul şi nu mai putea nici călări prin împrejurimi. Lucra în grădină chiar şi când soarele ardea, şi ei îi spuneau: „Mergi înăuntru acum, stăpână."

— Şi cine erau ei?

— Christophine stătea cu noi, şi Godfrey bătrânul grădinar, şi un băiat, îmi scapă numele. Oh, da, râse ea. Îl chema Disastrous, pentru că naşa lui găsea că e un cuvânt aşa de frumos. Preotul i-a spus: „Nu pot boteza un copil cu nume Disastrous, trebuie să aibă alt nume", aşa că numele i-a fost Disastrous Thomas, şi îi spuneam Sass. Christophine ne cumpăra mâncarea din sat şi convinsese nişte fete să o ajute la măturat şi la spălatul rufelor. Am fi murit, spunea mama mereu, dacă ei n-ar fi rămas cu noi. Mulţi au murit în zilele acelea, şi albi şi negri, mai cu seamă bătrâni, dar nimeni nu mai vorbeşte de zilele acelea, acum. Au fost uitate, în afară de minciuni. Minciunile nu se uită niciodată, merg din gură în gură şi se umflă.

— Dar tu, am întrebat-o, tu ce făceai?

— Eu nu eram niciodată tristă dimineaţa, spuse ea, şi fiecare zi era o altă zi pentru mine. Îmi amintesc de gustul laptelui şi al pâinii, şi de bătăile rare ale pendulei, şi de prima zi în care mi-au legat părul cu sfoară, pentru că nu mai aveam panglică şi nici bani

să cumpărăm alta. În grădina noastră creşteau toate florile din lume şi uneori, când îmi era sete, lingeam picăturile de apă de pe florile de iasomie, după ploaie. Dacă te-aş putea face s-o vezi, pentru că au distrus-o, iar acum acesta e singurul loc în care a mai rămas.

Se lovi uşor peste frunte.

— Unul dintre cele mai minunate lucruri era un şir arcuit de trepte roase care ducea la terasă şi la blocul de piatră de pe care încălecai; bara era din fier ornamentat.

— Fier forjat, am precizat eu.

— Da, fier forjat, şi la ultima treaptă bara era îndoită ca un semn de întrebare, şi când o atingeam cu mâna, fierul era cald şi eu mă simţeam consolată.

— Dar ai spus că întotdeauna erai fericită.

— Nu, am spus că eram întotdeauna fericită dimineaţa, nu întotdeauna după-amiaza şi niciodată seara, pentru că după apusul soarelui casa era bântuită de stafii, aşa cum sunt unele locuri. Apoi a venit ziua aceea în care şi-a dat seama că eu creşteam ca un negru corcit şi i-a fost ruşine de mine, iar după aceea toate s-au schimbat. Da, a fost vina mea, doar vina mea că a început să facă planuri şi să lucreze cu furie, cu ardoare, ca să ne schimbe viaţa. Apoi au început din nou să vină pe la noi în vizită oameni şi, cu toate că uneori îi uram şi îmi era teamă de ochii lor reci, sâcâitori, am învăţat să-mi ascund teama.

— Nu, am contrazis-o eu.

— Cum, nu?

— N-ai învăţat niciodată să-ţi ascunzi teama, am insistat eu.

— Am învăţat să încerc, spuse Antoinette.

„Nu prea bine", m-am gândit eu.

— Şi apoi a fost noaptea aceea când l-au distrus.

Se lăsă pe spate în scaun, era foarte palidă. I-am turnat puţin rom şi i l-am oferit, însă a dat paharul la o parte cu atâta brutalitate, încât i s-a vărsat pe rochie.

— Acum n-a mai rămas nimic din el. L-au călcat în picioare. Era un loc sacru. Un loc închinat soarelui!

Începeam să-mi pun întrebarea cât era adevărat, cât era imaginaţie, cât era denaturat din spusele ei. Sigur că foarte multe dintre aceste case de pe plantaţiile vechi fuseseră incendiate. Peste tot am văzut ruine.

De parcă mi-ar fi ghicit gândurile, continuă:

— Dar îţi povesteam de mama. După aceea, am avut friguri. Eram în casa mătuşii Cora, la Spanish Town. Am auzit ţipete, apoi pe cineva râzând foarte tare. A doua zi, dimineaţa, mătuşa Cora mi-a spus că mama era bolnavă şi că plecase la ţară. Asta nu mi s-a părut ciudat, ea era parte din Coulibri, iar dacă Coulibri fusese distrus şi dispăruse din viaţa mea, mi se părea normal să dispară şi ea. Am fost multă vreme bolnavă. Capul îmi era bandajat, pentru că cineva aruncase

în mine cu o piatră. Mătuşa Cora îmi spunea că se vindecă şi că n-o să-mi facă rău la frumuseţe de ziua nunţii. Dar cred că mi-a făcut rău de ziua nunţii şi de toate celelalte zile şi nopţi.

I-am spus:

— Antoinette, nopţile tale nu sunt distruse, nici zilele, lasă lucrurile triste la o parte. Nu te gândi la ele şi nimic nu va fi distrus, îţi promit.

Dar inima îmi era grea ca plumbul.

— Pierre a murit, continuă ea de parcă nu m-ar fi auzit, iar mama îl ura pe domnul Mason. Nu-l lăsa să se apropie de ea sau s-o atingă. Spunea că îl omoară, cred că a şi încercat. Aşa că i-a cumpărat o casă şi a angajat doi mulatri, un bărbat şi o femeie, să aibă grijă de ea. O vreme a fost trist, dar apoi pleca foarte des din Jamaica şi îşi petrecea mare parte din timp în Trinidad. Aproape că a uitat-o.

— Şi tu ai uitat-o, n-am putut să nu-i spun.

— Eu nu sunt o persoană uitucă, spuse Antoinette. Dar ea, ea nu m-a dorit. M-a împins şi a ţipat când m-am dus s-o văd. Mi-au spus că i-am făcut şi mai rău. Lumea vorbea de ea, n-o lăsau în pace, vorbeau de ea tot timpul şi tăceau când mă vedeau pe mine. Într-o zi, m-am hotărât să merg s-o văd, de una singură. Înainte de a ajunge la casa ei, am auzit-o plângând. Mi-am zis că am să omor pe oricine îi face vreun rău mamei

mele. Am descălecat şi am alergat repede pe veranda de unde puteam vedea în cameră, îmi aduc aminte de rochia pe care o purta — o rochie de seară, foarte decoltată, şi era desculţă, în cameră era un negru gras cu un pahar de rom în mână. I-a spus: „Bea asta şi ai să uiţi." Îl bău dintr-o suflare. I-a mai turnat, ea a luat paharul, a râs, şi l-a aruncat peste cap. Se făcu ţăndări. „Curăţă", îi spuse el femeii, „altminteri vei călca pe cioburi." „Dacă o face, foarte bine", i-a răspuns femeia. „Poate se linişteşte atunci." Dar a adus un făraş şi o mătură şi a adunat cioburile. Toate astea le-am văzut cu ochii mei. Mama se uita la ei. Se plimba de colo-colo prin încăpere şi spunea: „Dar e o surpriză foarte plăcută, domnule Luttrell. Godfrey, ia calul domnului Luttrell." Apoi mi s-a părut că oboseşte şi s-a aşezat în balansoar. L-am văzut pe bărbat cum o ridică din scaun şi o sărută. I-am văzut gura încleştându-se pe gura ei şi ea s-a înmuiat toată în braţele lui, iar el a râs. A râs şi femeia, dar era supărată. Când am văzut ce se întâmplă, am fugit. Christophine mă aştepta, când m-am întors plângând. „Ce ţi-a trebuit să te duci acolo?" m-a întrebat ea, iar eu i-am spus: „Taci, diavol ce eşti, diavol negru şi blestemat din Iad." Christophine a zis: „Ai, Ai, Ai! Ea uite la mine necaz, uite la mine supărată!"

După un timp, am auzit-o spunând, ca şi cum şi-ar fi vorbit ei însăşi:

— Am spus tot ce am vrut să spun. Am încercat să te fac să înţelegi. Dar nu s-a schimbat nimic.

Antoinette a râs.

— Nu râde aşa, Bertha.

— Nu mă cheamă Bertha; de ce îmi spui Bertha?

— Pentru că este un nume care îmi place în mod deosebit. Mă gândesc că eşti Bertha.

— N-are importanţă, spuse ea.

Am întrebat-o:

— Când ai plecat azi-dimineaţă, unde te-ai dus?

— M-am dus s-o văd pe Christophine, spuse ea. Îţi voi spune tot ce vrei să ştii, dar în cuvinte puţine, deoarece cuvintele n-au rost, asta ştiu acum.

— De ce te-ai dus s-o vezi?

— M-am dus s-o rog să facă ceva pentru mine.

— Şi a făcut-o?

— Da.

O altă pauză lungă.

— Ai vrut să-i ceri un sfat, asta-i?

Nu răspunse.

— Ce-a spus?

— A spus că ar trebui să plec — să te părăsesc.

— Chiar aşa ţi-a spus? am zis eu surprins.

— Da, ăsta a fost sfatul ei.

— Vreau să fac ceea ce e cel mai bine pentru amândoi, am rostit. O bună parte din

cele ce-mi spui sună ciudat, diferit de ceea ce mi s-a dat să înţeleg. Nu crezi că poate Christophine are dreptate? Că dacă ai pleca de aici, sau aş pleca eu — cum doreşti tu, desigur, pentru o vreme, ar fi cel mai înţelept lucru pe care l-am putea face? Apoi, am spus pe neaşteptate: Bertha, ai adormit, eşti bolnavă, de ce nu-mi răspunzi?

M-am ridicat în picioare, m-am apropiat de scaunul ei şi i-am luat mâinile reci într-ale mele.

— Stăm aici destul de demult, e foarte târziu.

— Tu du-te, mi-a spus. Vreau să stau aici în întuneric... unde mi-e locul, adăugă ea.

— Oh, ce prostii!

Am cuprins-o în braţe ca să încerc s-o ridic, am sărutat-o, dar ea s-a tras înapoi.

— Gura ta e mai rece decât mâinile mele, spuse ea.

Am încercat să râd. În dormitor, am închis obloanele.

— Dormi acum, vom mai discuta mâine.

— Bine, încuviinţă ea, desigur, dar să vii să-mi spui noapte bună.

— Sigur că vin, draga mea Bertha.

— Nu Bertha în seara asta, spuse ea.

— Ba da, în seara asta mai mult ca oricând trebuie să fii Bertha.

— Cum doreşti.

Când am intrat în camera ei, am văzut pudra albă împrăştiată pe podea. Ăsta a fost

primul lucru de care am întrebat-o — despre pudră. Am întrebat-o ce este. Mi-a spus că este împotriva gândacilor negri.

— N-ai văzut că nu sunt gândaci negri în casă şi nici miriapode? Dacă ai şti ce oribile sunt gângăniile astea.

Aprinsese toate lumânările şi camera era plină de umbre. Erau şase lumânări pe masa de toaletă şi trei pe noptieră. Lumina îi dădea o altă înfăţişare. Niciodată nu mi se păruse atât de veselă şi atât de frumoasă. Turnă vin în două pahare şi îmi întinse unul, dar jur că încă înainte de a-l bea am simţit nevoia să-mi îngrop faţa în părul ei, aşa cum făceam înainte. I-am spus:

— Lăsăm stafiile să ne tulbure viaţa. De ce n-am putea fi fericiţi?

Îmi răspunse:

— Şi Christophine ştie despre stafii, dar nu aşa le spune.

N-ar fi trebuit să-mi facă ce mi-a făcut. Pot să jur asta, n-ar fi trebuit s-o facă. Atunci când mi-a întins paharul zâmbea. Îmi amintesc că am spus cu o voce care nu părea să fie a mea că e prea uşor. Îmi amintesc că am stins lumânările de lângă pat, şi asta-i tot ce-mi amintesc. Tot ce-mi voi aduce aminte din noaptea aceea.

M-am trezit în întuneric după ce am visat că fusesem îngropat de viu şi, treaz fiind, senzaţia de sufocare tot mai stăruia. Ceva

îmi acoperea gura; părul ei cu parfum dulce şi greu. L-am dat la o parte, dar tot nu puteam respira. Am închis ochii şi am zăcut nemişcat câteva minute. Când i-am deschis din nou, am văzut lumânările arse până jos pe măsuţa aceea scârboasă de toaletă şi am ştiut unde sunt. Uşa spre terasă era deschisă şi briza era atât de rece, încât am ştiut că-i foarte devreme, înainte de ivirea zorilor. Şi mie îmi era frig, un frig de moarte, şi mă simţeam rău, şi mă dureau toate. M-am ridicat din pat fără s-o privesc, m-am dus împleticindu-mă până în camera mea şi mi-am văzut chipul în oglindă. M-am întors cu spatele numaidecât. Nu puteam voma. Îmi era doar o greaţă cumplită.

Mă gândeam: am fost otrăvit. Dar era un gând nedesluşit, ca un copil care descifrează literele unui cuvânt pe care nu-l poate citi şi pe care chiar dacă l-ar putea citi n-ar avea nici înţeles, nici context. Eram prea ameţit ca să mă pot ţine pe picioare şi am căzut înapoi pe pat, uitându-mă la pătura care avea o nuanţă ciudată de galben. După ce m-am uitat la pătură un timp, am fost în stare să mă duc la fereastră şi să vomit. Mi s-a părut că a durat ore în şir. Mă rezemam de perete şi îmi ştergeam faţa, apoi greaţa şi voma începeau din nou. Când s-a terminat, m-am întins pe pat, prea slăbit ca să mai pot face vreo mişcare.

N-am făcut în toată viaţa mea asemenea efort ca atunci. Doream să zac acolo şi să

dorm, dar am făcut o sforţare să mă ridic. Eram slăbit şi ameţit, dar nu-mi mai era greaţă, nici dureri nu simţeam. Mi-am pus halatul, mi-am aruncat cu apă pe faţă, apoi am deschis uşa de la camera ei.

Lumina rece cădea asupră-i şi am privit la linia tristă a buzelor ei căzute, la cuta dintre sprâncenele dese, adâncă de parcă ar fi fost tăiată cu un cuţit. În timp ce-o priveam, ea se mişcă şi-şi întinse braţul. M-am gândit cu răceală: da, foarte frumoasă, încheietura subţire, parfumul dulce al antebraţului; cotul arcuit, îmbinarea arcuită a umărului cu partea de sus a braţului. Toate prezente, totul perfect. Cum o priveam, cu ură, faţa ei a devenit netedă şi din nou tânără, ba chiar părea că zâmbeşte. O păcăleală a luminii, poate. Ce altceva să fi fost?

S-ar putea trezi în orice clipă, mi-am spus. Trebuie să acţionez repede. Cămaşa ei de noapte era pe jos, sfâşiată, am acoperit-o uşor cu cearşaful de parcă aş fi acoperit o fată moartă. Unul dintre pahare era gol, ea îşi băuse tot vinul. Mai rămăsese ceva în celălalt pahar, care era pe măsuţa de toaletă. Mi-am vârât degetul şi l-am gustat. Era amar. Nu m-am mai uitat la ea, ci cu paharul în mână am ieşit pe terasă. Hilda era acolo cu mătura în mână. Mi-am dus degetul la buze şi ea a făcut ochii mari, apoi m-a imitat, ducându-şi degetul la buze.

De îndată ce m-am îmbrăcat şi am ieşit din casă, am început să alerg.

Nu-mi amintesc clar de ziua aceea, încotro am alergat sau cum am căzut, dacă am plâns ori am zăcut epuizat, însă în cele din urmă m-am trezit lângă casa dărăpănată şi portocalul sălbatic. Aici trebuie să fi adormit cu capul pe braţe şi, când m-am trezit, se întuneca şi vântul era rece. M-am ridicat şi am găsit cărarea înapoi spre casă. Am ştiut cum să evit plantele agăţătoare, nu m-am împiedicat nici o singură dată. M-am dus în camera mea şi, dacă am trecut pe lângă cineva, nu l-am văzut, iar dacă mi-a vorbit careva, nu l-am auzit.

Pe masă era o tavă cu o cană de apă, un pahar şi câteva chiftele de peşte. Am băut aproape toată apa, pentru că îmi era foarte sete, dar de mâncare nu m-am atins. M-am aşezat pe pat în aşteptare, ştiam că va veni Amélie şi ştiam ce va spune: „Îmi pare rău de dumneavoastră."

A venit pe tăcute, desculţă.

— Vă aduc ceva să mâncaţi, spuse ea.

A adus pui rece, pâine, fructe şi o sticlă de vin, şi am băut un pahar fără să scot un cuvânt, apoi încă unul. A tăiat câteva bucăţi de carne şi s-a aşezat lângă mine şi m-a hrănit ca pe un copil. Braţul ei în jurul gâtului meu era cald, dar când am atins-o era rece, aproape sloi. Am privit-o în faţă, faţa ei drăgălaşă lipsită de expresie, m-am ridicat şi am dat farfuria la o parte. Atunci a spus:

— Îmi pare rău de dumneavoastră.

— Asta mi-ai mai spus-o, Amélie. Ăsta-i singurul cântec pe care-l ştii?

În ochi i se aprinse o licărire de veselie, dar când am râs mi-a acoperit gura cu mâna, cu teamă. Am tras-o jos lângă mine şi amândoi ne-am pomenit râzând. Cam asta-i tot ce-mi amintesc despre acea întâlnire. Era atât de veselă şi atât de naturală şi probabil mi-a transmis ceva din veselia ei, că n-am avut nici un moment vreo remuşcare. Nici nu eram curios să ştiu ce se întâmpla dincolo de peretele subţire care ne despărţea de camera soţiei mele.

Dimineaţa, desigur, m-am simţit altfel.

Altă complicaţie. Imposibil. Şi pielea ei era mai întunecată şi buzele mai groase decât crezusem.

Dormea adânc şi liniştit, dar când şi-a deschis ochii era pe deplin conştientă de realitate şi i-a venit să râdă. Eram satisfăcut şi liniştit, dar nu vesel ca ea, oh, Doamne, nu vesel. N-am avut nici cea mai mică dorinţă s-o ating. Şi ea a ştiut asta, pentru că s-a ridicat din pat imediat şi a început să se îmbrace.

„O rochie foarte elegantă", i-am spus eu şi mi-a arătat felurite chipuri în care putea fi purtată, cu trenă, ridicată ca să se vadă un jupon de dantelă sau prinsă mult deasupra genunchiului.

I-am spus că urma să plec curând de pe insulă, dar că înainte de a pleca voiam să-i dau un cadou. Era un cadou frumuşel, dar ea l-a primit fără mulţumiri şi fără vreo

expresie pe faţă. Când am întrebat-o ce avea de gând să facă, mi-a spus:

— E multă vreme de când ştiu ce vreau să fac. Şi ştiu că nu aici e locul.

— Eşti destul de frumoasă ca să obţii tot ce vrei, i-am spus.

— Da, răspunse ea cu simplitate. Dar nu aici.

Voia, se pare, să se ducă la sora ei care era croitoreasă în Demerara, dar ea nu va sta în Demerara, mi-a spus. Voia să meargă la Rio.

Erau oameni bogaţi la Rio.

— Şi când te vei apuca de toate astea? am întrebat, amuzat.

— Acum.

Va lua una dintre bărcile pescăreşti la Massacre şi va ajunge la oraş.

Am râs şi am sâcâit-o. Fugea de bătrâna Christophine, am zis eu.

Nu zâmbi când îmi răspunse:

— Nu port pică nimănui, dar nu mai stau aici.

Am întrebat-o cum va ajunge la Massacre.

— N-am nevoie de cal, nici de catâr. Picioarele mele sunt destul de bune să mă ducă.

Deoarece oricum pleca, nu m-am putut abţine să nu spun, pe jumătate plin de dorinţă, pe jumătate triumfător:

— Ei, Amélie, îţi mai pare rău de mine?

— Da, îmi răspunse, îmi pare rău de tine. Dar găsesc destul loc în suflet să-mi pară rău şi de ea.

Am închis uşa încet. Am stat întins şi am aşteptat să aud zgomotul pe care ştiam că-l voi auzi, copitele calului cu care soţia mea pleca de acasă.

M-am întors pe o parte şi am dormit până când Baptiste m-a trezit cu cafeaua. Avea faţa întunecată.

— Pleacă bucătăreasa, anunţă el.

— De ce?

Ridică din umeri şi îşi desfăcu larg braţele.

M-am ridicat, am privit pe fereastră şi am văzut-o ieşind din bucătărie, o femeie zdravănă. Nu vorbea englezeşte sau spunea că nu ştie. Am uitat de asta când am spus:

— Trebuie să-i vorbesc. Ce-i legătura aia mare de pe capul ei?

— Salteaua, spuse Baptiste. Se va întoarce după celelalte lucruri. N-are rost să-i vorbeşti. Nu mai vrea să stea în casa asta.

Am râs.

— Şi tu pleci?

— Nu, răspunse Baptiste. Eu sunt administrator aici.

Am observat că nu mi se adresa cu „domnule" sau „stăpâne".

— Dar Hilda?

— Hilda face cum îi spun. Ea va sta.

— Grozav, am spus. Atunci de ce eşti aşa de neliniştit? Stăpâna ţi se va întoarce curând.

Iar ridică din umeri şi murmură ceva, dar dacă vorbea despre moravurile mele sau de munca în plus pe care va trebui s-o facă,

n-aş putea spune, pentru că mormăia în graiul lor stâlcit.

I-am spus să atârne unul dintre hamacele de pe terasă sub copacii de cedru şi acolo mi-am petrecut tot timpul zilei.

Baptiste se descurca în privinţa mâncării, dar rareori zâmbea, şi nu vorbea decât ca să-mi răspundă la întrebări. Soţia mea nu s-a întors. Totuşi nu mă simţeam nici singur, nici nefericit. Soarele, somnul şi apa rece a râului erau suficiente. A treia zi i-am scris o scrisoare prudentă domnului Fraser.

Îi spuneam că mă gândeam la o carte despre *obeah* şi mi-am adus aminte de povestea cazului peste care dăduse el. Ştia cumva pe unde ar putea fi femeia acum? Era încă în Jamaica?

Această scrisoare a fost trimisă cu mesagerul care venea de două ori pe săptămână şi probabil că mi-a răspuns pe loc, pentru că în câteva zile am primit următorul răspuns:

M-am gândit deseori la soţia dumitale şi la dumneata. Şi chiar eram pe punctul de a-ţi scrie. Într-adevăr, n-am uitat cazul. Femeia în cauză se numea Josephine sau Christophine Dubois, cam aşa ceva, şi fusese una dintre servitoarele familiei Cosway. După ce a ieşit din închisoare, a dispărut, dar se ştie că domnul Mason, bătrânul, se împrietenise cu ea. Am auzit că poseda sau i se dăruise o căsuţă şi nişte pământ lângă Granbois. E o femeie inteligentă în felul ei şi se exprimă bine,

dar nu mi-a plăcut felul ei de a fi şi o consider o persoană deosebit de periculoasă. Soţia mea susţine că s-a întors în Martinica, insula ei natală, şi a fost foarte necăjită că am menţionat acest caz, chiar şi aşa, pe ocolite. Acum însă se întâmplă să ştiu că nu s-a întors în Martinica, aşa că i-am scris foarte discret lui Hill, inspectorul alb de poliţie din zona voastră. Dacă locuieşte prin apropiere şi se apucă de vreuna din prostiile ei, anunţă-l pe loc. Va trimite vreo doi poliţişti până acolo şi nu va scăpa uşor de data asta. Te asigur eu...

„Atât în ceea ce te priveşte, Josephine sau Christophine", m-am gândit. „Atât în ceea ce te priveşte, Pheena."

Era acea jumătate de oră după apus, jumătatea de oră albastră, cum îi spuneam eu. Vântul cade, lumina este încântătoare, munţii sunt scoşi în relief, fiecare frunză de pe fiecare copac se vede clar şi limpede. Stăteam lungit în hamac, de veghe, când a apărut Antoinette. A trecut pe lângă mine fără să se uite la mine, a descălecat şi a intrat în casă. Am auzit-o trântind uşa camerei de dormit şi clopoţelul sunând cu furie. Baptiste apăru în pas alergător pe verandă. Am coborât din hamac şi am intrat în salon. El deschise bufetul şi scoase o sticlă de rom. A turnat o parte într-o carafă, pe care a pus-o pe tavă cu un pahar.

— Pentru cine-i asta? am întrebat eu.

N-a răspuns.

— Nici un drum, nu-i aşa? i-am amintit eu şi am râs.

— Nu vreau să ştiu nimic despre asta, spuse el.

— Baptiste! strigă Antoinette cu voce ascuţită:

— Da, stăpână.

Mă privi drept în ochi şi ieşi cu tava.

Iar bătrânei, i-am văzut umbra înainte de a o zări pe ea. Şi ea a trecut pe lângă mine fără a-şi întoarce capul. Nici nu s-a dus în camera Antoinettei, nici nu s-a uitat într-acolo. A traversat veranda de la un capăt la altul, a coborât treptele pe partea cealaltă şi a intrat în bucătărie. În acest răstimp, se întunecase şi Hilda veni să aprindă lumânările. Când i-am vorbit, m-a privit alarmată şi a luat-o la fugă. Am deschis bufetul şi m-am uitat la şirul de sticle. Aici era romul care te omoară într-o sută de ani, coniacul, vinul alb şi roşu, de contrabandă, presupun, din Saint Pierre, Martinica — Parisul Indiilor de Vest. Am ales romul. Da, era plăcut la gust, am aşteptat o clipă explozia de căldură şi lumină în pieptul meu, ca tăria lui să-mi încălzească tot trupul. Apoi am încercat uşa de la camera Antoinettei. Uşa ceda greu. Probabil împinsese vreo mobilă în uşă, poate masa rotundă. Am împins din nou şi am deschis-o îndeajuns s-o pot vedea pe Antoinette. Zăcea întinsă pe

spate în pat. Avea ochii închişi şi respira greu. Îşi trăsese cearşaful până sub bărbie. Pe un scaun, lângă pat, era carafa goală, paharul cu nişte rom pe fund şi un clopoţel de alamă.

Am închis uşa şi m-am aşezat cu coatele pe masă, pentru că, aşa credeam eu, ştiam ce se va întâmpla şi ce trebuie sa fac. Mi-am zis că în încăpere e o căldură înăbuşitoare, aşa că am stins aproape toate lumânările şi am aşteptat în semiîntuneric. Apoi am ieşit pe verandă să veghez uşa bucătăriei, unde se vedea o lumină.

Curând ieşi fetiţa urmată de Baptiste, în acelaşi timp clopoţelul din dormitor sună din nou. Au intrat amândoi în salon şi i-am urmat. Hilda a aprins toate lumânările, dar, înspăimântată, îşi dădea ochii peste cap în direcţia mea. Clopoţelul continua să sune.

— Fă-mi una tare, Baptiste. Aşa cum îmi trebuie.

El se depărtă un pas de mine şi spuse:

— Domnişoara Antoinette...

— Baptiste, unde eşti? strigă Antoinette. De ce nu vii?

— Vin cât se poate de repede, spuse Baptiste.

Dar când se întinse să ia sticla, i-am luat-o din mână.

Hilda fugi afară din cameră. Baptiste şi cu mine priveam unul în ochii celuilalt. M-am gândit că ochii lui mari, proeminenţi, şi expresia de totală uimire erau comice.

Antoinette urlă din dormitor:

— Baptiste! Christophine! Pheena! Pheena!

— *Que komesse!* spuse Baptiste. O chem pe Christophine.

Ieşi în fugă aproape, la fel de repede ca şi fetiţa.

Uşa dormitorului Antoinettei se deschise. Când am văzut-o, am fost prea şocat ca să pot scoate o vorbă. Părul nepieptănat şi răvăşit îi cădea în ochii injectaţi şi ficşi, faţa îi era îmbujorată şi părea umflată. Era în picioarele goale. Totuşi, când a vrut să spună ceva, avea o voce joasă, aproape pierdută.

— Am sunat, pentru că mi-e sete. Nu m-a auzit nimeni?

Înainte ca eu s-o pot opri, s-a repezit la masă şi a pus mâna pe sticla de rom.

— Nu mai bea, i-am spus eu.

— Şi ce drept ai tu să-mi spui ce am de făcut? Christophine! strigă ea din nou, dar vocea i se frânse.

— Christophine e o bătrână primejdioasă şi tu o ştii la fel de bine ca şi mine. N-o să mai stea aici multă vreme.

— N-o să mai stea aici multă vreme, se maimuţări ea, dar nici tu, nici tu. Am crezut că-ţi plac negrii tare mult, spuse ea tot cu vocea aceea preţioasă, dar asta-i o minciună ca toate celelalte, îţi plac fetele mai puţin negre, nu-i aşa? I-aţi vorbit de rău pe plantatori şi aţi scornit poveşti despre ei, dar şi voi faceţi

același lucru. Scăpați de fete mai iute, fără bani sau cu bani puțini, asta-i singura diferență.

— Sclavia nu a fost o problemă de gusturi, am replicat eu, încercând să-mi păstrez calmul. A fost o chestiune de dreptate.

— Dreptate, spuse ea. Am mai auzit cuvântul ăsta. E un cuvânt fără viață. L-am scormonit și eu, spuse ea cu voce înecată. L-am scris. L-am scris de multe ori și totdeauna mi-a apărut ca o minciună răsuflată și blestemată. Nu există dreptate. Mai luă o gură de rom și continuă: Mama mea, despre care toți vorbiți, de ce dreptate a avut parte? Mama mea care șade într-un balansoar și vorbește despre cai morți, și servitori morți, și diavolul acela negru care o sărută pe gură. Așa cum m-ai sărutat tu pe mine, spuse.

Camera devenise acum insuportabil de înăbușitoare.

— O să deschid fereastra să las să intre puțin aer înăuntru.

— Ai să lași înăuntru și noaptea, spuse ea, și luna, și parfumul florilor acelora care ție nu-ți plac deloc.

Când m-am întors de la fereastră, am văzut-o că bea din nou.

— Bertha, am spus.

— Bertha nu e numele meu. Încerci să mă transformi în altcineva, dându-mi alt nume. Știu, și asta-i vrăjitorie.

Lacrimile îi curgeau șiroaie.

— Dacă tatăl meu, tatăl meu adevărat, ar fi în viaţă, nu te-ai grăbi să te întorci aici după ce-ar fi isprăvit cu tine. Dacă ar fi în viaţă. Ştii ce mi-ai făcut? Nu e vorba de fată, nu fata. Dar am iubit acest loc, şi tu m-ai făcut să-l urăsc. Mă gândeam mereu că dacă toate celelalte lucruri ar dispărea din viaţa mea, tot aş mai avea acest loc, şi acum tu l-ai stricat. A devenit un alt loc unde am fost nefericită, şi toate celelalte sunt nimic pe lângă ce s-a întâmplat aici. Îl urăsc acum aşa cum te urăsc pe tine şi, până a nu muri îţi voi arăta cât de mult te urăsc.

Apoi, spre surprinderea mea, se opri din plâns şi spuse:

— Şi e chiar mult mai drăguţă decât mine? Nu mă iubeşti chiar deloc?

— Nu, nu te iubesc, i-am răspuns eu (amintindu-mi în acelaşi timp de Amélie spunând: „Îţi place părul meu? Nu-i aşa că-i mai frumos decât al ei?"). Nu în acest moment, am spus.

A început să râdă. Râs de nebună.

— Vezi. Aşa eşti tu. O piatră. Dar aşa-mi trebuie, pentru că mătuşa Cora mi-a spus: „Nu te mărita cu el. Nici dacă ar fi plin de diamante." Şi o mulţime de alte lucruri mi-a mai spus.

— Vorbeşti de Anglia, am spus eu, dar ce zici de bunicuţul cu paharul deasupra căniі de apă şi lacrimile gârlă pe obraji după toţi

prietenii morţi şi duşi şi pe care nu-i va mai vedea niciodată?

— Asta n-are de-a face cu Anglia, după câte ştiu eu, a spus ea. Dimpotrivă:

O căpută de lemn şi o labă de lemn
Să treacă Charlie apa.
Charlie, Charlie,

cântă ea răguşită. Şi a dus din nou sticla la gură.

Am spus „Nu", dar vocea nu-mi mai era atât de calmă.

Am reuşit s-o apuc de încheietura mâinii cu o mână şi cu cealaltă să iau sticla, dar când i-am simţit dinţii înfipţi în braţul meu am scăpat sticla pe jos. Mirosul inundă camera. Dar acum, eram furios, şi ea şi-a dat seama. A izbit de perete o altă sticlă şi a rămas nemişcată cu sticla spartă în mână şi o dorinţă ucigaşă în priviri.

— Îndrăzneşte să te mai atingi de mine o singură dată. Ai să vezi pe loc dacă şi eu sunt la fel de laşă ca tine!

Apoi m-a înjurat pe bucăţele, ochii, gura, fiecare parte a trupului, şi totul a fost ca într-un vis, în camera mare, nemobilată, cu lumânări aprinse, şi această străină cu ochii injectaţi şi părul vâlvoi, care îmi arunca în gura mare cuvinte murdare, era soţia mea. În aceste clipe de coşmar, am auzit vocea calmă a Christophinei:

— Taci odată şi linişteşte-te. Şi nu mai plânge. Plânsul nu-ţi face nici un bine. Ţi-am mai spus. Plânsul n-are nici un rost.

Antoinette se prăbuşi pe o sofa şi continuă să bocească. Christophine se uită la mine şi ochii ei mici erau foarte trişti.

— De ce faci asta, ai? De ce n-o iei pe fata aia neajutorată şi prăpădită în altă parte? Dar ea iubeşti banii cum tu iubeşti banii — trebuie că de aia vă găsiţi. Cine se aseamănă se adună.

N-am mai suportat şi am ieşit pe verandă.

Braţul îmi sângera şi mă durea, mi l-am înfăşurat în batistă, dar mi se părea că totul în jur îmi este ostil. Telescopul se trăgea înapoi şi îmi spunea „nu mă atinge". Copacii mă ameninţau, iar jocul umbrelor pe podea îmi vorbea de pericol. Pericolul acela verde. Îl simţisem încă din momentul în care am văzut acest loc. Nu era nimic care să-mi fie cunoscut, nimic care să mă mângâie.

Am stat să ascult. Christophine vorbea încet. Soţia mea plângea. Apoi o uşă închisă. Trecuseră în dormitor. Cineva cânta *Ma belle ka di*, ori era cântecul despre o zi şi o mie de ani. Dar indiferent de ce cântau sau spuneau, era primejdios. Trebuie să mă apăr. M-am dus încet de-a lungul verandei. O vedeam pe Antoinette întinsă pe pat, destul de liniştită. Ca o păpuşă. Chiar şi atunci când m-a ameninţat cu sticla avea un aer de marionetă. Auzeam *Ti moun*, şi *Doudou ché*, şi colţul

baticului desena un deget pe perete. *Do do l'enfant do*. Ascultând, a început să-mi fie somn şi frig.

Cu un mers împleticit, am intrat înapoi în sufrageria luminată, unde mirosul de rom era încă foarte persistent, în ciuda acestui fapt, am deschis bufetul şi am scos o altă sticlă. La asta mă gândeam când a intrat Christophine. Mă gândeam să mai beau un ultim pahar de băutură tare la mine în cameră, să zăvorăsc uşile şi să dorm.

— Sper că eşti mulţumit, sper că eşti foarte mulţumit, spuse ea, şi n-are rost să începi cu mine cu minciunile tale. Ştiu ce faci cu fata asta la fel de bine ca şi tine. Mai bine. Şi să nu crezi că mi-e frică de tine.

— Deci a alergat să-ţi spună că m-am purtat rău cu ea, da? Ar fi trebuit să bănui asta.

— Ea nu spui nimic, zise Christophine. Nici măcar un lucru. Totdeauna la fel. Nimeni nu are mândrie decât tu. Are mai multă mândrie decât tine şi ea nu spui nimic. O văd stând în uşa mea şi mă priveşti aşa şi ştiu că se întâmplă ceva rău. Ştiu că trebuie să fac ceva iute şi fac.

— Se pare că ai şi făcut. Şi ce i-ai făcut înainte de a o aduce înapoi în starea în care e?

— Ce-am făcut! Ascultă! Nu mă provoca mai mult decât eu provoc. Mai bine să nu-ţi spun. Vrei să ştii ce fac? Spun *doudou*, dacă eşti la necaz ai drept să vii la mine. Şi o sărut. Şi atunci când o sărut plânge — nu înainte. De

mult ţine ea plânsul ăsta, mă gândesc eu. Aşa că o las să plângă. Asta-i primul lucru. Să le laşi să plângă — descarcă sufletul. Când ea nu mai poate să plângi, îi dau o cană de lapte — noroc că am ceva lapte. Nu vrea să mănânce, nu vrea să vorbească. Aşa că zic: „Întinde-te pe pat, *doudou*, şi încearcă să dormi, eu, eu pot dormi şi pe jos, pentru mine la fel." Sigur că nu poate să adoarmă natural, dar o pot eu face să adoarmă. Asta fac. Dar tu ce faci — pentru asta ai să plăteşti într-o zi. Când ajung în starea asta, spuse ea, întâi trebuie să plângă, apoi trebuie să doarmă. Nu-mi vorbi mie despre doctor, ştiu eu mai mult decât un doctor. O dezbrac pe Antoinette să poată dormi în răcoare şi bine; atunci văd că ai fost brutal cu ea, eh?

Ajunsă aici, începu să râdă — un râs plin, sănătos.

— Asta-i fleac — nu-i nimic. Dacă vezi şi tu ce văd eu prin părţile astea cu macetă nouă şi lucioasă, în colţul camerei, nu mai faci mutra asta pentru un fleac. O faci să te iubească mai mult dacă asta-i ce vrei. Nu din asta i se citeşte moartea pe faţă. Oh, nu.

— Într-o noapte, continuă ea, eu ţin de nasul unei femei pentru că bărbatul ei aproape i-l retează cu macetă. Ţin de nas, şi repede trimit un băiat după doctor, şi doctorul vine în fugă în miez de noapte să coasă nasul la loc. Când termină zice: „Christophine, ai mare prezenţă de spirit." Asta îmi spune.

Dar acum bărbatul plângi ca un copil. Zice el: „Doctore, n-am vrut. S-a întâmplat." „Ştiu, Rupert", spune doctorul, „dar nu trebuie să se mai întâmple. De ce nu ţii afurisita aia de macetă în cealaltă încăpere?" spune el. Au două camere mici numai, aşa că îi spun: „Nu, doctore — mult mai rău lângă pat. Se ciopârţesc unul pe altul cât ai clipi." Şi doctorul râde şi râde. Oh, era un doctor bun. Când a terminat cu nasul femeii, nu pot spune că arăţi la fel ca înainte, dar pot să spun că nu se vezi prea tare. Rupert era numele bărbatului acela. Mulţi sunt Rupert pe aici, observi? Unul este Prinţul Rupert, şi unul care face cântece este Rupert Râmă. Îl vezi? Îşi vinde cântecele lângă pod, jos în oraş. E oraşul în care locuiesc când plec prima oară din Jamaica. Nume frumos, eh — Rupert — dar unde îl găsesc? Cred că din timpuri vechi îl găsesc. Doctorul acela, doctor de modă veche. Ăştia noi mie nu-mi place de ei. Primul cuvânt pe care-l scot din gură e poliţie. Poliţia — e ceva ce mie nu-mi place.

— Sunt sigur că nu, am spus eu. Dar nu mi-ai spus încă ce s-a întâmplat când soţia mea a fost la tine. Sau mai bine zis ce ai făcut tu?

— *Soţia ta!* spuse ea. Mă faci să râd. Eu nu ştiu tot ce ai făcut dumneata, dar ceva ştiu. Toată lumea ştie că te căsătoreşti cu ea pentru banii ei şi îi iei pe toţi. Apoi vrei să o frângi, pentru că eşti gelos pe ea. Ea e mult

mai bună decât tine, ea are sânge mai bun şi nu-i pasă de bani — nu înseamnă nimic pentru ea. Văd asta prima oară când mă uit la tine. Eşti tânăr, dar deja aspru. Prosteşti fata. O faci să creadă că nici soarele nu vezi de dragul ei.

Aşa a fost, m-am gândit. Aşa a fost. Dar e mai bine să nu spun nimic. Atunci amândouă vor pleca şi-mi va veni mie rândul să dorm — un somn adânc şi lung va fi somnul meu, şi foarte departe.

— Şi apoi, continuă ea cu o voce de judecător, faci dragoste cu ea până se îmbată de dragoste, nici un soi de rom n-o putea îmbăta aşa de tare, pentru că nu poate trăi fără dragoste. Ea este cea care nu mai poate vedea nici soarele. Numai pe tine te vezi. Dar tot ce vrei tu e să o frângi.

(*Nu aşa cum crezi tu, m-am gândit eu.*)

— Dar ea rezişti, aşa-i? Rezişti.

(*Da, a rezistat. Ce păcat.*)

— Şi te prefaci că crezi toate minciunile pe care blestematul acela de bastard ţi le spune.

(*Blestematul acela de bastard ţi le spune.*)

Acum fiecare cuvânt al ei avea ecou, un ecou puternic în mintea mea.

— Ca să o laşi singură.

(*Să o las singură.*)

— Fără să-i spui de ce.

(*De ce?*)

— Gata cu dragostea, ei?

(*Gata cu dragostea.*)

— Şi aici, am zis eu cu răceală, ai intervenit tu, nu-i aşa? Ai încercat să mă otrăveşti.

— Să te otrăvesc? Da uite necaz, omul nebun! Ea vii la mine şi mă rogi să te fac să o iubeşti iar şi eu îi spun nu, eu nu mă bag în asta pentru *béké*. Îi spun că este nerozie.

(*Nerozie. Nerozie.*)

— Şi chiar dacă nu-i nerozie, e prea tare pentru *béké*.

(*Prea tare pentru* béké. *Prea tare.*)

— Dar ea plângi şi mă rogi.

(*Ea plângi şi mă rogi.*)

— Aşa că îi dau ceva pentru dragoste.

(*Pentru dragoste.*)

— Dar tu nu iubeşti. Tot ce vrei este să o frângi. Şi asta ajută să o frângi.

(*Să o frângi.*)

— Ea îmi spui că în timpul ăsta începi să-i spui porecle. Marionette. Aşa ceva.

— Da, îmi amintesc, i-am spus.

(*Marionetă, Antoinettă, Marionetta, Antoinetta.*)

— Cuvântul însemni păpuşă, ei? Pentru că ea nu vorbeşti. Vrei să o forţezi să plângă şi să vorbească.

(*Să o forţezi să plângă şi să vorbească.*)

— Dar ea nu vrea. Aşa că te gândeşti la altceva. Aduci fata aia de nimic să te distrezi cu ea dincolo în cameră, şi vorbiţi, şi râdeţi şi dragoste, că ea să auzi tot. Ai vrut să o faci să audă.

Da, nu s-a întâmplat doar aşa, am vrut.

(*Am stat trează toată noaptea mult după ce ei au adormit şi, de îndată ce s-a luminat, m-am sculat, m-am îmbrăcat şi am pus şaua pe Preston. Şi am venit la tine. Oh, Cristophine. Oh, Pheena, Pheena, ajută-mă.*)

— Dar nu mi-ai spus încă exact ce ai făcut cu soţia mea, cu Antoinette.

— Da îţi spun. O fac să doarmă.

— Cum? Tot timpul?

— Nu, nu. O trezesc să stea la soare, să se scalde în râul rece. Chiar dacă pică de somn. Îi fac o supă bună. Îi dau lapte când am, fructe culeg din pomii mei. Dacă nu vrea să mănânce, îi spun: „Mâncă tot de dragul meu, *doudou*." Atunci ea mâncă şi doarme iar.

— Şi de ce ai făcut toate astea?

A urmat o lungă tăcere. Apoi spuse:

— E mai bine ca să dormi. Trebuie să dormi în timp ce eu lucrez pentru ea — s-o fac iar bine. Dar n-o să-ţi vorbesc eu ţie despre toate astea.

— Din nefericire, tratamentul tău n-a avut prea mare succes. N-ai făcut-o bine. Ai făcut-o mai rău.

— Ba da, reuşesc, spuse supărată. Reuşesc eu. Dar mă sperie că doarme prea mult, prea mult. Ea nu este *béké* ca tine, dar este *béké*, şi nici ca noi nu este. Sunt dimineţi în care nu se poţi trezi sau se trezeşti şi e ca şi cum ar dormi. Nu mai vreau să-i dau — ce îi dau. Aşa, continuă ea după puţin timp, o las să

bea rom în loc. Ştiu că nu-i face rău. Nu mult. De îndată ce-şi bea romul, începe să bată câmpii că trebuie să se întoarcă la tine şi nu pot s-o liniştesc. Spune că va pleca singură dacă eu nu vin şi mă rogi să vin. Şi aud eu bine când îi spui că nu o iubeşti — destul de calm şi rece îi spui aşa, şi strici tot binele pe care-l fac eu.

— Binele pe care l-ai făcut! Am obosit de prostiile tale, Christophine. Se pare că ai îmbătat-o tun cu romul tău prost şi acum e o epavă. De-abia am recunoscut-o. Şi dacă zici că ai auzit aşa de multe, probabil că ai ascultat la tot ce-a vrut ea să admită — să se laude, şi la poreclele urâte pe care mi le-a dat. *Doudou* a ta ştie ceva vorbe spurcate.

— Îţi spun nu. Îţi spun că nu e nimic. O faci aşa de nefericită şi ea nu ştii ce vorbeşti. Tatăl ei, bătrânul domn Cosway, înjură ca un birjar — de la el a învăţat. Şi odată, când a fost mică, ea fugi să stea cu pescarii şi marinarii de pe malul golfului. Oamenii ăia! Ridică ochii spre tavan. N-ai crede că şi ăia ai fost odată copii nevinovaţi. Ea vine înapoi şi vorbeşti după ei. Nu înţelegi ce spune.

— Eu cred că a înţeles fiecare cuvânt şi a vorbit serios. Dar tu ai dreptate, Christophine — totul a fost un fleac. N-a fost nimic. Aici nu avem macetă, deci nici o vătămare cu macetă. Nu s-a petrecut nimic rău între timp. Sunt sigur că ai avut grijă de asta, indiferent cât ai îmbătat-o.

— Eşti a dracului de aspru pentru un om tânăr.

— Aşa spui tu, aşa spui tu.

— Aşa-i spun ei. O previn, îi spun: ăsta nu-i un om care să te-ajute când vede că eşti la pământ. Numai cei mai buni o pot face. Cei mai buni — şi uneori cei mai răi.

— Şi, firește, tu crezi că eu sunt unul dintre cei mai răi?

— Nu, spuse ea cu indiferenţă, pentru mine nu eşti cel mai bun, nici cel mai rău. Eşti — ridică din umeri — n-o vei ajuta. Aşa îi spun eu.

Aproape toate lumânările erau stinse. Ea n-a aprins altele noi — nici eu. Şedeam în semiîntuneric. Ar trebui să întrerup această conversaţie inutilă, m-am gândit eu, dar nu puteam decât asculta, hipnotizat, la vocea ei neagră venind din întunericul negru.

— Eu cunosc fata. Nu-ţi va mai cere dragoste niciodată, mai bine va muri. Dar eu, Christophine, te rog. Ea te iubeşti prea mult. Ea sete de tine. Aşteaptă, şi poate eşti în stare să o iubeşti iar. Puţin, cum spui ea. Puţin. Cât poţi iubi tu.

Am dat din cap şi am tot dat din cap mecanic fără să mă pot opri.

— Minciuni tot ce-ţi spui bastardul acela galben. Nici nu este Cosway. Mama lui a fost o netrebnică şi ea încerci să prostească pe bătrân, dar bătrânul nu este de prostit: „Unul mai mult sau mai puţin", zice el şi râde. A greşit. Cu cât faci mai mult pentru

oamenii ăia, cu atât îi urăsc mai mult. Ura în omul acela... Daniel nu se poate odihni de ură. Dacă ştiu că veniţi aici, eu vă opresc. Dar vă căsătoriţi repede, plecaţi din Jamaica repede. Nu-i timp.

— Ea mi-a spus că tot ce mi-a povestit el este adevărat. Atunci nu minţea.

— Pentru că tu o răneşti şi ea vrei să te rănească, de asta.

— Şi că mama ei a fost nebună. Altă minciună?

Christophine nu răspunse imediat. Când începu, vocea nu-i mai era aşa de calmă.

— Ei o fac să înnebunească. Când îşi pierde fiul se pierde şi ca un timp, şi ei o închid în casă. Îi spun că e nebună, ei se poartă ca şi cum că e nebună. Întrebare, întrebare. Dar nici un cuvânt bun, nici un prieten, şi bărbatu-său pleacă, o lasă. Ei nu vor să mă lase să o mai văd. Încerc, dar nu. Nu vreau s-o lase pe Antoinette să o vadă. În cele din urmă — poate nebună, eu nu ştiu — ea renunţi, nu-i pasă de nimic. Omul ăla care o îngrijeşte se culci cu ea ori de câte ori vrea şi femeia lui vorbeşte. Omul ăla, şi alţii. Şi atunci profită de ea. Ah, nu există Dumnezeu.

— Numai spiritele tale, i-am adus eu aminte.

— Numai spiritele mele, spuse ea apăsat. În *Biblia* ta spune că Dumnezeu este un spirit — nu spune că alţii nu sunt. Defel. Mă doare ce se întâmplă cu mama ei, şi nu pot vedea asta iarăşi. Tu îi spui păpuşă? Nu te

mulţumeşti? Mai încearcă o dată, cred că acum te mulţumeşti. Dacă o părăseşti, o vor sfâşia în bucăţi — aşa cum au făcut cu mama ei.

— N-o voi părăsi, am spus obosit. Voi face pentru ea tot ce-mi stă în putinţă.

— O vei iubi aşa cum ai iubit-o înainte?

(*Sărută din partea mea pe sora mea, soţia ta. Iubeşte-o aşa cum am iubit-o eu — oh, da, am iubit-o. Cum pot să promit aşa ceva?*)

N-am scos nici un cuvânt.

— Doar că ea nu va fi mulţumită. Ea este o fată creolă, ai toanele în ea. Spune adevărul acum. Ea nu vii la casa ta din locul acela Anglia, despre care mi se povesteşte, ea nu vii în casa ta mândră să te roage să te însori cu ea. Nu, tu faci tot drumul ăsta lung la casa ei — tu o rogi să se căsătorească. Şi ea te iubeşti şi-ţi dai tot ce are. Acum spui că nu o iubeşti şi o înjoseşti. Ce faci cu banii ei, ai?

Vocea îi era tot calmă, dar se auzi un şuierat când spuse „bani". Am crezut, desigur, că toată trăncăneala e din cauza banilor. Nu mai eram buimac, obosit, pe jumătate hipnotizat, ci atent, circumspect, gata să mă apăr.

De ce, a vrut ea să ştie, n-aş putea da înapoi jumătate din zestrea Antoinettei şi să plec de pe insulă: „Pleacă din Indiile de Vest, dacă nu mai ai nevoie de ea."

Am întrebat exact la ce sumă se gândeşte, însă a cam ocolit răspunsul.

— Aranjezi cu avocaţi şi tot restul.

— Şi atunci cu ea ce se va întâmpla?

Ea, Christophine, va avea grijă de Antoinette (şi de bani, bineînţeles).

— Şi veţi sta amândouă aici?

Speram că vocea mea este la fel de calmă ca şi a ei.

Nu, vor pleca în Martinica. Apoi în alte locuri.

— Îmi place să văd lumea înainte de a muri.

Poate pentru că eram atât de împăcat şi reţinut, ea adaugă cu răutate:

— Se mărită cu altcineva. Te uiţi şi trăieşti fericită.

Mă trecu un fior de furie şi gelozie. Oh, nu, nu va uita. Am râs.

— Râzi de mine? De ce râzi de mine?

— Sigur că râd de tine, bătrână caraghioasă. Nu mai am de gând să-mi discut treburile cu tine. Nici cu stăpâna ta. Am ascultat tot ce ai avut să-mi spui şi nu te cred. Acum, ia-ţi rămas-bun de la Antoinette şi pleacă. Tu porţi vina pentru tot ce s-a întâmplat aici, aşa că nu te mai întoarce.

Se ridică, înaltă şi dreaptă, îşi puse mâinile în şold.

— Cine eşti tu să-mi spui să plec? Casa asta aparţine mamei domnişoarei Antoinette, acum îi aparţine ei. Cine eşti tu să-mi spui să plec?

— Te asigur eu că acum îmi aparţine mie. Vei pleca sau pun oamenii să te scoată afară.

— Crezi că oamenii de aici se ating de mine? Nu-s proşti ca tine, să pună mâna pe mine.

— Atunci voi aduce poliţia aici, te previn. Trebuie să existe o oarecare lege şi ordine şi pe insula asta uitată de Dumnezeu.

— Aici poliţie nu, spuse ea. Nu ocnaşi în lanţuri, nu maşină de zdrobit oasele, nici închisoare întunecată. Asta-i ţară liberă şi eu femeie liberă.

— Christophine, am spus eu, ai trăit în Jamaica mulţi ani şi îl cunoşti bine pe domnul Fraser, judecătorul din Spanish Town. I-am scris despre tine. Ai vrea să auzi ce mi-a răspuns?

Ea mă privea ţintă. Am citit cu voce tare sfârşitul scrisorii lui Fraser. *„I-am scris o scrisoare foarte discretă lui Hill, inspectorul alb de poliţie din zona voastră. Dacă ea trăieşte prin apropiere şi iar începe cu prostiile ei, anunţă-l imediat. Va trimite câţiva poliţişti la voi şi de data asta nu va scăpa uşor..."*

— Tu i-ai dat stăpânei tale otrava pe care a pus-o în vinul meu?

— Ţi-am mai spus, vorbeşti nerozii.

— Vom vedea noi, am păstrat puţin din vinul acela.

— Eu îi spun aşa, zise ea. Pentru *béké* nu merge, întotdeauna aduce necaz... Deci mă alungi şi ţii toţi banii ei. Şi cu ea ce faci?

— Nu văd de ce trebuie să-ţi spun ce planuri am. Vreau să mă întorc în Jamaica, să mă consult cu doctorii din Spanish Town şi cu fratele ei. Voi urma sfatul lor. Asta-i tot ce intenţionez să fac. Ea nu este bine.

— Fratele ei! zise şi scuipă pe jos. Richard Mason nu-i frate cu ea. Crezi că mă prosteşti? Îi vrei banii, dar n-o vrei pe ea. Ţi-ai băgat în cap să pretinzi că ea e nebună. Ştiu eu. Doctorii spun ce le spui tu să spună. Omul acela Richard el spui ce vrei tu să spună — bucuros şi de bunăvoie, ştiu eu. Va ajunge ca mama ei. Faci asta pentru bani? Dar eşti rău ca şi Satana!

Am spus tare şi fără să mă stăpânesc:

— Şi tu crezi că eu am dorit toate astea? Mi-aş da viaţa să pot desface totul. Mi-aş da vederea ochilor să nu fi văzut niciodată acest loc scârbos.

Ea râse.

— Asta-i primul cuvânt de adevăr pe care-l spui. Alegi ce dai, ai? Atunci alege. Te amesteci în ceva şi probabil nu ştii ce este.

Începu să murmure pentru sine. Nu în *patois*. Acum ştiam cum sună când vorbeşti în *patois*.

„E nebună ca şi cealaltă", mi-am zis în gând, şi m-am întors spre fereastră.

Servitorii stăteau în grup sub pomul de cuişoare. Baptiste, băiatul care ajuta la cai, şi Hilde, fetiţa.

Christophine avea dreptate. Nu aveau de gând să se amestece în toată afacerea asta.

Când m-am uitat la ea, am văzut că îşi pusese parcă o mască, iar în ochi i se citea dârzenia. Ştia să lupte, am fost nevoit să recunosc acest lucru.

Împotriva voinţei mele, am repetat:

— Doreşti să-ţi iei bun rămas de la Antoinette?

— Îi dau ceva să doarmă — nimic ce să-i facă rău. Nu o trezesc la suferinţă. Îţi las ţie asta.

— Poţi să-i scrii, am spus eu înţepat.

— Citi şi scrie eu nu ştiu. Alte lucruri ştiu.

Se îndepărtă fără să privească înapoi.

Întreaga dorinţă de a merge la culcare mă părăsise. M-am plimbat prin cameră şi am simţit sângele zvâcnindu-mi în vârful degetelor. Se urcă în braţe şi îmi ajunse la inimă, care începu să bată foarte repede. Vorbeam cu voce tare în timp ce mă plimbam încolo şi-ncoace. Rosteam scrisoarea pe care voiam s-o scriu.

„Acum ştiu ca ai plănuit acest lucru pentru că ai vrut să scapi de mine. N-ai avut pentru mine nici un dram de dragoste. Nici fratele meu. Planul tău a reuşit pentru că eram tânăr, închipuit, neghiob şi încrezător. Dar mai presus de toate eram tânăr. Ai fost în stare să-mi faci asta..."

„Dar acum nu sunt tânăr", m-am gândit eu, m-am oprit din plimbat şi am băut. Într-adevăr, romul era uşor ca laptele de mamă sau binecuvântarea de tată.

Îmi puteam închipui expresia feţei sale, dacă i-aş trimite scrisoarea şi el ar citi-o.

Dragă tată, am scris eu. *Plecăm din această insulă spre Jamaica, împrejurări imprevizibile, cel puţin imprevizibile pentru mine, m-au obligat să iau*

această hotărâre. Sunt sigur că ştii sau poţi bănui ce s-a întâmplat şi sunt sigur că te vei convinge că, cu cât vei dori să vorbeşti mai puţin, indiferent cu cine, despre chestiunile care mă privesc pe mine, în special căsătoria mea, cu atât va fi mai bine. Este atât în interesul meu, cât şi al tău. Vei mai primi veşti de la mine. Curând, sper.

Apoi am scris firmei de avocaţi cu care tratasem la Spanish Town. Le-am comunicat că doream să închiriez o casă mobilată nu departe de oraş, destul de confortabilă, ca să poată fi împărţită în două apartamente separate. De asemenea, le-am scris să angajeze personal de serviciu pe care sunt pregătit să-l plătesc cu dărnicie — atâta timp cât oamenii aceia îşi vor ţine gura, m-am gândit, şi cu condiţia să fie discreţi, am scris. Soţia mea şi cu mine vom fi în Jamaica aproximativ într-o săptămână şi doream să găsesc totul pus la punct.

Tot timpul cât am scris această scrisoare, afară, un cocoş a cântat fără încetare. Am luat prima carte pe care am pus mâna şi am azvârlit-o în el, dar el s-a îndepărtat câţiva paşi şi a luat-o de la început.

Apăru Baptiste, privind spre camera Antoinettei, de unde nu se auzea nici un zgomot.

— Mai ai din romul ăsta renumit?

— Rom din belşug, spuse el.

— E chiar de o sută de ani?

Dădu din cap cu nepăsare. O sută de ani, o mie de ani, acelaşi lucru pentru *le bon Dieu* şi pentru Baptiste.

— La ce cântă blestematul ăla de cocoş?

— Cântă pentru schimbare de vreme.

Deoarece ochii îi erau aţintiţi spre dormitor, am strigat la el:

— Doarme, *dormi, dormi.*

A dat din cap şi a plecat.

„Deci s-a uitat la mine încruntat", m-am gândit. M-am încruntat şi eu în timp ce reciteam scrisoarea pe care o scrisesem avocaţilor. Oricât aş plăti eu servitorii din Jamaica, discreţie nu voi cumpăra niciodată de la ei. Mă vor bârfi, vor cânta despre mine (dar ei fac cântece batjocoritoare despre orice şi oricine. Ar trebui să-l auziţi pe cel despre soţia guvernatorului). Oriunde aş merge, se va cleveti pe seama mea. Am mai băut o gură de rom şi, aşa cum beam, am desenat o casă înconjurată de copaci. O casă mare. Am împărţit etajul al treilea în mai multe camere, iar într-o cameră am desenat o femeie în picioare — o mâzgălitură de copil, un punct pentru cap, unul mai mare pentru corp, un triunghi pentru fustă, linii oblice pentru braţe şi picioare. Dar era o casă englezească. Copaci englezi. Mă întrebam dacă voi mai vedea vreodată Anglia.

*

Sub oleandri... Priveam munţii ascunşi şi ceaţa trasă peste chipul lor. Astăzi e rece; răcoare, calm şi înnorat ca o vară englezească.

Dar un loc frumos pe orice vreme, indiferent cât de departe voi călători, unul mai frumos nu voi vedea.

Vremea uraganelor nu e foarte departe, m-am gândit eu, şi am văzut copacul acela implântându-şi rădăcinile mai adânc în pământ, pregătindu-se să lupte cu vântul. Inutil. Dacă vine şi când vine uraganul, toţi copacii se vor prăpădi. Câţiva dintre palmierii regali rămân în picioare (ea mi-a spus). Despuiaţi de crengi, ca nişte coloane înalte, cafenii, vor rămâne în picioare — sfidători. Nu degeaba se numesc regali. Tulpinile de bambus se descurcă mai uşor. Se îndoaie şi rămân la pământ, scârţâind, gemând, cerând îndurare. Vântul dispreţuitor trece, fără să-i pese de aceste locuri abjecte. (*Lasă-le să trăiască.*) Urlând, ţipând, râzând, vijelia trece.

Dar toate acestea se vor întâmpla peste câteva luni. Acum e o vară englezească, aşa de răcoroasă, aşa de cenuşie. Şi totuşi eu mă gândesc la răzbunarea mea şi la uragane. Cuvinte îmi trec prin minte (şi fapte). Cuvinte. Milă este unul dintre ele. Nu-mi dă pace.

Milă ca un prunc nou-născut care colindă în vijelie.

Am citit asta demult, când eram tânăr — acum urăsc poeţii şi poezia. Aşa cum urăsc muzica pe care am iubit-o odată. Cântă-ţi cântecul, Rupert Râmă, dar eu nu-l voi asculta, deşi mi se spune că ai o voce frumoasă...

Milă. Oare pentru mine nu este nici un dram de milă? Legat pe viaţă de o nebună — o nebună beţivă şi mincinoasă — care a călcat pe urmele mamei ei.

„Ea te iubeşti prea mult, prea mult. Ea sete de tine. Iubeşte-o puţin aşa cum spui. E tot cât poţi tu iubi — puţin."

Rânjeşti până la capăt, Diavole. Crezi că eu nu ştiu? Ei îi este sete de *oricine* — nu de mine...

Îşi va lăsa părul negru pe umeri, va râde şi amăgi şi linguşi (o fată nebună. Nu-i va păsa cu cine se iubeşte). Va geme şi plânge şi se va dărui cum nu ar face nici o femeie în toate minţile — sau n-ar putea. *Sau ar putea.* Apoi va sta aşa întinsă, nemişcată, nemişcată ca o zi cu nori. Un nebun care ştie totdeauna pulsul timpului. Dar niciodată nu-l ştie de fapt.

Până a băut aşa de mult, până şi-a făcut toate jocurile de atâtea ori, încât până şi cei mai nemernici oameni o disprețuiesc şi îşi bat joc de ea. Şi eu să ştiu asta — eu? Nu, am un plan de două ori mai bun.

„Ea te iubeşti prea mult, prea mult. Încearcă încă o dată."

Îţi spun eu că ea nu iubeşte pe nimeni, chiar pe nimeni. N-aş mai putea-o atinge. Doar ca uraganul care se va năpusti în pomul acela — şi îl va rupe. Spui că eu am făcut asta? Nu. A fost jocul fioros al dragostei. Acum voi acţiona eu.

Nu va mai râde la soare niciodată. Nu se va mai împodobi şi nu-şi va zâmbi în blestemata aceea de oglindă. Atât de încântată, atât de mulţumită.

Fiinţă proastă, vanitoasă. Făcută pentru dragoste? Da, dar ea nu va mai avea nici un iubit, pentru că eu n-o vreau şi ea nu va mai vedea pe altcineva.

Copacul se înfioară. Se înfioară şi-şi adună toate puterile. Şi aşteaptă.

(Acum bate un vânt răcoros — un vânt rece. Poarte oare pruncul născut să colinde în vijelia uraganului?)

Mi-a spus că iubeşte locul acesta. Este ultima dată când îl mai vede. Voi fi atent să observ o lacrimă, o lacrimă de om. Nu chipul acela de nebună, absent şi plin de ură. Voi asculta. Dacă va spune la revedere, poate adio. *Adieu* — ca şi în cântecele acelea de pe vremuri, pe care le cânta, întotdeauna *adieu* (şi toate cântecele au cuvântul ăsta). Dacă-l spune şi ea sau dacă plânge, o voi lua în braţe, nebuna mea. E nebună, dar e *a mea, a mea.* Ce-mi va păsa mie de dumnezei sau de diavoli sau chiar de Soartă. Dacă ea zâmbeşte sau plânge sau amândouă deodată. *Pentru mine.*

Antoinette — eu pot fi mărinimos. Ascunde-ţi faţa. Nu te ascunde decât în braţele mele. Vei vedea curând cât de mărinimos sunt. Nebuna mea. Fata mea nebună.

Şi iată o zi noroasă, care te ajută. Nu soare dogoritor.

Nu soare... Nu soare. S-a schimbat vremea.

*

Baptiste ne aştepta şi caii erau înşeuaţi. Băiatul stătea lângă pomul de cuişoare şi alături de el era coşul pe care urma să-l care. Coşurile acestea sunt uşoare şi impermeabile. Mă hotărâsem să folosesc unul pentru câteva haine de care aveam nevoie — cea mai mare parte a lucrurilor noastre urmau să fie trimise peste o zi sau două. O trăsură ne aştepta la Massacre. Avusesem grijă de toate, aranjasem totul.

Ea era acolo în *ajoupa*; îmbrăcată îngrijit pentru călătorie, am remarcat asta, dar cu o faţă absentă, fără nici o expresie. Lacrimi? Nici urmă de lacrimă în ea. Ei bine, o să vedem, îşi aduce oare aminte de ceva, mă întrebam eu, simte ceva? (Norul acela albastru, umbra aceea este Martinica. Acum se vede bine... Sau numele munţilor. Nu, nu munte. *Morne*, spunea ea. „Munte este un cuvânt urât — pentru ei." Sau istoriile despre piraţii spanioli. De demult. Şi când a spus: „Uite! Picătura de smarald! Aduce noroc." Da, pentru o clipă cerul s-a făcut verde — un apus verde strălucitor. Ciudat. Dar nici pe jumătate atât de ciudat, încât să spui că aduce noroc.) De fapt, eram pregătit pentru nepăsarea ei totală. Ştiam că visurile mele sunt visuri. Dar tristeţea pe care am simţit-o privind casa albă dărăpănată — la asta nu mă aşteptasem. Părea să se ferească mai mult ca oricând de pădurea neagră, care o încolăcea

ca un şarpe. Striga mai tare şi cu mai multă disperare: „Salvaţi-mă de la distrugere, ruină şi paragină. Salvaţi-mă de la moarte înceată şi lungă din cauza furnicilor. Dar ce faci tu aici, nesăbuite? Atât de aproape de pădure. Nu ştii că acesta este un loc primejdios? Şi că pădurea întunecată totdeauna învinge? Totdeauna. Dacă nu ştii, vei vedea curând. Şi eu nu pot face nimic să te ajut."

Baptiste părea foarte schimbat. Nici urmă *din politeţea unui servitor. Purta o pălărie de* pai cu boruri late, ca şi pălăriile pescarilor, dar cu calota îndesată, nu înaltă şi ascuţită. Cureaua lată de piele era lustruită, la fel şi mânerul cuţitului, iar cămaşa albastră de bumbac şi pantalonii, impecabile. Pălăria, ştiam asta, era impermeabilă. Era pregătit de ploaie şi desigur că ploaia era pe drum.

Am spus că aş dori să-mi iau rămas-bun de la fetiţa care râdea mereu — Hilda.

— Hilda nu e aici, a răspuns el în engleza lui îngrijită. Hilda a plecat — ieri.

Vorbea destul de politicos, dar îi intuiam neplăcerea şi dispreţul. Acelaşi dispreţ ca la diavolul ăla de femeie când mi-a spus: „Gustă sângele meu de taur", înţelegând că licoarea ei mă va face bărbat. Poate. Mult îmi pasă mie de ce gândeau ei! Dar ea, pe ea o uitasem pentru moment. Aşa că nu voi înţelege niciodată de ce, brusc, uimitor, am fost sigur că tot ce îmi imaginasem că este adevăr era fals. Fals. Doar vraja şi visul sunt

adevărate — tot restul e o minciună. Treacă de la mine. Secretul este aici. Aici.

(*Dar e pierdut, secretul acela, şi cei care-l ştiu nu pot să-l spună.*)

Nu e pierdut, îl găsisem într-o ascunzătoare şi-l voi păstra, îl voi ţine bine. Aşa cum o voi ţine pe ea.

M-am uitat la ea. Privea ţintă spre marea îndepărtată. Era liniştea în carne şi oase.

Cântă, Antoinette. Acum te pot auzi.

Aici vântul spune a fost, a fost
Şi marea spune trebuie să fie, trebuie să fie
Şi soarele spune poate să fie, va fi
Şi ploaia... ?

— *Trebuie să asculţi cântecul ăsta. Ploaia noastră ştie toate cântecele.*

— *Şi toate lacrimile?*

— *Toate, toate, toate.*

Da, voi asculta ploaia. Voi asculta pasărea de munte. Oh, un singur tril al păsării-pustnic face să-ţi stea inima în loc — înalt, dulce, singuratic, vrăjit. Îţi ţii răsuflarea ca să asculţi... Nu... S-a dus. Ce voiam să-i spun?

Nu fi tristă. Ori gândeşte *Adieu*. Niciodată *Adieu*. Vom mai privi soarele împreună — de multe ori, şi poate vom vedea Picătura de smarald, scânteia verde care aduce noroc. Şi trebuie să râzi şi să sporovăieşti aşa cum făceai înainte — povestindu-mi despre bătălia de lângă Saints sau picnicul de la Marie Galante — vestitul picnic care s-a transformat în bătaie. Sau despre piraţi, şi ce făceau ei între o

călătorie şi alta. Pentru că fiecare călătorie putea să le fie ultima. Soare şi sangoree — amestec ciudat. Apoi — cutremurul. Oh, da, oamenii spun că Dumnezeu s-a supărat din cauza lucrurilor pe care le făceau; s-a trezit din somn, o suflare, şi duşi au fost. Apoi s-a culcat din nou. Dar au lăsat comoara, aur şi mai mult decât aur. Parte din ea s-a găsit — dar cei care găsesc nu spun, pentru că, vezi, ar primi doar a treia parte atunci: aşa-i legea comorilor. Dar ei vor tot, aşa că nu vorbesc despre comoară. Uneori obiecte preţioase sau bijuterii. Nu se compară cu ce pot ei găsi şi vinde pe furiş unui om circumspect care cântăreşte şi măsoară, ezită, pune întrebări la care nu se răspunde, apoi dă în schimb banii. Toată lumea ştie că în Spanish Town apar bucăţi de aur, comori — (şi aici), în toate insulele, de nicăieri, nimeni nu ştie de unde. Pentru că e mai bine să nu vorbeşti de comoară. Mai bine să nu le spui.

Da, mai bine să nu le spui. Nu-ţi voi spune că nici n-am ascultat la poveştile tale. Tânjeam după noapte şi întuneric şi după vremea când se deschid florile de lună.

Ascunde luna,
Dă jos stelele.
Iubeşte pe întuneric, pentru că noi suntem sortiţi întunericului
Atât de curând, atât de curând.

Ca şi piraţii lăudăroşi, hai să scoatem totul, bun şi rău, din tot ce avem. Nu da o treime, ci totul. Tot — tot — tot. Nu-ţi păstra nimic...

„Nu", voi spune eu — ştiam ce voi spune. „Am săvârşit o greşeală cumplită. Iartă-mă."

Am spus-o, uitându-mă la ea, citindu-i ura în priviri — şi simţind propria-mi ură că izbucneşte să o înfrunte. Şi din nou schimbarea ameţitoare, aducerea aminte, alunecarea bolnăvicioasă înapoi în ură. Ei m-au cumpărat, pe mine cu banii tăi păcătoşi. Tu i-ai ajutat să o facă. Tu m-ai înşelat, m-ai trădat, şi ai face şi mai mult rău dacă ai avea ocazia... (*Fata aceea, ea te uiţi drept în ochii tăi şi vorbeşti vorbe dulci — şi-s minciuni ce-ţi spui ea. Minciuni. Mama ei era aşa. Se spune că ea mai rea ca mamă-sa.*)

...Dacă am fost sortit să ajung în iad, iad să fie. Gata cu raiul fals. Gata cu vrăjitoriile blestemate. Mă urăşti şi te urăsc. Vom vedea cine urăşte mai bine. Dar înainte, înainte de toate, eu îţi voi distruge ura. Acum. Ura mea e mai rece, mai puternică, iar tu nu vei mai avea ură cu care să te încălzeşti. Nu vei avea nimic.

Şi am făcut-o şi pe asta. Am văzut cum îi dispare ura din ochi. Eu am scos-o cu forţa. Şi odată cu ura, frumuseţea ei. Nu mai era decât o stafie. O stafie în lumina cenuşie a zilei. N-a rămas nimic decât disperarea. *Spune mori, şi voi muri. Spune mori, şi uită-te la mine cum mor.*

Îşi ridică privirea. Ochi frumoşi, îngânduraţi. Ochi nebuni. O fată nebună. Nu ştiu ce aş fi spus sau făcut, în ultimă instanţă — orice.

Dar în momentul acela, băiatul fără nume şi-a rezemat capul de copacul de cuişoare şi a început să plângă cu hohote. Hohote de ţi se rupea inima. L-aş fi sugrumat cu plăcere. Dar am reuşit să mă stăpânesc, să merg până la ei şi să întreb cu răceală:

— Ce-i cu el? De ce plânge?

Baptiste nu mi-a dat nici un răspuns. Chipul lui posomorât se posomorî şi mai mult şi asta e tot ce-am obţinut de la Baptiste.

Ea a venit în urma mea şi mi-a răspuns. De-abia i-am recunoscut vocea. Nici o căldură, nici un farmec. Păpuşa avea o voce de păpuşă, o voce lipsită de suflare, dar de o nepăsare ciudată.

— M-a întrebat la început când am sosit dacă noi — dacă tu — îl vei lua şi pe el când plecăm. Nu cere nici un ban. Doar să fie cu tine. Pentru că — se opri şi îşi umezi buzele, te iubeşte foarte mult. Aşa că i-am spus că-l vei lua. Ia-l. Baptiste i-a spus că nu vrei. De-aceea plânge.

— De bună seamă că nu vreau, am spus eu furios. (Doamne! Un băiat pe jumătate sălbatic precum şi... precum şi...)

— Ştie englezeşte, spuse ea, încă nepăsătoare. S-a străduit foarte tare să înveţe engleza.

— N-a învăţat nici un pic de engleză pe care s-o înţeleg, am spus eu. Şi, uitându-mă la faţa ei albă şi îndărătnică, am devenit şi mai furios. Cu ce drept faci promisiuni în numele meu? Sau vorbeşti în numele meu?

— Nu, n-am nici un drept, îmi pare rău. Nu te înţeleg. Nu ştiu nimic despre tine şi nu pot vorbi în numele tău...

Şi asta a fost totul. I-am spus la revedere lui Baptiste. S-a aplecat băţos, fără voie, şi a mormăit urări pentru o călătorie plăcută, bănuiesc. Spera, sunt sigur, că nu va mai da ochii cu mine niciodată.

Ea se urcase în şa şi el s-a dus până la ea. Când i-a întins mâna, el i-a luat-o şi, fără să-i dea drumul, i-a vorbit pe un ton foarte serios. N-am auzit ce spune, dar am crezut că ea va izbucni în plâns. Nu, a revenit zâmbetul de păpuşă — bătut în cuie pe chipul ei. Chiar dacă ar fi plâns ca Maria Magdalena, mi-ar fi fost totuna. Eram frânt. Toate emoţiile contradictorii şi turbate mă părăsiseră şi rămăsesem trudit şi gol. Întreg la minte.

Eram sătul de oamenii aceştia. Nu-mi plăceau lacrimile lor şi râsul lor, linguşirea lor şi invidia, îngâmfarea şi şiretenia. Şi uram locul acela.

Uram munţii şi dealurile, râurile şi ploaia. Uram apusurile de soare, indiferent de culoare, îi uram frumuseţea, şi vraja, şi secretul pe care nu-l voi şti niciodată, îi uram nepăsarea şi cruzimea, care erau parte din farmecul lui. Mai presus de orice, o uram pe ea. Pentru că ea aparţinea vrajei şi farmecului. Ea mă lăsase însetat şi toată viaţa mea avea să fie sete şi dor de ceea ce pierdusem înainte de a găsi. Aşa că am pornit-o călare şi l-am

lăsat — locul acela ascuns. Nu pentru mine şi nu pentru ea. Voi avea grijă de asta. Acum e departe de drum.

În curând, se va alătura tuturor celorlalţi care ştiu secretul şi nu vor să-l spună. Sau nu pot. Sau încearcă şi nu reuşesc, pentru că nu ştiu destul. Sunt uşor de recunoscut. Feţe albe, ochi buimaci, gesturi fără rost, râs strident. Felul în care umblă şi vorbesc şi zbiară sau încearcă să ucidă (pe ei înşişi sau pe tine). Dacă râzi de ei. Da, trebuie să fii cu băgare de seamă. Pentru că vine vremea când încearcă să ucidă, apoi dispar. Dar alţii aşteaptă să le ia locul, un şir lung, foarte lung. Ea este unul dintre ei. Pot să aştept şi eu ziua când ea va fi doar o amintire de care să mă feresc, bine ferecată şi, ca toate amintirile, o legendă. Sau o minciună...

Îmi amintesc că atunci când am trecut de cotitură, m-am gândit la Baptiste şi m-am întrebat dacă are vreun alt nume — nu întrebasem niciodată. Şi apoi că voi vinde locul, indiferent cât primesc. Intenţionasem să i-l dau ei înapoi, însă — la ce bun?

Băiatul acela prostănac a venit în urma noastră, purtând coşul pe cap. Se folosea de dosul mâinii pentru a-şi şterge lacrimile. Cine s-ar fi gândit că un băiat poate să plângă în halul ăsta. Pentru o nimica toată. Nimic...

PARTEA A TREIA

— Se ştie că el se afla în Jamaica atunci când tatăl şi fratele lui au murit, zise Grace Poole. El a moştenit totul, dar era un om bogat încă înainte de asta. Lumea spunea că unii oameni sunt norocoşi, dar se făceau aluzii şi la femeia pe care o adusese cu el în Anglia. A doua zi, doamna Eff a dorit să mă vadă şi mi s-a plâns de clevetiri. „Eu nu admit clevetirile. Ţi-am spus-o când ai venit." „Servitorii vorbesc şi n-ai cum să-i opreşti", i-am răspuns eu. „Şi nici nu sunt sigură că-mi convine situaţia, doamnă. Când am răspuns prima dată anunţului dumneavoastră, mi-aţi spus că persoana pe care va trebui s-o îngrijesc nu este o fată tânără. Am întrebat dacă e vorba de o femeie bătrână şi mi-aţi răspuns că nu. Acum, când o văd, nu ştiu ce să spun. Stă acolo tremurând de frig şi e atât de slabă. Dacă moare în grija mea, cine va fi de vină?" „Stai, Grace", spuse ea. Ţinea o scrisoare în mână. „Înainte de a lua o hotărâre, ascultă ce are de spus stăpânul casei despre această chestiune. «Dacă doamna Poole corespunde, de ce nu i-ai dubla sau tripla leafa?»" citi ea şi împături scrisoarea, nu

înainte ca eu să fi văzut cuvintele de pe pagina următoare: „dar pentru numele lui Dumnezeu să nu mai aud de afacerea asta". Pe plic era un timbru din străinătate. „N-am să slujesc diavolul pentru bani." Ea însă zise: „Dacă îţi imaginezi că servindu-l pe acest domn serveşti diavolul, faci cea mai mare greşeală a vieţii tale. Îl ştiu de copil, îl ştiu de tânăr. Era blând, generos şi plin de curaj. Şederea în Indiile de Vest l-a schimbat dincolo de orice închipuire. I s-au întipărit cenuşiul în păr şi nenorocirea în ochi. Nu-mi cere să am milă de cineva care a contribuit la asta. Dar ţi-am spus destul, prea mult. Nu-ţi voi tripla leafa, Grace, ţi-o voi dubla, doar. Dar să nu se mai audă nici o vorbă. Dacă se va auzi, te voi concedia pe loc. Nu cred că e imposibil să te înlocuiesc. Sunt sigură că înţelegi." „Da, înţeleg", am spus eu. Apoi toţi servitorii au fost îndepărtaţi şi a angajat o bucătăreasă, o servitoare şi pe tine, Leah. De îndepărtat, i-a îndepărtat ea de aici, dar cum putea să le închidă gura? Dar să ştii de la mine, tot ţinutul ştie. Ceea ce am auzit — e foarte departe de adevăr. Dar nu contrazic pe nimeni, ştiu eu că e mai bine să tac. La urma urmei, casa e mare şi oferă siguranţă, un adăpost de lumea care, poţi spune ce vrei, poate fi întunecată şi plină de cruzime cu o femeie. Poate tocmai de aceea am rămas aici.

Zidurile groase, se gândi ea. După poartă, o alee lungă străjuită de pomi, iar în casă focurile aprinse din cămin, încăperile purpurii şi albe. Dar mai cu seamă zidurile groase care stau de strajă să nu pătrundă lucrurile cu care te-ai luptat până te-au

lăsat puterile. Da, poate tocmai de aceea am rămas — doamna Eff, Leah şi cu mine. Noi toate, în afară de fata aceea care trăieşte în întunericul ei. Un singur lucru am să-ţi spun despre ea. Fata asta nu şi-a pierdut firea. E încă înverşunată. Eu nu-i întorc spatele când în ochii ei arde privirea aceea. Ştiu eu.

Mă trezesc devreme în această cameră şi zac dârdâind în pat, pentru că e foarte frig. În sfârşit, Grace Poole, femeia care mă îngrijeşte, face focul cu hârtie, surcele şi cărbune, îngenunchează şi suflă în el cu nişte foale. Hârtia se zbârceşte, surcelele pârâie şi trosnesc, cărbunele arde mocnit şi negru. Apoi izbucnesc flăcările şi sunt încântătoare. Mă scol, mă apropii să mă uit la ele şi să mă întreb de ce am fost adusă eu aici. Pentru ce motiv? Trebuie să fie un motiv. Ce trebuie să fac? Când am venit, am crezut că n-o să stau nici o zi, două, poate o săptămână. Am crezut că, atunci când îl voi vedea şi-i voi vorbi, voi fi înţeleaptă foc, ca un şarpe, şi blândă ca un porumbel. „Îţi dau de bunăvoie tot ce am", îi voi spune, „şi nu-ţi mai fac nici un necaz, dacă mă laşi să plec." Dar el n-a venit.

Grace doarme în camera mea. Noaptea o văd uneori stând la masă şi numărându-şi banii. Ţine o monedă de aur în mână şi zâmbeşte. Apoi pune toţi banii într-un săculeţ de pânză strâns cu un şnur şi îşi atârnă săculeţul de gât, să fie ascuns sub rochie. La început, se uita la mine înainte de a face operaţia asta,

dar totdeauna mă prefăceam că dorm, aşa că acum nu-şi mai bate capul din pricina mea. Bea dintr-o sticlă de pe masă, apoi se duce la culcare sau îşi pune braţele pe masă, capul pe braţe şi doarme. Eu stau culcată şi urmăresc focul care se stinge. Când începe să sforăie, mă scol şi gust din băutura fără culoare din sticlă. Prima dată când am gustat-o era s-o scuip, dar am reuşit totuşi s-o înghit. Când m-am vârât în pat, am putut să-mi aduc aminte de mai multe şi să gândesc din nou. Şi nici nu-mi mai era aşa de frig.

E o fereastră sus de tot — nu se poate vedea afară. Patul meu a avut şi uşi, dar le-au demontat. Nu mai este mare lucru în cameră. Patul ei, un dulap negru, masa din mijloc şi două scaune negre, sculptate cu fructe şi flori. Sunt cu spătar înalt şi fără braţe. Camera de toaletă e foarte mică, iar alături este o cameră cu tapiserie. Uitându-mă într-o zi la tapiserie, am recunoscut-o pe mama îmbrăcată în rochie de seară, dar desculţă. Privea dincolo de mine, peste capul meu, tocmai aşa cum obişnuia să facă. N-am vrut să-i spun lui Grace nimic despre asta. Numele ei n-ar trebui să fie Grace. Numele contează, ca atunci când el nu voia să-mi spună Antoinette, iar eu o vedeam pe Antoinette lunecând afară, pe fereastră, cu oglinda, parfumurile şi hainele ei frumoase.

Aici nu este nici o oglindă şi nu ştiu cum arăt acum. Îmi amintesc cum mă priveam periindu-mi părul şi ochii mă priveau înapoi.

Fata pe care o vedeam eram eu şi totuşi nu chiar eu. Demult de tot, când eram copilă şi foarte singură, am încercat să o sărut pe fata din oglindă. Dar sticla dintre noi, dură şi rece, s-a aburit de la respiraţia mea. Acum ei mi-au luat totul. Ce fac eu aici şi cine sunt eu?

Uşa camerei cu tapiserie e încuiată. Ştiu că duce într-un coridor. Acolo Grace stă de vorbă cu o altă femeie, pe care eu n-am văzut-o niciodată. O cheamă Leah. Ascult, dar nu înţeleg ce vorbesc.

Deci tot şuşoteli şi şoapte pe care le-am auzit toată viaţa, doar că acestea sunt alte glasuri.

După ce se lasă noaptea şi ea a tras câteva guri de băutură şi doarme, e foarte uşor să iei cheile. Acum ştiu unde le ţine. Atunci deschid uşa şi pătrund în lumea lor. E făcută aşa cum totdeauna am ştiut-o, din carton. Am mai văzut-o undeva, o lume de carton unde totul e cafeniu, roşu-închis ori galben-opac. Când merg de-a lungul coridoarelor, mi-ar plăcea să văd ce este dincolo de carton. Mi se spune că sunt în Anglia, dar eu nu-i cred. Am rătăcit drumul spre Anglia. Unde? Când? Nu-mi aduc aminte, dar l-am pierdut. Să fi fost oare în seara în care m-a găsit în cabină stând de vorbă cu băiatul care îmi adusese cina? Mi-am pus braţele în jurul gâtului lui şi l-am rugat să mă ajute. El a spus: „N-am ştiut ce să fac, *sir*." Am zdrobit paharele şi farfuriile de hublou. Am sperat că se va sparge şi apa mării va năvăli înăuntru. A venit o

femeie, apoi un bărbat mai în vârstă care a adunat lucrurile de pe podea. Nu s-a uitat la mine în timp ce curăţa. Un al treilea bărbat mi-a spus: „bea asta şi vei dormi". Am băut ce mi-a dat şi i-am spus: „Nu e cum pare să fie." — „Ştiu. Nu e niciodată", răspunse el. Apoi am adormit. Când m-am trezit, marea era diferită. Mai rece. Cred că în noaptea aceea am schimbat ruta şi am rătăcit drumul spre Anglia. Casa asta de carton în care mă plimb noaptea nu e Anglia.

Într-o dimineaţă, când m-am trezit, mă durea tot trupul. Nu de frig, altfel, de durere. Am văzut că încheieturile de la mâini îmi erau roşii şi umflate. Grace spuse:

— Presupun că ai de gând să-mi spui că nu-ţi aminteşti nimic despre ce s-a întâmplat aseară?

— Când a fost aseară? am întrebat eu.

— Ieri.

— Nu-mi amintesc de ieri.

— Aseară a venit un domn să te vadă, spuse ea.

— Care dintre ei?

Pentru că ştiam că erau oameni străini în casă. Când luam cheile şi umblam pe coridoare, auzeam râsete şi glasuri în depărtare, ca ciripitul de păsări, şi erau şi lumini la etajul de mai jos.

Trecând pe coridor, am văzut o fetiţă ieşind din camera ei. Purta o rochie albă şi fredona o melodie. M-am lipit de perete,

deoarece nu doream să mă vadă, dar ea s-a oprit şi s-a uitat în jur. Nu vedea nimic decât umbre, am avut eu grijă de asta, dar fetiţa n-a pornit spre capul scărilor, ci a luat-o la fugă. S-a întâlnit cu o altă fetiţă şi aceasta a spus: „Ai văzut o stafie?" — „N-am văzut nimic, dar mi s-a părut că simt ceva." — „Asta-i stafie", spuse cealaltă şi au luat-o împreună în jos pe scări.

— Care dintre oamenii aceştia au venit să mă vadă, Grace Poole? am întrebat eu.

Nu el a venit. Chiar dacă aş fi dormit, aş fi ştiut. El n-a venit încă. Ea îmi spuse:

— Credinţa mea e că îţi aduci aminte de mult mai multe decât pretinzi. De ce te-ai purtat aşa, când eu am promis că vei fi liniştită şi rezonabilă? N-am să mai încerc să te ajut niciodată. Fratele tău a venit să te vadă.

— N-am nici un frate.

— El a spus că-ţi este frate.

Cu gândul, am răscolit depărtarea trecutului.

— Îl chema cumva Richard?

— Nu mi-a spus cum îl cheamă.

— Îl ştiu, am spus eu şi am sărit din pat. E aici, aici, dar am ascuns-o de ochii tăi blestemaţi, aşa cum ascund orice. Dar unde-i? Unde am ascuns-o? În talpa pantofilor? Sub saltea? Pe dulap? În buzunarul rochiei roşii? Unde, unde-i scrisoarea? Era o scrisoare scurtă, pentru că mi-am amintit că lui Richard nu-i plac scrisorile lungi. Dragă Richard, te rog

ia-mă din locul ăsta unde mor, pentru că e aşa de frig şi de întuneric.

Doamna Poole spuse:

— N-are rost să te mai frămânţi şi să mai cauţi. A plecat şi nu va mai veni — nici eu n-aş face-o în locul lui.

Am spus:

— Nu pot să-mi aduc aminte ce s-a întâmplat. Nu pot.

— Când a intrat, spuse Grace Poole, nu te-a recunoscut.

— Vrei să aprinzi focul, i-am spus, mi-e foarte frig.

— Domnul acesta a apărut pe neaşteptate şi a insistat să te vadă şi asta-i mulţumirea pe care a primit-o. Te-ai repezit la el cu un cuţit şi, când a reuşit să ţi-l ia, l-ai muşcat de braţ. N-ai să-l mai vezi niciodată. Şi apoi, de unde ai luat cuţitul? Le-am spus că l-ai furat de la mine, dar eu sunt mult prea prudentă. Sunt eu obişnuită cu cei de felul tău. N-ai luat tu nici un cuţit de la mine. Trebuie să-l fi cumpărat în ziua în care te-am scos la plimbare. Eu i-am spus doamnei Eff că trebuie să fii scoasă.

— Când ne-am dus în Anglia, am spus.

— Proasto, zise ea, asta-i Anglia.

— Nu cred, am spus, şi n-am s-o cred niciodată.

(În după-amiaza aceea, ne-am dus în Anglia. Era iarbă, apă verde de culoarea măslinului şi copaci înalţi, oglindindu-se în apă. „Asta", m-am gândit, „e Anglia." Dacă aş putea fi aici, aş fi din nou sănătoasă, şi larma

din capul meu ar înceta. „Mai lasă-mă să stau puţin", am spus, şi ea s-a aşezat sub un copac şi a adormit. Puţin mai încolo era o căruţă cu un cal — îl mâna o femeie. Ea mi-a vândut cuţitul. I-am dat medalionul de la gât pentru el.)

Grace Poole zise:

— Deci nu-ţi aduci aminte că ai sărit cu cuţitul la domnul acela? Am spus că vei fi cuminte. „Trebuie să vorbesc cu ea", a spus el. Oh, a fost el avertizat, dar n-a vrut să asculte. Eram în cameră, dar n-am auzit totul, în afară de „eu nu pot interveni legal între tine şi soţul tău". Când a spus „legal", atunci ai sărit la el, şi când ţi-a smuls cuţitul din mână, l-ai muşcat. Vrei să spui că nu-ţi aminteşti nimic din toate astea?

Îmi amintesc acum că el nu m-a recunoscut. L-am văzut că mă privea şi ochii i se plimbau dintr-un colţ în altul, fără să găsească ceea ce se aşteptau. Mă privea şi îmi vorbea ca unui străin. Ce faci când ţi se întâmplă aşa ceva? De ce râzi de mine?

— Mi-ai ascuns şi rochia roşie? Dacă aş fi avut-o pe mine, m-ar fi recunoscut.

— Nimeni nu ţi-a ascuns rochia, spuse ea. E acolo, în dulap.

Mă privi şi-mi spuse:

— Nu cred că ştii de câtă vreme eşti aici, sărmana de tine.

— Dimpotrivă, i-am spus, numai eu ştiu de când sunt aici. Nopţi şi zile, zile şi nopţi, sute, alunecându-mi printre degete. Dar asta

nu contează. Timpul nu are nici o noimă. Ceva însă ce poţi atinge şi ţine, ca pe rochia roşie, asta are noimă. Unde-i?

Arătă cu capul spre dulap şi colţurile gurii i se lăsară în jos. De îndată ce-am răsucit cheia, am văzut-o, de culoarea focului şi-a amurgului. Ca florile viu colorate.

— Dacă te înmormântează sub un copac cu flori viu colorate, i-am spus, sufletul ţi se urcă sus în flori. Oricine şi-ar dori asta.

Ea dădu din cap, dar nu se mişcă şi nici nu mă atinse. Parfumul rochiei la început slab, se intensifică. Miros de vetiver, frangipani, scorţişoară, praf şi chitră în floare. Mirosul soarelui şi mirosul ploii.

...Purtam o rochie de culoarea asta când Sandi a venit să mă vadă pentru ultima dată.

— Vrei să vii cu mine? a întrebat.

— Nu, am spus, nu pot.

— Deci asta-i de rămas-bun?

— Da, asta-i de rămas-bun.

— Dar nu te pot lăsa să pleci aşa, a spus el, eşti nefericită.

— Pierzi timpul, i-am spus, şi mai avem atât de puţin.

Sandi venea deseori când bărbatul acela era plecat, iar eu îl întâlneam când mergeam la plimbare cu trăsura. Pe atunci puteam să ies la plimbare. Servitorii ştiau, dar nici unul nu mă spunea.

Nu mai aveam mult timp, aşa că ne-am sărutat în camera aceea tâmpită. Evantaie

desfăşurate împodobeau camera. Ne-am mai sărutat noi de multe ori, dar nu aşa. Acela a fost sărutul vieţii şi al morţii, şi numai după multă vreme înţelegi ce înseamnă sărutul vieţii şi al morţii. Vaporul alb a şuierat de trei ori, o dată vesel, o dată a chemare şi o dată a rămas-bun.

Am luat rochia roşie din dulap şi mi-am pus-o în faţă.

— Arăt ca o femeie nestăpânită şi desfrânată? am întrebat eu. Aşa mi-a spus bărbatul acela. Aflase că Sandi venea în casă şi că eu mergeam să-l văd. N-am ştiut niciodată cine m-a spus. „Fiică desfrânată a unei mame desfrânate", mi-a zis el.

— Oh, pune-o la loc, zise Grace Poole, hai să mănânci. Uite, ia-ţi capotul cenuşiu... De ce nu-ţi dau ceva mai bun e peste puterea mea de înţelegere. Sunt destul de bogaţi.

Dar eu ţineam strâns rochia în mână, întrebându-mă dacă făcuseră şi cel mai mărşav lucru. Dacă schimbaseră rochia când eu nu-i văzusem. Dacă au schimbat-o, şi asta nu era rochia mea — dar de unde parfumul?

— Hai, nu sta acolo dârdâind de frig, spuse ea, destul de blând pentru felul ei de a fi.

Am lăsat rochia să cadă şi mi-am plimbat privirea de la foc la rochie şi de la rochie la foc.

Mi-am pus capotul cenuşiu pe umeri, dar i-am spus că nu mi-e foame, şi ea m-a obligat să mănânc, aşa cum făcea uneori.

— E poate mai bine că nu-ţi aminteşti de seara trecută, spuse ea. Domnul a leşinat, şi ce mai gălăgie a fost aici. Sânge peste tot locul, iar eu învinuită că te-am lăsat să sari la el. Şi stăpânul e aşteptat să sosească în câteva zile. N-am să mai încerc niciodată să te ajut. Eşti prea nebună ca să fii ajutată.

Am spus:

— Dacă aş fi purtat rochia roşie, Richard m-ar fi recunoscut.

— Rochia ta roşie, zise ea şi râse.

Dar eu am privit rochia de pe podea şi mi s-a părut că un foc ar fi cuprins toată camera. Era frumos, şi mi-a amintit de ceva ce trebuie să fac. Îmi voi aduce aminte, m-am gândit. Acum îmi voi aduce aminte cât de curând.

Atunci a fost a treia oară când mi-am visat visul până la capăt.

Acum ştiu că scările duc la camera aceasta în care stau culcată privind-o pe femeia care doarme cu capul pe braţe, în vis, aştept până ea începe să sforăie, apoi mă scol, iau cheile, descui, şi ies cu lumânarea în mână. De data asta, totul mersese mult mai uşor ca altădată, şi umblam de parcă aş fi avut aripi.

Toţi cei care stăteau în casă plecaseră, pentru că uşile dormitoarelor erau închise, dar mie mi se părea că cineva mă urmăreşte, mă fugăreşte, râzând. Mă mai uitam în dreapta sau stânga, dar nu m-am uitat deloc înapoi, pentru că nu voiam să văd stafia aceea de femeie despre care se spune că bântuie casa.

Am coborât scările. M-am aventurat mult mai departe ca în alte dăţi. Cineva vorbea într-una din camere. Am trecut prin faţa uşii încet, fără zgomot.

În sfârşit, am ajuns şi în hol, unde ardea o lampă, îmi aduc aminte de asta din ziua în care am venit. O lampă, scările întunecoase şi vălul de pe faţa mea. Ei cred că nu ştiu, dar eu îmi amintesc perfect, în dreapta era o uşă. Am deschis-o şi am intrat în încăpere. Era o cameră mare, cu un covor roşu şi draperii roşii. Restul era complet alb. M-am aşezat pe o canapea să privesc camera şi mi s-a părut tristă, rece şi goală, ca o biserică fără altar. Am vrut s-o văd mai bine, aşa că am aprins toate lumânările, şi erau multe. Le-am aprins cu grijă de la lumânarea mea, dar n-am reuşit să ajung la candelabru. Apoi am privit în jur să văd altarul, pentru că, cu atâtea lumânări şi atâta roşu, camera îmi amintea de o biserică. Apoi am auzit ticăitul unui ceas de aur. Aurul este idolul lor.

Apoi, dintr-odată, m-am simţit cumplit de nenorocită în camera aceea, deşi canapeaua era moale şi mă cufundam în ea. Mi s-a părut că voi adormi. Apoi mi-am închipuit că aud paşi şi m-am gândit ce vor spune, ce vor face dacă mă vor găsi aici? Mi-am cuprins încheietura mâinii drepte cu mâna stângă şi am aşteptat. Dar nu s-a întâmplat nimic. După aceea, am fost foarte obosită. Foarte obosită. Am vrut să ies din cameră dar

lumânarea mea arsese toată şi am luat una dintre cele din cameră. Deodată, m-am aflat în camera mătuşii Cora. Am văzut lumina soarelui pătrunzând pe fereastră, umbrele frunzelor pe podea, dar am văzut şi lumânările de ceară, şi le-am urât. Aşa că le-am răsturnat pe toate. Cele mai multe s-au stins, dar una a prins perdeaua subţire de după draperii. Am râs când am văzut culoarea plăcută întinzându-se atât de repede, dar n-am rămas s-o privesc. Am ieşit din nou în hol cu lumânarea în mână. Atunci am văzut-o — stafia. O femeie cu părul revărsându-se în valuri. Era încadrată într-o ramă aurită, dar eu ştiam că e ea. Am scăpat lumânarea din mână şi s-a aprins marginea feţei de masă şi am văzut flăcările izbucnind, în timp ce fugeam sau poate pluteam ori zburam, am strigat, ajută-mă Christophine, ajută-mă şi, uitându-mă înapoi, am văzut că fusesem ajutată. Un perete de foc mă proteja dar era prea fierbinte, mă ardea şi m-am îndepărtat de el.

Pe o masă erau mai multe lumânări, am luat una şi am urcat în fugă primul rând de scări, apoi al doilea. La palierul al doilea am aruncat lumânarea, dar n-am stat să văd ce se întâmplă.

Am alergat sus, pe ultimul rând de trepte, şi de-a lungul coridorului. Am trecut pe lângă camera în care m-au adus ieri sau alaltăieri, nu-mi amintesc. Poate să fi fost chiar mai demult, deoarece mi se părea că ştiam casa

destul de bine. Am ştiut cum să mă îndepărtez de foc şi de strigăte, se auzeau strigăte acum. Când am ajuns afară pe parapet, era răcoare şi de-abia îi mai auzeam. Am stat acolo liniştită. Nu ştiu cât. Apoi m-am întors şi am văzut cerul. Era roşu şi întreaga mea viaţă era acolo pe cer. Am văzut ceasul bunicului, broderia mătuşii Cora, toată numai culori, am văzut orhidee şi stephanotis, şi iasomie, şi copacul vieţii în flăcări. Am văzut candelabrul şi covorul roşu din camera de jos, şi trestiile de bambus, şi ferigi arborescente, aurii şi argintii, şi muşchiul moale verde catifelat de pe zidul grădinii. Am văzut casa păpuşilor, şi cărţile, şi poza cu Fata morarului. Am auzit papagalul strigând aşa cum striga atunci când vedea un străin: *Qui est là? Qui est là?* şi bărbatul care mă ura striga şi el: „Bertha! Bertha!" Vântul mi se prinse în păr şi pletele mi se desfăcură ca nişte aripi. M-ar putea susţine, m-am gândit eu, dacă aş sări pe pietroaiele acelea. Dar când m-am uitat peste marginea parapetului, am văzut iazul din Coulibri. Tia era acolo. Mi-a făcut semn să vin şi, cum eu ezitam, ea a pufnit în râs. Am auzit-o spunând: „Ţi-e frică?" Şi am auzit vocea bărbatului, „Bertha! Bertha!" Am văzut şi am auzit toate acestea într-o fracţiune de secundă. Şi cerul era atât de roşu. Cineva a ţipat şi eu m-am gândit: *De ce am ţipat?* Am strigat „Tia!", am sărit şi m-am trezit.

Grace Poole şedea la masă, dar şi ea auzise ţipătul pentru că a spus:

— Asta ce-a fost?

S-a ridicat, a venit până la pat şi s-a uitat la mine. Stăteam nemişcată cu respiraţia regulată şi ochii închişi.

— Pesemne că am visat, spuse ea.

Apoi s-a întors şi s-a culcat în pat, nu la masă. Am aşteptat mult până am auzit-o sforăind, apoi m-am sculat, am luat cheile şi am descuiat uşa. Eram afară cu lumânarea în mână. Acum în sfârşit ştiu de ce am fost adusă aici şi ce am de făcut. Undeva trebuie să fi fost curent pentru că flacăra a pâlpâit şi am crezut că lumânarea se va stinge. Am ferit flacăra cu mâna şi a crescut la loc, luminându-mi drumul de-a lungul coridorului întunecat.

CUPRINS

Cuvânt-înainte 5
Partea întâi 15
Partea a doua 71
Partea a treia 200